

Të dhënat kryesore financiare

Banka Raiffeisen në Kosovë sh.a.			
Vlerat monetare janë në milionë euro	2017	2016	Ndryshimi
Pasqyra e të ardhurave	1/1-31/12	1/1-31/12	
Të ardhurat neto pas provizioneve	32.4	33.0	-1.8%
Të ardhurat neto nga tarifat bankare	13.5	9.6	40.6%
Të ardhurat neto nga vlerësimi i instrumenteve financiare në vlerë të drejtë	0.2	0.4	-45.2%
Të ardhurat / shpenzimet nga tregtimi	(0.1)	0.6	-110.3%
Të ardhurat tjera operative	1.1	1.5	-26.4%
Shpenzimet e përgjithshme administrative	(27.3)	(25.8)	6.0%
Fitimi para tatimit	19.9	19.3	2.8%
Fitimi pas tatimit	17.6	17.0	3.5%
Fitimet për aksion	N/A	N/A	N/A
Bilanci i gjendjes			
Kreditë dhe paradhëniet për bankat	39.6	40.6	-2.5%
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	532.5	495.7	7.4%
Depozitat dhe huamarrjet nga bankat	9.2	0.5	1696.3%
Depozitat nga klientët	735.8	725.0	1.5%
Ekuiteti (përfshi interesat jo-kontrolluse)	125.3	122.8	2.0%
Gjithsej bilanci i gjendjes	900.9	879.5	2.4%
Informatat vendore rregullative			
Pasuritë e ponderuara sipas riskut B1	636.2	572.9	11.0%
Gjithsej fondet vetanake	130.5	117.5	11.0%
Gjithsej kërkesa për fonde vetanake	76.3	68.7	11.0%
Raporti i mbulimit tepricë	70.9%	71.0%	-0.1 PP
Raporti i kapitalit kryesor (klasi i parë)	17.0%	16.8%	0.2 PP
Gjithsej raporti i fondeve vetanake	20.5%	20.5%	0.0 PP
Performanca			
Kthimi në ekuitet (KE) para tatimit	18.0%	17.4%	0.6 PP
Kthimi në ekuitet (KE) pas tatimit	16.0%	15.3%	0.7 PP
Koeficienti kosto/të ardhura	53.2%	53.2%	0.0 PP
Kthimi në pasuri (KP) para tatimit	2.3%	2.3%	0.0 PP
Raporti neto i provizionimit (Pasuritë mesatare të ponderuara sipas riskut B1 në librin e bankës)	1.0%	0.8%	0.2 PP
Koeficienti rrezik / fitime	11.3%	9.3%	2.0 PP
Burimet			
Numri i punëtorëve	730	731	-0.1%
Zyrat e biznesit	46	50	-8.0%

Përmbajtja

Raport nga Bordi Mbikëqyrës	4
Report nga Bordi Menaxhues	5
Bordi Menaxhues i Kosovës	6
Struktura organizative	7
Vizioni dhe misioni	8
Shkurtimisht mbi Raiffeisen Bank International	9
Zhvillimet në ekonominë e Kosovës	10
Sektori bankar në Kosovë	12
Performanca dhe financat e Bankës Raiffeisen në Kosovë	14
Thesari, menaxhimi i pasurive dhe i detyrimeve	18
Segmentet e biznesit	20
Produktet dhe shërbimet bankare	22
Menaxhimi i rrezikut	24
Burimet njerëzore dhe trajnimet	27
Qëndrueshmëria dhe përgjegjësia korporative	30
Pasqyrat financiare	34
Adresat dhe kontaktet	86

Raporti nga Bordi Mbikëqyrës

Zonja dhe zotërinj,

Viti financiar 2017 pati një trend të përgjithshëm pozitiv makroekonomik dhe mjedis të favorshëm të tregut. Kjo ka kontribuar në përmirësimin e dukshëm nga viti në vit në fitimin e konsoliduar të RBI, që është më shumë se dyfishi i vitit të kaluar. Rezultati më i mirë operues kryesisht është ndikuar pozitivisht nga kostot më të ulëta të rrezikut. Krahas shitjes së suksesshme të kredive joperformuese, kjo ishte gjithashtu për shkak të rënies së dukshme në provizionimin neto për humbjet nga zhvlerësimi. Rezultati i arritur nga RBI në vitin 2017 gjithashtu konfirmoi se vendimet strategjike të ndërmarra gjatë viteve të kaluara kanë luajtur një rol kyç për të ndihmuar grupin që të dalë me sukses nga një periudhë sfiduese e transformimit. Kjo demonstron më tej nga një bazë kapitali që forcohet në mënyrë të qëndrueshme, profil i balancuar i rrezikut dhe raporti i kredive joperformuese i zvogëluar në mënyrë të konsiderueshme - nga 6.2 përqind (pro forma 2016) në 5.2 përqind. Ky përmirësim në cilësinë e aseteve është bazuar veçanërisht në zvogëlimin e vazhdueshëm të kredive joperformuese në vitet e fundit.

Bashkimi i Raiffeisen Zentralbank Österreich AG dhe RBI AG ka hyrë në fuqi sipas planifikimit, pas futjes në regjistrin komercial më 18 mars 2017. Pas bashkimit, RBI do të vazhdojë të ndjekë strategjinë e tij si një grup universal bankar kryesues në EQL dhe Austri, me objektiv primar krijimin e vlerës afatgjate.

Rritja selektive planifikohet për vitet e ardhshme në tregje specifike, gjë që demonstron stabilitet dhe perspektiva të mira ekonomike. Menaxhimi efikas i kapitalit dhe rrezikut, si dhe zvogëlimi i mëtejshëm në kreditë joperformuese do të mbeten gjithashtu jetike në të ardhmen. Në vitin 2018 do të ketë një fokus të shtuar në sfidat si kërkesat e vazhdueshme rregullative, rreziqet politike, digjitalizimi përparues dhe ndryshimet e ndërlydhura në mjedisin konkurrues.

Sa i përket bankës Bankës Raiffeisen në Kosovë, jemi të kënaqur që raportojmë se ka arritur rezultate shumë të shkëlqyeshme në vitin 2017. Mjedis i përgjithshëm makroekonomik ishte stabil dhe edhe një herë vendi shënoi një nga përqindjet më të larta të rritjes së Bruto Produktit Vendor (BPV) në rajon me mbi 4 përqind. Sektori bankar në Kosovë ka shënuar një tjetër vit shumë të kënaqshëm sa i përket profilit në përgjithësi ndërsa, në veçanti profiti pas tatimit i Bankës Raiffeisen në Kosovo ka arritur shifrën prej 17.6 milionë euro. Banka Raiffeisen është përmirësuar dukshëm edhe në tregues të tjerë të performancës në krahasim me 2016, si rritja e kredive në të gjitha segmentet, dhe rritja e depozitave dhe aseteve. Përveç kësaj, Banka ka përmirësuar edhe raportin e kredive joperformuese në 5.2 përqind ndërsa raporti i shpenzimeve / të hyrave ishte 53.2 përqind. Përqendrimi në rritjen e përdorimit të kanaleve alternative po ashtu ka rezultuar në rezultate të shkëlqyera. Të gjitha këto arritje i kanë mundësuar Bankës Raiffeisen në Kosovë të konsolidojë pozitën e saj si banka e parë në treg.

Do të doja të përfitoj nga ky rast për të falënderuar të gjithë punonjësit e Bankës Raiffeisen në Kosovë për punën e tyre të palodhshme dhe përpjekjet e tyre të palëkundura në vitin 2017, si dhe për të kërkuar angazhimin e tyre të vazhdueshëm në trajtimin e sfidave në të ardhmen.

Në emër të Bordit Mbikëqyrës,

Helmut Breit
Kryesues i Bordit Mbikëqyrës

Raporti nga Bordi Menaxhues

Viti 2017 ishte një vit i shkëlqyer për Bankën Raiffeisen Sh.A. në Kosovë. Mjedisi makro ekonomik i vendit ishte më i mirë se në shumë vende të tjera në Evropën Juglindore dhe Bruto Produkti Vendor i llogaritur për Kosovën ishte mbi 4 për qind, duke kontribuar kështu në një vit tjetër shumë të mirë për bankën, me fitim neto pas tatimit prej 17.6 milionë euro.

Rritja e kredive në të gjitha segmentet e klientëve ishte mbresëlënëse dhe përkundër faktit se ne ndërmorëm një qasje të matur dhe të arsyeshme në kreditimin tonë, portofolio jonë u rrit me 39 milionë euro, në 553.9 milionë në fund të vitit, duke shënuar një rritje prej 7.7 përqind në vitin 2016. Qasja jonë e kujdeshme në kreditim për tashmë disa vite ka rezultuar në raport të shkëlqyer të kredive jo-performuese prej 5.2 përqind në fund të vitit 2017. Edhe sistemi bankar i Kosovës ka raportin më të ulët të kredive jo-performuese në Evropën Juglindore. Depozitat tona u rritën me 1.5 përqind në 736 milionë euro dhe ky është një demonstrim i qartë të besimit që klientët kanë në brendin tonë dhe kënaqshmërinë e tyre me shërbimin tonë për klientë. Menaxhimi i kostos dhe efikasiteti i përmirësuar vazhduan të jenë prioritetet i lartë në vitin 2017 dhe raporti te ardhura/kosto mbeti në nivelin e njëjtë, 53.2 përqind.

Fokusi ynë në rritjen e përdorimit të kanaleve alternative nëpërmjet disa fushatave vetëdijuese rezultoi në rezultate pozitive dhe ne kemi procesuar 579 mijë transaksione private individuale e-banking, që ishte një rritje prej 35 përqind në krahasim me vitin 2016. Përdorimi i shërbimit tonë mobil bankar u rrit me 28 përqind dhe pagesat nëpërmjet këtij kanali u rritën me 35 përqind. Gjithashtu kemi procesuar mbi 1.2 milionë transaksione në terminalët tona të pikave të shitjes ndërsa 3.8 milionë transaksione u realizuan në bankomatët tonë.

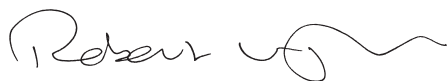
Në segmentet tona të biznesit të ndërmarrjeve të vogla (NV) dhe korporatave vazhdoi trendi pozitiv i përdorimit të kanaleve alternative. Përgjatë vitit u procesuan 476 mijë transaksione E-Banking, duke përfaqësuar 73 përqind të të gjitha pagesave të procesuara, një rritje prej 40 përqind në krahasim me vitin 2016, dhe përdorimi i shërbimit inovativ të pagesës me SMS për pagesat doganore i prezantuar në vitin 2016, u rrit në mënyrë dramatike në 256 milionë të pagesave doganore që procesohen, duke përfaqësuar 84 përqind në segmentin e korporatave dhe 27 përqind në atë të NV-ve, të të gjitha pagesave doganore të procesuara.

Shërbimi për klientë vazhdoi të jetë një përparësi e rëndësishme konkurruese dhe si gjithmonë, ne jemi fokusuar në përmirësimin e kënaqshmërisë së klientëve me të gjitha produktet dhe shërbimet tona. Kemi bërë investime të konsiderueshme në teknologji dhe trajnimin e punonjësve për të plotësuar dhe tejkaluar pritjet e klientëve tanë dhe për të siguruar se ofrojmë përvoja pozitive në çdo ndërveprim. Kultura jonë e përqendruar drejt klientit është baza mbi të cilën zhvillojmë çdo gjë për të plotësuar kërkesat dhe pritjet e klientëve tanë. Duke qenë aktiv në rrjetet sociale, ne gjithashtu kemi arritur që të qëndrojmë afër klientëve tanë dhe të angazhohemi përmes komunikimeve dhe ofrimit të përgjigjeve relevante ndaj kërkesave dhe pyetjeve të tyre.

Sa i përket përgjegjësisë sociale gjatë vitit 2017, ne jemi përqendruar kryesisht në përkrahjen e kulturës dhe edukimit. Chopin Piano Festival dhe Prishtina Film Festival janë dy nga projektet kryesore që i kemi mbështetur për nëntë vjet radhazi. Gjatë vitit 2017, në kuadër të këtyre festivaleve, ne kemi inicuar dhe mbështetur edhe punëtorit dhe kurse shtesë të dedikuara enkas për artistët e rinj nga shkollat e mesme dhe universitetet. Ne po ashtu e kemi vazhduar iniciativën Raiffeisen Gallery, një hapësirë e adaptuar në qendrën më të madhe tregtare në Kosovë, të cilën e kanë shfrytëzuar shumë artistë të rinj për t'i promovuar punimet e tyre gjatë gjithë vitit. Si pjesë e mbështetjes së aktiviteteve të edukimit, ne e kemi filluar bashkëpunimin me BoneVet, e cila ju ofron fëmijëve një ambient ku mund të mësojnë duke praktikuar. Ndërsa një aktivitet tjetër në fushën e inovacionit përfshin bashkëpunimin me Qendrën e Inovacionit në Kosovë (ICK) në fushën e sigurisë Cyber dhe Fintechs.

Në fund, në emër të Bordit Menaxhues do të dëshiroja të falënderoj të gjithë punonjësit për një vit tjetër të shkëlqyer. Asnjëra nga këto nuk do të ishte e mundur pa aftësitë, angazhimin dhe dedikimin e tyre.

Në emër të Bordit Menaxhues,

Robert Wright
Kryesues i Bordit Menaxhues

Bordi Menaxhues i Bankës Raiffeisen në Kosovë

Robert Wright

Kryesues i Bordit
Menaxhues

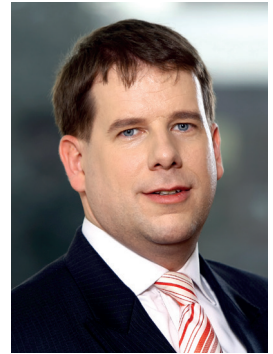
Shukri Mustafa

Anëtar i Bordit
Menaxhues

Iliriana Toçi

Anëtare e Bordit
Menaxhues

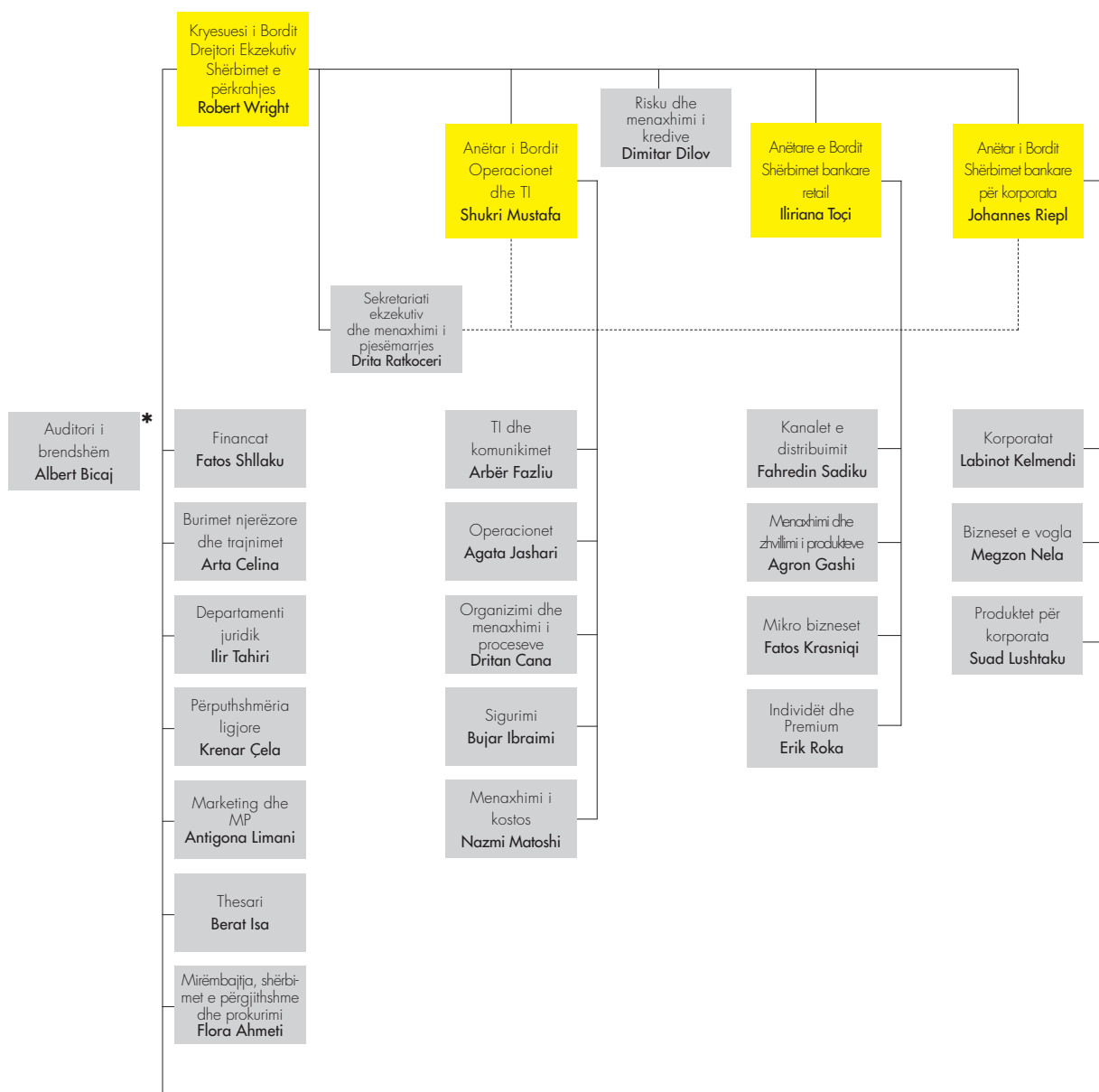

Johannes Riepl

Anëtar i Bordit
Menaxhues

Struktura organizative e Bankës Raiffeisen në Kosovë

Deri më 31 dhjetor 2017

*Auditori i brendshëm i raporton drejtpërdrejt Komitetit të Auditimit të Bordit Mbikqyrës

Vizioni dhe misioni i Bankës Raiffeisen në Kosovë

Vizioni

Të jetë banka kryesore dhe universale në Kosovë.

Misioni

Të zhvillojë marrëdhënie afatgjata me klientë duke ju ofruar një gamë të gjerë të produkteve konkurruese dhe shërbime të një standardi të lartë.

Të jetë punëdhënësi më i mirë në Kosovë.

Shkurtimisht mbi Raiffeisen Bank International

Raiffeisen Bank International AG e konsideron Austrinë, ku është një korporatë dhe bankë investuese udhëheqëse, si dhe Evropën Qendrore dhe Lindore (EQL), si tregun e saj amë. Bankat filiale mbulojnë 14 tregje në gjithë rajonin e EQL. Përveç kësaj, Grupi përfshinë ofrues tjerë të shumë të shërbimit financiar në fushat si lizingu, menaxhimi i aseteve dhe bashkimi dhe blerja (M&A). Gjithsej afërsisht 50,000 punonjës i shërbejnë 16.5 milionë klientëve të RBI në më shumë se 2,400 njësi të biznesit, kryesisht në EQL. Aksionet e RBI AG janë listuar në bursën e Vjenës që nga viti 2005.

Në fund të vitit 2017, asetet e përgjithshme të RBI ishin 135 miliardë euro. Bankat rajonale Raiffeisen mbajnë përafërsisht 58.8 përqind të aksioneve të RBI, ku pjesa e mbetur e aksioneve prej përafërsisht 41.2 përqind është në shitje të lirë.

Pas bashkimit në mars të vitit 2017 me Raiffeisen Zentralbank Österreich AG (RZB AG), aksionari i saj kryesor i mëparshëm, RBI AG mori të gjitha të drejtat, obligimet dhe funksionet e kompanisë transferuese RZB AG në tërësi, në veçanti rolin e institucionit qendror për Grupin Bankar Austriak Raiffeisen.

Zhvillimet në ekonominë e Kosovës

Ekonomia e Kosovës u rrit me norma të përshpejtuara në vitin 2017, duke shënuar një mesatare prej 4.3 përqind në periudhën janar – shtator në krahasim me 4.1 përqind në vitin 2016 (burimi: vlerësimet e Agjencisë së Statistikave të Kosovës). Rritja reale e ekonomisë mbështetet me zhvillime pozitive në sektorin e jashtëm, rritjen e kreditimit bankar dhe rritjen në investime.

Pozicioni i jashtëm i Kosovës u përmirësua në vitin 2017, pasi që deficitin i llogarisë rrjedhëse, që arriti shumën prej 265 milionë në fund të muajit nëntor, u ngushtua me 37.4 përqind në krahasim me periudhën e njëjtë të vitit të kaluar, kryesisht si rezultat i rritjes së lartë të eksportit të mallrave dhe shërbimeve dhe rritjes së remitencave. Remitencat vazhduan të rriten në vitin 2017, duke dhënë një ndikim pozitiv në ekonominë vendore. Remitencat arritën shumën prej 689.8 milionë euro, me një rritje vjetore prej 10.2 përqind deri në nëntor të vitit 2017. Eksportet e mallrave dhe shërbimeve u rritën me 24.1 përqind nga viti në vit në periudhën janar - nëntor 2017, të ndikuara pozitivisht nga çmimet e rritura të mineraleve dhe metaleve në tregun ndërkombëtar dhe performancën e mirë të turizmit.

Megjithatë, deficitin i lartë tregtar vazhdon të përbëjë një sfidë të rëndësishme për ekonominë e vendit. Deficitin tregtar i mallrave u thellua me 7.6 përqind nga viti në vit në vitin 2017, duke arritur nivelin prej 2.7 miliardë euro në fund të muajit dhjetor të vitit 2017. Përkundër faktit që eksporti i mallrave shënoi një rritje të lartë vjetore prej 22.1 përqind në vitin 2017, ai mbulon vetëm 12.4 përqind të importit të mallrave.

Një kontribut i rëndësishëm në rritjen ekonomike në vitin 2017 erdhi nga rritja në investime. Investimet publike në vitin 2017 ishin vlerësuar në 468 milionë euro sipas të dhënave preliminare fiskale (burimi: Ministria e Financave), që është 5.4 përqind më e lartë se vitin e kaluar. Nivele të larta gjithashtu janë regjistruar për investimet private të vlerësuara sipas formimit të kapitalit bruto dhe është e rëndësishme të përmendet niveli i rritur i flukseve hyrëse të investimeve të huaja direkte. Investimet e huaja direkte arritën në 270 milionë euro në fund të muajit nëntor të vitit 2017, duke shënuar një rritje vjetore prej 20.7 përqind krahasuar me vitin e kaluar.

Raporti mesatar i inflacionit ishte 1.5 përqind në vitin 2017, duke qenë kështu më i lartë në krahasim me 0.3 përqind në vitin 2016. Shkalla më e lartë e inflacionit në vitin 2017, kryesisht reflekton zhvillimet e çmimit në tregjet ndërkombëtare, të cilat janë reflektuar në Kosovë nëpërmjet çmimeve në rritje të mallrave të importuara.

Tregu i punës ka treguar shenja të përmirësimit, duke shënuar një rënie në shkallën e papunësisë nga 30.6 përqind në tremujorin e dytë të vitit 2017 në 30.2 përqind në tremujorin e tretë të vitit 2017; megjithatë, shkalla e papunësisë tek të rinjtë mbetet e lartë në rreth 53.3 përqind.

Zhvillimet në sektorin fiskal tregojnë një rritje në të hyrat dhe shpenzimet buxhetore në vitin 2017. Rritja e të hyrave buxhetore me 5.3 përqind në vitin 2017 dhe rritja e shpenzimeve buxhetore me 4.9 përqind kanë rezultuar në një deficit të përgjithshëm buxhetor prej 78 milionë euro në krahasim me deficitin buxhetor prej 80 milionë euro në vitin 2016. Deficitin i përgjithshëm buxhetor vlerësohet në 0.7 përqind të BPV, brenda nivelit të kërkuar prej 2.0 përqind të rregullit fiskal të BPV, por më i ulët se sa deficitin i planifikuar sipas buxhetit të rishikuar të vitit 2017.

Niveli i borxhit publik është rritur në 996.4 milionë euro në fund të vitit 2017 nga 852.7 milionë euro në vitin 2016, duke shënuar një nivel prej 16.6 përqind të BPV. Borxhi publik është në trajektoren rritëse, por raporti i borxhit publik ndaj BPV mbetet i shëndoshë.

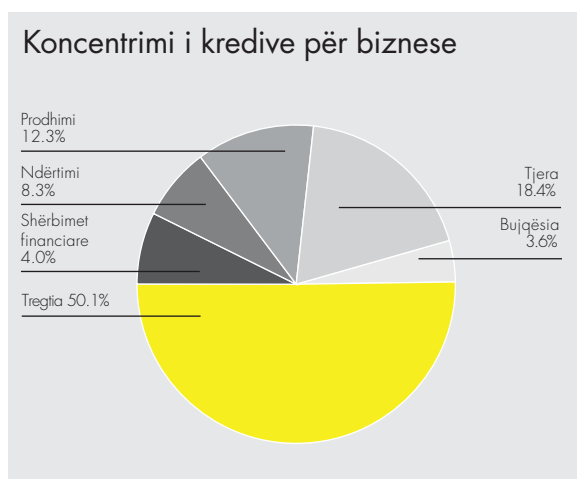

Sektori bankar në Kosovë

Shënim: Të dhënat janë të bazuara në publikimet zyrtare të Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës

Sektori bankar në Kosovë vazhdon të jetë sektori kryesor që kontribuon në stabilitetin dhe zgjerimin e aktiviteteve financiare në vend. Dhjetë banka të licencuara kanë operuar në treg në vitin 2017, nga të cilat, tetë janë në pronësi të huaj. Asetet e bankave të huaja përbëjnë 88 përqind të gjithsej asetëve dhe 90 përqind të gjithsej kapitalit të bankave në treg.

Gjithsej asetet e sektorit bankar arritën në 3.88 miliardë euro më 31 dhjetor 2017 (2016: 3.64 miliardë euro). Rritja e gjithsej asetëve në vitin 2017 ishte 6.6 përqind dhe është disi më e ulët se rritja e vitit të mëparshëm prej 7.4 përqind. Rritja e gjithsej asetëve të bankave është ndikuar kryesisht nga një rritje e kredive dhe paradhënieve për konsumatorët, e cila vazhdon të jetë kategoria kryesore e asetëve.

Aktiviteti kreditues i bankave në vitin 2017 ka vazhduar të rritet me një normë më të shpejtë se sa në vitin e kaluar. Gjithsej kreditë dhe paradhëniet arritën vlerën prej 2.49 miliardë euro (2016: 2.23 miliardë euro), e cila është një rritje vjetore prej 11.5 përqind krahasuar me 10.4 përqind në vitin 2016. Shkalla e vazhdueshme më e lartë e rritjes mund të shpjegohet nga zvogëlimi i vazhdueshëm i normave të interesit, efikasitetit të përmirësuar në kreditim dhe rritja e kërkesës. Kontributi më i madh në rritjen e kredive ishte nga kreditë dhe paradhëniet si për bizneset ashtu edhe individët. Kreditë dhe paradhëniet për individë vazhduan të kenë një ndikim të rëndësishëm në rritjen e totalit të portofolios së kredisë për të tretin vit radhazi. Rritja kryesore në kreditë dhe paradhëniet për individë erdhi nga kreditë individuale të konsumatorëve që ishte më e lartë se sa kërkesa për kredi hipotekare, e cila dëshmoi një trend më të ngadalshëm të rritjes në vitin 2017.

Përqindja e alokimit të kredive dhe paradhënieve deri më 31 dhjetor 2017 ishte 64 përqind për korporatat jo-financiare dhe 36 përqind për individët.

Përqendrimi në sektorë ekonomik i kredive dhe paradhënieve të reja për biznese vazhdoi të dominohet nga sektori tregtar me një pjesëmarrje të përgjithshme prej 50.1 përqind, pasuar nga prodhimi me 12.3 përqind dhe ndërtimi me 8.3 përqind. (Burimi: *Vlerësimi Tremujor i Ekonomisë, Nr. 20, Tremujori III / 2017*).

Kredi të reja në vlerën prej 778.5 milionë euro janë lëshuar për bizneset në vitin 2017, që paraqet një rritje prej 35 përqind më shumë se sa në vitin 2016 (577.9 milionë euro).

Investimet e sektorit bankar në bono qeveritare dhe bono të thesarit shënuan ulje të lehtë në 486.7 milionë euro në vitin 2017 (2016: 510.3 milionë euro), një ulje kjo prej 5 përqind. Vlera e portofolit të bonove u kthye pak a shumë në vlerën e fundvitit 2015.

Depozitat e klientëve vazhdojnë të jenë kontribuuesi kryesor në financimin e aktiviteteve bankare. Më dhjetor 2017, depozitat e klientëve përbënin 80 përqind të gjithsej detyrimeve të sektorit bankar. Një mbështetje e madhe në financimin nga depozitat lokale, sidomos nga individët privatë e bën këtë mënyrën më të besueshme të financimit krahasuar me opsionet tjera dhe gjithashtu është imune ndaj luhatjeve ndërkombëtare në tregjet financiare.

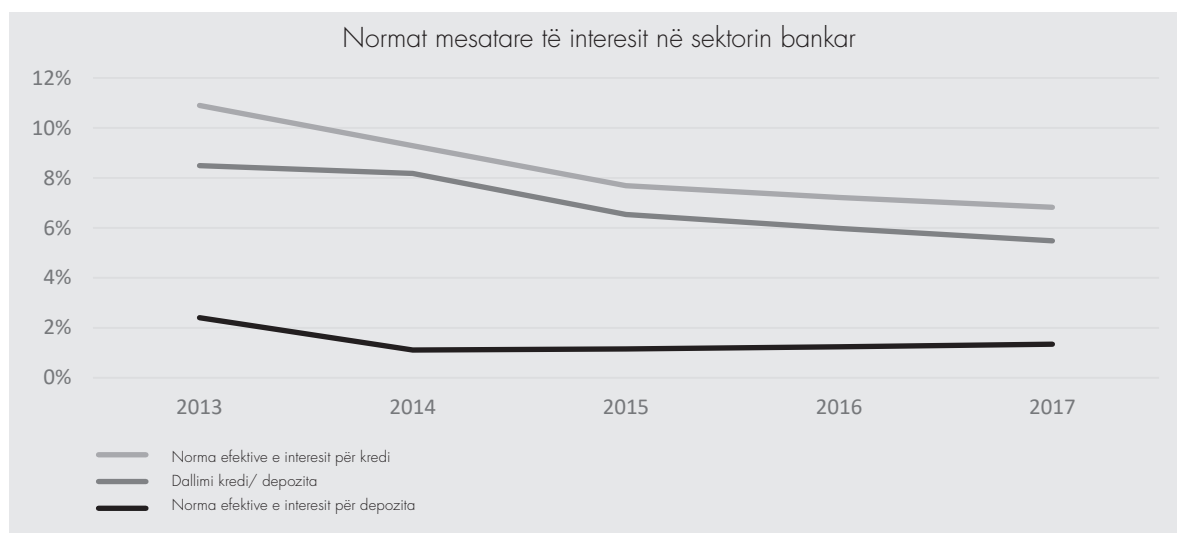
Totali i depozitave në sektorin bankar arriti në 3.1 miliardë euro, një rritje vjetore prej 6.7 përqind, e cila është disi më e vogël kur krahasohet me normën e rritjes prej 7.2 përqind në vitin 2015. Në vitin 2017, depozitat nga individët privatë mbetën pothuajse në të njëjtin nivel (një rritje prej vetëm 2.1 përqind në krahasim me atë prej 8 përqind në vitin 2016), kurse depozitat nga bizneset u rritën me 13.8 përqind dhe përbëjnë tre të katërtat e depozitave në rritje. Megjithatë, struktura e depozitave dominohet nga depozitat e individëve privatë që përbëjnë 70 përqind të totalit të depozitave.

Struktura e depozitave në banka ka ndryshuar në vitet e fundit ndërkohë që normat e interesit për depozita kanë shënuar ulje historike. Si rezultat, ka pasur më shumë depozita në llogaritë rrjedhëse dhe më pak depozita të afatizuara dhe

llogari të kursimit. Më 31 dhjetor 2017, depozitat pa afat përbënin 60.3 përqind të totalit të depozitave, pasuar nga depozitat me afat me 24.2 përqind dhe depozitat e kursimit me 15.4 përqind.

Norma mesatare e interesit për depozita ka mbetur stabile në vitin e kaluar dhe pothuajse në të njëjtën normë si në vitin 2016 me 1.3 përqind. Norma mesatare e interesit për depozitat individuale ishte 1 përqind, ndërsa për bizneset ishte 1.7 përqind.

Normat e interesit për kreditë kanë qenë në rënie për disa vite tashmë, ndërsa në vitin 2017, norma mesatare efektive e interesit për kreditë ka rënë nga 7.2 përqind në 6.8 përqind. Normat e interesit për kredi kanë rënë si për bizneset ashtu edhe për individët. Më 31 dhjetor 2017, norma mesatare e interesit për bizneset ishte 6.5 përqind duke shënuar rënie nga 6.8 përqind, ndërsa për individët ishte 7.3 nga 7.9 përqind në vitin 2016.

Deri më 31 dhjetor 2017, fitimi neto i sektorit bankar ishte 85.3 milionë euro (2016: 75.5 milionë euro). Të ardhurat nga interesi ishin në të njëjtin nivel si në vitin paraprak. Normat më të ulëta të interesit nuk kanë pasur një ndikim të madh në grumbullin e të ardhurave nga interesi pasi që ka pasur rritje të kredive bruto.

Në përgjithësi, shpenzimet e sektorit bankar ishin në të njëjtin nivel me vitin 2016. Edhe pse shpenzimet administrative u rritën me 4.8 përqind, kjo u kompensua nga rënia prej 31 përqind e shpenzimeve të jointeredit.

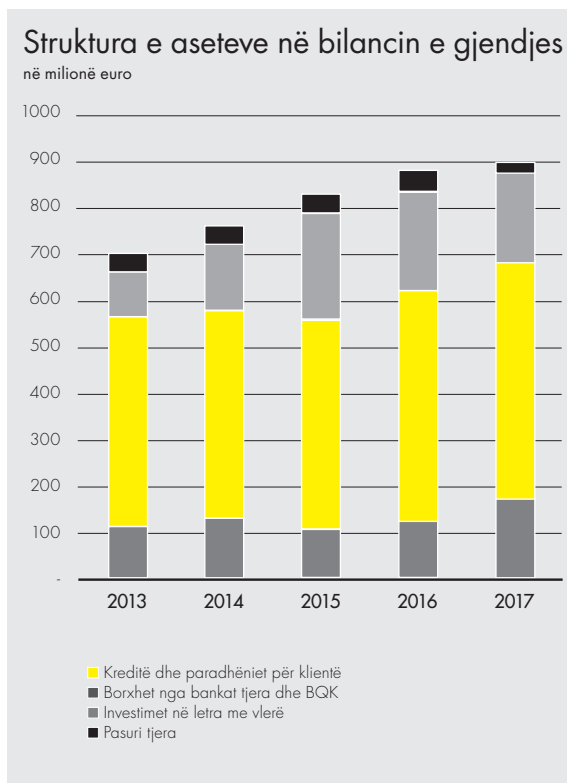
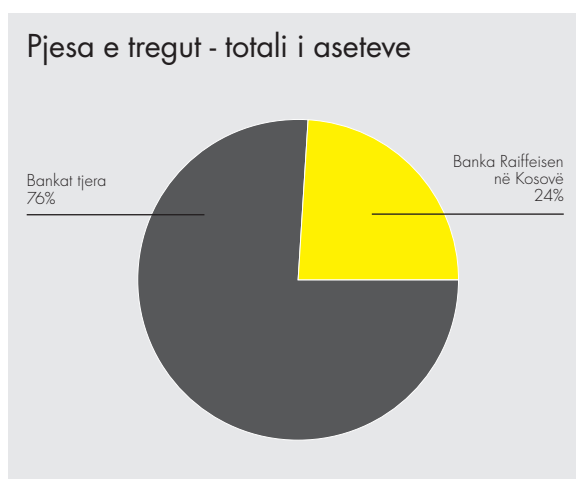
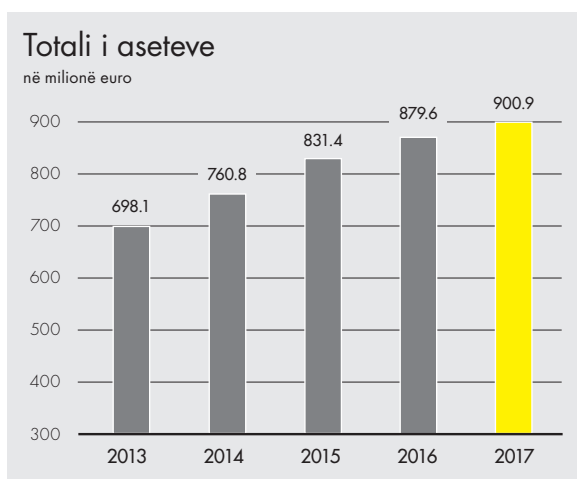
Kthimi në asete mesatare mbeti në nivelin e njëjtë si në vitin 2016, në 2.6 përqind (2016: 2.2 përqind). Kthimi në kapitalin mesatar ishte 21.3 përqind (2016: 18.5 përqind). Raporti kredi/depozita ishte 80.4 përqind më 31 dhjetor 2017 duke shënuar ngritje nga 77 përqind sa ishte më 31 dhjetor 2016. Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit (kapitali rregullativ/asetet e peshuara ndaj rrezikut) ishte 18 përqind, ngjashëm me 17.9 përqind sa ishte më 31 dhjetor 2016.

Në vitin 2017, është përmirësuar si raporti i kredive joperformuese ashtu dhe raporti i mbulimit të kredive joperformuese me provizione. Më 31 dhjetor 2017, raporti i kredive joperformuese ndaj totalit të kredive ka shënuar rënie në 3.1 përqind (2016, 4.9 përqind). Përveç kësaj, raporti i mbulimit të kredive joperformuese është përmirësuar nga 127 përqind më 31 dhjetor 2016 në 151 përqind më 31 dhjetor 2017.

Performanca dhe rezultatet financiare të Bankës Raiffeisen në Kosovë

Shënim: Analizat e tregut janë bazuar në rezultatet preliminare të botuara nga bankat komerciale, të përgatitura sipas rregullave të Bankës Qëndrore të Republikës së Kosovës.

Totali i aseteve të Bankës Raiffeisen në Kosovë Sh.A më 31 dhjetor 2017 ishte 900.9 milionë euro. Kjo paraqet një rritje prej 2.4 përqind në krahasim me vitin paraprak (2016: 879.6 milionë euro). Përqindja e pjesës së tregut të totalit të aseteve të Bankës Raiffeisen në Kosovë ishte 24 përqind (2016: 25 përqind).

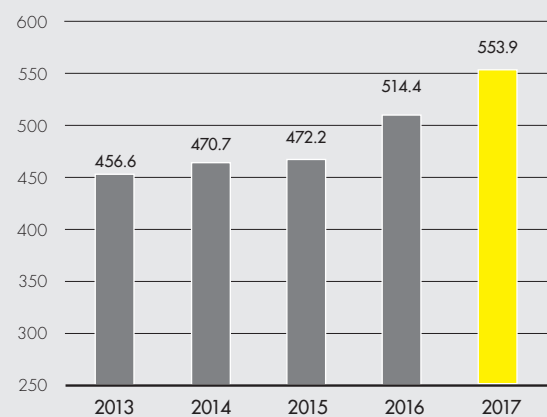

Më 31 dhjetor 2017, struktura e aseteve të Bankës Raiffeisen në Kosovë vazhdoi të dominohet nga kreditë dhe paradhëniet për klientët. Pas provizionimit për humbjet nga kreditë, 59 përqind e totalit të aseteve ishin të përqendruara në kredi dhe paradhënie për klientët. Kjo pasohet me 22 përqind në letrat me vlerë të investimeve. Letrat me vlerë të investimeve përfshijnë investimet në bonot qeveritare dhe korporative të vendeve të BE-së dhe SHBA, si dhe bonot e thesarit të emetuara nga Qeveria e Kosovës.

Investimet në letra me vlerë në vitin 2017 kanë rënë për 6 përqind. Investimet e përgjithshme në letra me vlerë më 31 dhjetor 2017 ishin 194.6 milionë euro. Investimet në bonot e thesarit të Qeverisë së Kosovës kanë qenë 33.6 milionë euro (2016: 42 milionë euro) ndërsa investimet në obligacionet qeveritare të shteteve tjera të OBZHE-së ishin 160.9 milion euro (2016: 168.8 milionë euro).

Kreditë dhe paradhëniet për klientë - bruto

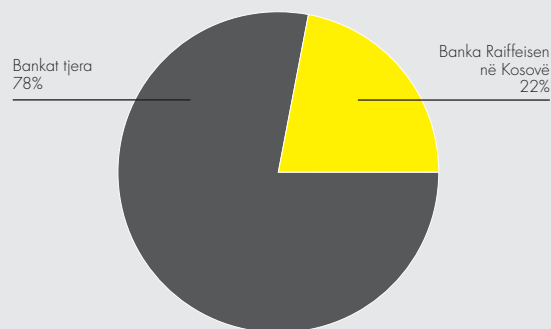
në milionë euro

Gjithsej kreditë bruto dhe paradhëniet e Bankës Raiffeisen në Kosovë më 31 dhjetor 2017 ishin 553.9 milionë euro (2016: 514.4 milionë euro). Pjesa e tregut në kredi dhe paradhënie më 31 dhjetor 2017 ishte 22 përqind (2016: 23 përqind).

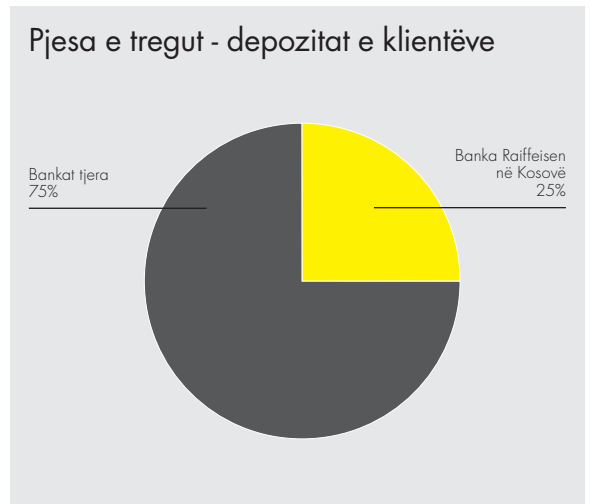
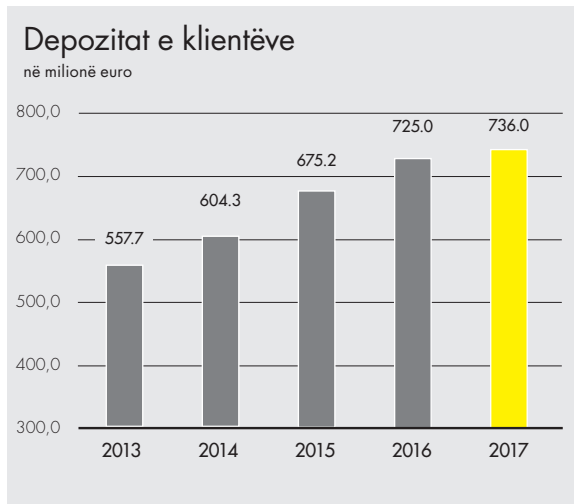
Banka Raiffeisen në Kosovë ka ndarë edhe rezerva për humbjet nga kreditë në bazë të politikave të rrezikut kreditor. Këto rezerva për humbjet nga kreditë arrijnë në 21.5 milionë euro (2016: 18.7 milion euro). Këto rezerva janë bërë për kreditë, të cilat konsiderohen si jo plotësisht të rikuperueshme dhe pasqyrojnë vlerësimin e menaxhmentit për humbje të tilla në datën raportuese. Për ekspozimet e kredive të klasifikuara si me vonesa/default (kredi të zhvlerësuar), Banka do të ndajë rezerva për humbje nga kreditë individuale. Për kreditë tjera, të cilat nuk tregojnë vështirësi të ripagimit në nivel individual, Banka llogaritë rezervat në një nivel të portfolios duke përdorur normat e vonesave historike për produktet me karakteristika të ngjashme kreditore.

Pjesa e tregut - kreditë dhe paradhëniet për klientë

Bilanci i provizioneve është më i ulët se një vit më parë dhe kjo është si rezultat i përmirësimit të raportit të kredive joperformuese të Bankës. Raporti i totalit të provizioneve të kredive, duke përfshirë provizionet për humbje nga kreditë individuale dhe provizionet për humbje nga kreditë bazuar në portfolio ndaj kredive joperformuese në dhjetor 2017 ishte 75 për qind.

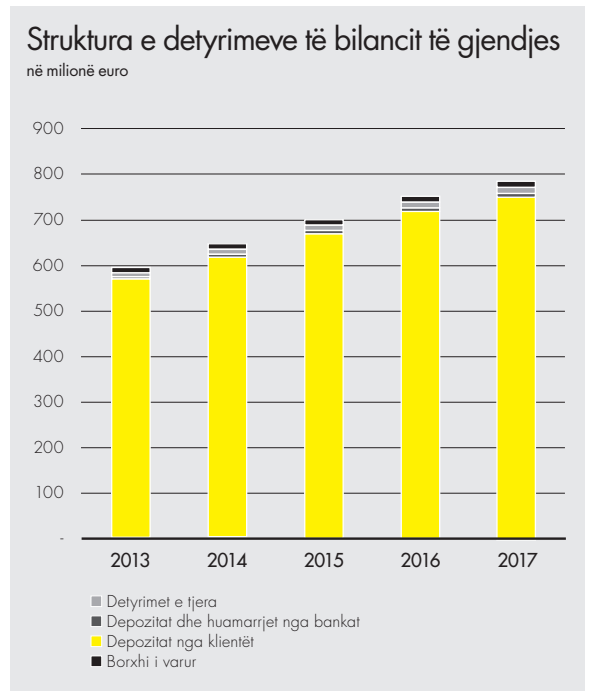
Gjithsej depozitat e klientëve kanë arritur në 736 milionë euro më 31 dhjetor 2017, një rritje kjo nga 725 milionë euro më 31 dhjetor 2016. Kjo është një rritje prej 1.5 përqind. Gjenerimi vendor i financave gjithashtu ka kontribuar në drejtim të stabilitetit më të madh në sektorin bankar dhe ka ulur ndikimin e ndonjë paqëndrueshmërie në tregjet ndërkombëtare. Kontribuuesi më i madh në depozitat nga klientët ishin llogaritë rrjedhëse me një pjesëmarrje prej 80 përqind, një rritje nga 76 përqind sa ishin në vitin 2016. Llogaritë e kursimeve bëjnë pjesë me 18 përqind në depozitat e përgjithshme bankare të klientëve. Depozitat e afatizuara nga klientët përbëjnë vetëm 2 përqind të bazës së përgjithshme të depozitave. Rritja e bilanceve të llogarive rrjedhëse mund të shpjegohet edhe me rënien e normave të interesit të tregut për llogaritë e kursimit dhe depozitat e afatizuara në vitet e fundit.

Struktura e detyrimeve të Bankës Raiffeisen në Kosovë është dominuar nga depozitat e klientëve dhe i njëjti rast vlen edhe për tregun në Kosovë.

Në vitin 2017, kapitali aksionar i Bankës Raiffeisen në Kosovë mbeti në 63 milionë euro. Kapitali i përgjithshëm më 31 dhjetor 2017 ishte 125.3 milionë euro (2016: 122.8 milionë euro) duke përfshirë edhe 62 milionë euro në formë të fitimeve të mbajtura. Raiffeisen Bank në Kosovë ka paguar një dividendë aksionarëve të saj nga fitimet e saja të mbajtura në vitin 2017 në vlerë prej 15.4 milionë euro.

Kjo pagesë nuk është reflektuar në vlerën e kapitalit të përgjithshëm e as në kërkesat për kapitalin rregullator. Banka Raiffeisen në Kosovë vazhdon të jetë e mirë-kapitalizuar, e që është reflektuar edhe në raportet e vitit 2017 të kapitalit rregullator të Klasit 1 ndaj raportit të aseteve totale të peshuara ndaj rrezikut prej 16.9 përqind (kërkesa ligjore është 8 përqind) dhe një raport të kapitalit total (duke përfshirë edhe Klasin 2) ndaj pasurive të peshuara ndaj rrezikut prej 20.5 përqind (kërkesa ligjore është 12 përqind). Në llogaritjen e kapitalit të Klasit 2, Banka ka përfshirë shumën prej 19 milionë euro të borxhit të varur me një maturim fillestar prej dhjetë vjetësh. Kërkesat e mësipërme të kapitalit janë llogaritur në përputhje me rregulloren e Bankës Qendrore të Kosovës (BQK) mbi mjaftueshmërinë e kapitalit dhe rregullave të tjera rregullative dhe rregulloreve të aplikueshme.

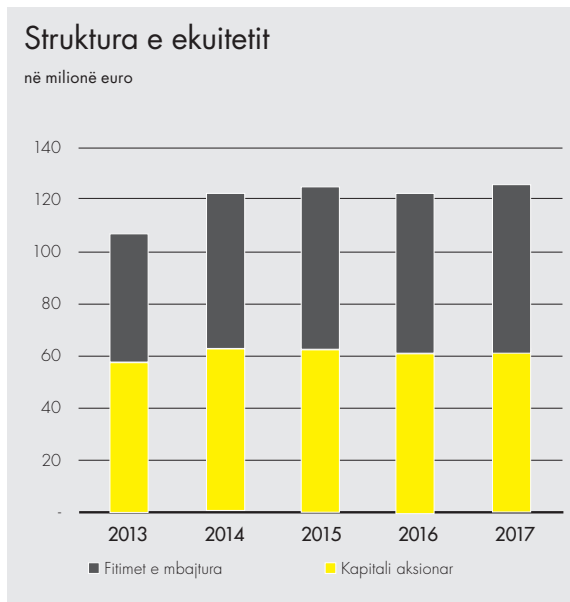
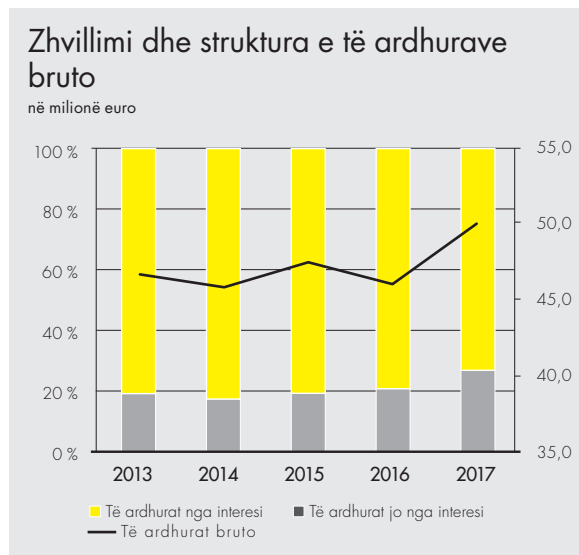

Të ardhurat neto pas tatimit në vitin 2017 ishin 17.6 milionë euro (2016: 17 milionë euro). Ky rezultat është llogaritur në bazë të pasqyrave financiare sipas Standardeve ndërkombëtare të raportimit financiar (SNRF), që janë bashkëngjitur në raport. Banka Raiffeisen në Kosovë gjithashtu harton raporte financiare në bazë të SNRF, që pasqyrojnë kërkesat shtesë nga rregulloret e Bankës Qendrore të Kosovës (BQK) dhe këto raporte dërgohen në BQK dhe gjithashtu publikohen çdo tremujor në faqen e internetit të Bankës Raiffeisen në Kosovë, si dhe në gazetat e përditshme vendore.

Të ardhurat e Bankës Raiffeisen në Kosovë dominohen fuqishëm nga të ardhurat e gjeneruara nga kreditë dhe paradhëniet për klientët lokalë. Të ardhurat nga interesi mbi kreditë dhe paradhëniet dhe letrat me vlerë vazhdojnë të jenë burimi kryesor i të ardhurave pavarësisht normave për kredi në rënie në treg, si dhe kthimeve/yield shumë të ulëta dhe nganjëherë negative në bonot e lëshuara nga qeveritë e OBZHE-së. Kjo është kompensuar pjesërisht nga normat në rënie për depozitat bankare nga klientët.

Në vitin 2017, Banka ishte në gjendje të gjenerojë më shumë të ardhura nga tarifave dhe komisionet të cilat janë rritur me 19 përqind në vitin 2017. Futja e tarifave të reja në biznesin e kartelave ka sjellë të ardhura shtesë dhe ka ndryshuar raportin e të ardhurave të jo-interesit ndaj të ardhurave të interesit.

Banka gjithashtu ka vërejtur një efekt të dukshëm nga ndryshimet në mjedisin ligjor me licencimin e përmbartësve privatë, të miratuar një vit më parë. Ajo ka arritur të ekzekutojë një numër të rasteve të pagzjidhura me një ritëm shumë më të shpejtë se më parë. Kjo ka rezultuar në shitje më të shpejtë të asetëve të riposeduara të Bankës dhe si rezultat, Banka ka të ardhura më të larta në pozicionin të ardhura të tjera si në vitin 2016 ashtu dhe 2017.

Shpenzimet e përgjithshme dhe administrative më 31 dhjetor 2017 ishin 27.3 milionë euro (2016: 25.8 milionë euro). Raporti të ardhura/kosto ishte 53.2 përqind (2016: 53.2 përqind). Kjo tregon një përmirësim të vogël në efikasitet. Kostot e personelit gjithashtu përfshijnë kostot e ndërlidhura me personelin, të tilla si për trajnim dhe zhvillim tjetër profesional. Këto kosto kanë vazhduar të përfaqësojnë një pjesë të konsiderueshme të shpenzimeve operative sepse Banka Raiffeisen në Kosovë e konsideron shumë të rëndësishëm investimin në zhvillimin profesional të personelit.

Thesari, menaxhimi i pasurive dhe detyrimeve

Menaxhimi i pasurive dhe detyrimeve

Viti 2017 ishte vit i suksesshëm sa i përket mbledhjes dhe konsolidimit të depozitave, si dhe lëshimit të kredive. Banka Raiffeisen në Kosovë ka arritur të rrisë edhe më tej pozicionin e saj të depozitave kryesore, por në një masë më të madhe ishte në gjendje të rriste pozicionin e saj me kredi. Duke u bazuar në rritjen e besimit në sistemin financiar, veçanërisht brendin e Bankës Raiffeisen në Kosovë, likuiditeti i bankës ka mbetur në nivel të qëndrueshëm, duke i ulur kështu kostot e financimit mbi baza nga viti në vit. Asetet e thesarit/menaxhimi i aseteve dhe detyrimeve kanë rënë nga 38 përqind të aseteve të Bankës në vitin 2016 në 34 përqind në fund të vitit 2017. Asetet e Thesarit u zvogëluan për të financuar kreditë e klientëve.

Në vitin 2017, Banka ka shënuar një rritje në depozitat e klientëve prej rreth 10.8 milionë euro dhe në anën e aseteve 39.6 milionë euro në kredi të biznesit të klientëve. Menaxhimi i kujdesshëm i aseteve dhe detyrimeve bëri të mundur që Banka ta mbajë koston më të ulët të fondeve në treg, që nga ana tjetër mundësoi norma më të ulëta interesi të kredive. Në masë të madhe, ulja e shpenzimeve të interesit është arritur përmes modelimit sasior (kuantitativ) të menaxhimit të aseteve dhe detyrimeve, si dhe përmes një zvogëlimi gradual të kontratave të depozitave me norma historike të larta në llogari të kursimit dhe llogari rrjedhëse me norma më të ulëta.

Banka përdor modelimin sasior për të matur pandryshueshmërinë e depozitave të klientëve, për asetet dhe detyrimet e saja që nuk matorojnë, si për qëllime të rrezikut të normës së interesit, ashtu edhe për qëllime të rrezikut të likuiditetit, si për klientët retail ashtu edhe ata jo retail. Burimet e financimit të Bankës ishin kryesisht nga depozitat e qëndrueshme të klientëve retail (depozitat e ekonomive familjare) në shumën prej 72 përqind të totalit të depozitave, që tregon për një raport shumë të lartë të pandryshueshmërisë. Efekti i përbashkuar i një pozicioni të likuiditetit të lartë, dhe një pozicioni i pandryshueshmërisë së lartë kanë krijuar një pozitë të qëndrueshme të likuiditetit. Vlera e pikëve bazë të normave të interesit (BPV) në vitin 2017, ka treguar një pozitë mesatare të BPV në fundvit prej rreth 18,000. Marzha neto e interesit ka qëndruar stabile në vitin 2017 në rreth 4.15 përqind përkundër rritjes së likuiditetit dhe normave më të ulëta të interesit të kredisë.

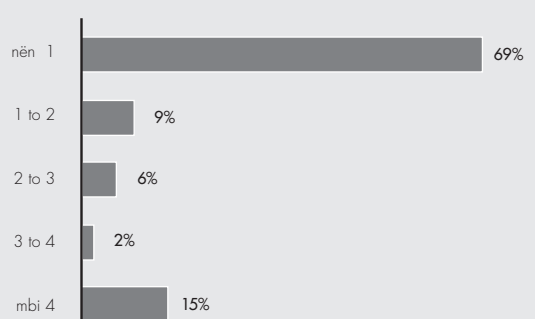
Letra me vlerë të qeverisë

Nga gjithsej 208 milionë euro të aseteve të thesarit, portofolio e bonove të Bankës Raiffeisen në Kosovë në letrat me vlerë të huaja dhe vendore të qeverisë ka shënuar rënie në 195 milionë euro në fund të vitit 2017. Rreth 83 përqind e portfolios janë letra me vlerë qeveritare të klasës investuese (investment-grade) të cilësisë së lartë të OBZHE-së, dhe pjesa e mbetur i është alokuar ekspozimit të borxhit të brendshëm në Kosovë. Letrat me vlerë të qeverisë në fund të vitit arritën një mesatare në kthimin/yield aktual pozitiv prej 0.23 përqind dhe një kohëzgjatje të modifikuar prej 1.17 vite, ku kthimi negativ i instrumenteve të OBZHE-së është kompensuar pothuajse tërësisht nga normat e kthimit pozitiv të instrumenteve kosovarë dhe të tjerë, por me kohëzgjatje shumëfish më të lartë. Duke pasur parasysh se normat historike të kthimit në blerje ishin shumë më të mira, kjo rezulton në përfitime të përmirësuara të vlerësimit për instrumente me vlerë të drejtë, që është 41 përqind e portfolios.

Alokimi i letrave me vlerë sipas vlerësimit/klasifikimit

Alokimi i letrave me vlerë sipas kohëzgjatjes së modifikuar

Paralelisht, tregu i përgjithshëm për bonot e thesarit të Kosovës ka vazhduar me ritmin e njëjtë. Në rolin e tyre si tregtar/dealer primar, Banka dhe klientët e saj vazhduan ta përcaktojnë krijimin e Tregut Sekondar të Borxhit të Qeverisë në Kosovë, megjithëse me një ritëm më të ngadaltë për shkak të rënies së atraktivitetit, duke marrë parasysh normat më të ulëta të kthimit të arritura.

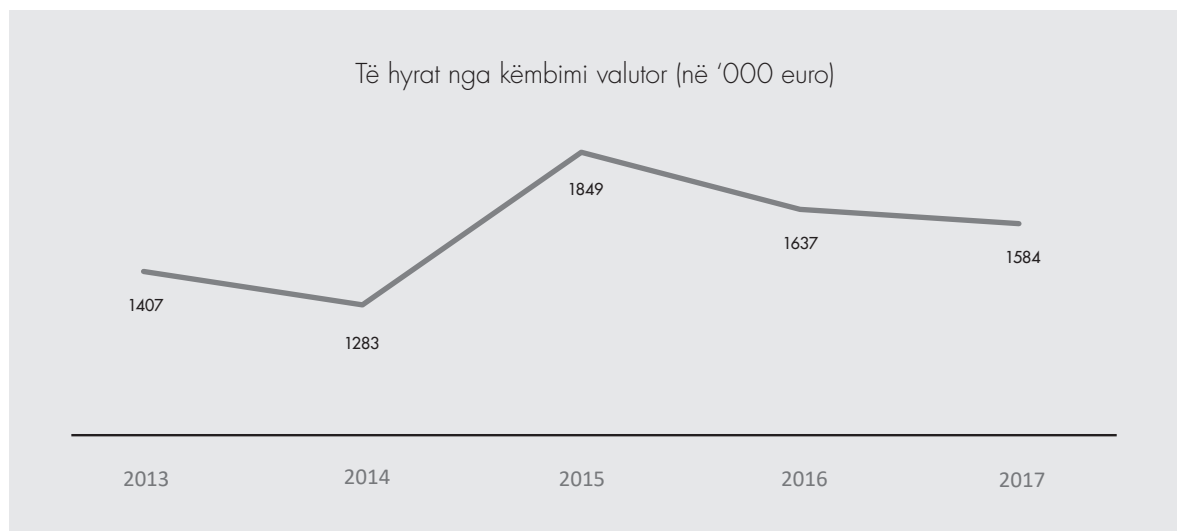
Derivatvët financiarë

Portofolio e kundërkëmbimeve (SWAP) të normave të interesit të Bankës është në mjet i rëndësishëm për uljen e riskut për portofolion e saj afatgjatë. Kundërkëmbimet e normave të interesit përdoren për ta ulur rrezikun nga lëvizjet e pafavorshme të normave të interesit në drejtime jo të favorshme. Vlera e pikëve bazë (BPV) të ekspozimit aktual në derivativët financiarë është rreth 5000 euro / BPV.

Banka pret që normat e tregut së shpejti do ta kenë arritur nivelin e tyre më të ulët dhe një kthim drejt normave më të larta të interesit do të ndodhë në normat afatmesme deri tek ato afatgjata, të cilat kombinuar me normat e ulëta historike afatshkurta, do të përcaktojnë një kurbë kthimi më të rrëpirët. Rreziqet politike në Eurozonë janë më të ulëta dhe nuk priten të rriten shpejt, megjithëse bisedimet e Brexit janë një faktor kryesor i pasigurisë.

Biznesi i këmbimit valutor

Biznesi i këmbimit valutor ka kontribuar me më shumë se 1.584 milion euro në të hyrat totale në vitin 2017. Kjo shënon edhe një vit tjetër të suksesshëm sa i përket utilizimit të kapaciteteve të tregut dhe ka nxitur qarkullimin në biznesin e të ardhurave nga komisioni të transferimit të fondeve të Bankës.

Biznesi nga ndërmjetësimi

Në vitin e saj të gjashtë të biznesit të ndërmjetësimi dhe brokerimit, Banka Raiffeisen në Kosovë mbetet aktori i vetëm i licencuar në treg. Klientët e Bankës mund të tregojnë në pothuajse të gjitha bursat e hemisferës perëndimore. Kjo përfshin aftësinë e klientëve të blejnë dhe shesin letra me vlerë, të tilla si bonot, obligacionet dhe aksionet në tregjet botërore.

Segmentet e biznesit

Klientët korporatë

Në vitin 2017, Banka Raiffeisen në Kosovë ka vazhduar të ruaj pozitën udhëheqëse në segmentin korporatë. Fokusi kryesor në këtë segment ka qenë ruajtja e marrëdhënieve afatgjata me klientët korporatë që ofrojnë produkte financiare të përshtatura enkas, duke mbështetur rritjen e aktiviteteve të tyre biznesore, duke ofruar vazhdimisht shërbime cilësore dhe njëkohësisht duke siguruar një politikë të kujdesshme të riskut.

Përkundër kushteve sfiduese të tregut, rritjes së kërkesave të rregullatorit dhe normave në ulje të interesit, modeli i biznesit korporatë ka siguruar ndërtimin e portofolit të kreditimit të kolateralizuar mirë që arrin mbi 206 milionë euro me Kthim të qëndrueshëm në Kapitalin e Korrigjuar për Rrezikun (RoRAC) prej 175 për qind, dhe me përmirësim të konsiderueshëm të cilësisë së portofolit. Pjesa e kredive jo-performuese është ulur nga 9.7 për qind në 8.4 për qind, një rënie prej 13.3 për qind në krahasim me një vit më parë.

Përkundër normave zero të interesit për depozitat, detyrimet janë rritur në 135.3 milionë euro, ose 22.2 përqind nga viti në vit (2016: 110.7 milionë euro) që tregon lojalitetin dhe besimin e klientëve në Bankën Raiffeisen në Kosovë.

Përvoja e gjatë e menaxherëve për marrëdhënie me klientë mbështetur nga ekspertiza e specialistëve të produktit kanë pozicionuar Bankën Raiffesien në Kosovë si bankën kryesore për shumicën e klientëve korporatë, duke treguar besimin në Bankën dhe qëndrueshmërinë e modelit të biznesit të Bankës.

Ndërmarrjet e vogla (NV)

Në vitin 2017, Banka Raiffeisen në Kosovë ka shënuar një tjetër vit të suksesshëm duke i shërbyer mbi 1,200 klientëve ndërmarrje të vogla. Tërheqja e klientëve cilësorë përmes ofrimit të mundësive të ndryshme të financimit ishte fokusi kryesor në vitin 2017. Një ofertë gjithëpërfshirëse e përbërë nga menaxhimi transaksional i parasë, financimi i tregtisë, financimi i strukturuar i kapitalit të punës, faktoringut dhe kreditë e investimeve mbështesin zhvillimin dhe rritjen e klientëve NV.

Koncepti ynë i marrëdhënieve me klientë i ekzekutuar përmes menaxherëve me përvojë të gjatë bankare, të vendosur në katër rajonet kryesore të Kosovës, të mbështetur nga zyra qendrore dhe përmes ekspertizës së menaxherëve të produktit, ka rezultuar në arritjen e rezultateve të përgjithshme edhe më të mira se sa të planifikuara në aspektin e profitabilitetit, vëllimeve të aseteve dhe cilësisë së portofolit.

Gjatë vitit 2017, portofoli i kredidhënies i kolateralizuar mirë ka arritur 70 milionë euro, ose një rritje prej 9.5 për qind nga viti në vit, ndërkohë që ekspozimi i financimit të tregtisë ka shënuar një rritje të jashtëzakonshme në 7.7 milionë euro, ose rritje prej 26 për qind nga viti në vit. Pas rritjes së vazhdueshme të klientëve NV, 12 përqind e portofolit të klientëve NV kanë kaluar në segmentin korporatë.

Duke pasur një qasje të kujdesshme ndaj rrezikut dhe një monitorim shumë të kujdesshëm të portofolit gjatë vitit 2017, pjesëmarrja e kredive jo-performuese është ulur nga 13 për qind në 9.36 për qind, një rënie prej 28 për qind në krahasim me një vit më parë. Segmenti i NV-ve ka ruajtur një nivel shumë të lartë të kthimit në kapitalin e korrigjuar për rrezik (RoRAC) prej 90 përqind.

Ndërmarrjet mikro

Banka Raiffeisen në Kosovë ka vazhduar të ofrojë një gamë të gjerë të produkteve dhe shërbimeve bankare, standarde dhe të përshtatura enkas për ndërmarrjet mikro. Në vitin 2017, Banka ka vazhduar të rrisë pjesën e tregut të biznesit mikro në Kosovë, dhe ka ofruar produktet dhe shërbimeve e saj bankare për më shumë se 13,500 klientë.

Gjatë vitit 2017, Banka ka vazhduar me iniciativa për klientët e saj besnikë me takime mëngjesi të përbashkëta në të gjitha regjionet e Kosovës, ku ajo pati mundësi të diskutonte ide të ndryshme me klientët. Në vitin 2017, Banka vazhdoi me iniciativën "Projekti më i mirë" për klientët mikro dhe zgjodhi projektet më të mira mikro në të gjitha rajonet e Kosovës, bazuar në planin e tyre të investimit, ndikimin në punësim, rritjen në të hyra, prodhimin, idetë inovative dhe mbrojtjen e mjedisit.

Zbatimi i Fondit Kosovar për Garanci Kreditore (FKGK) për klientët mikro me qëllim kryesor lehtësimin e procesit të financimit, rritjen e kualifikueshmërisë dhe përshejtimin e procesit të miratimit ishte një nga pikat kryesore të vitit 2017. Shuma totale e Fondit të përdorur në vitin 2017 ishte 4.5 milion euro të shumës së aprovuar të aplikacioneve, ndërsa 2.2 milionë euro është shuma e mbuluar nga ky fond. Kjo shumë është përdorur për të financuar shumë klientë të rinj, të cilët më parë Banka nuk mund t'i financonte për shkak të kolateralit të ulët, kryesisht klientët që vijnë nga industritë e shërbimit. Duke vepruar kështu, Banka ka kontribuar drejtpërsëdrejti në qëllimin e FKGK-së, e që është rritja e qasjes në financa për ndërmarrjet mikro dhe NVM-të, por njëkohësisht, Banka ka rritur potencialin e saj të biznesit dhe ka fituar klientë të rinj.

Përdorimi i kanaleve alternative nga klientët mikro ishte një tjetër histori suksesi gjatë vitit. Krahasuar me vitin 2016, numri i kartave të kreditit të lëshuara për klientët mikro është rritur me 26 për qind ndërsa përdorimi i limiteve është rritur me 23 për qind. Gjithashtu në 2017, segmenti i mikro ndërmarrjeve ka prezantuar shërbimin M-Banking, duke u bërë kështu Banka e parë në treg që ofron një shërbim të tillë për klientët e saj.

Individët dhe klientët e shërbimeve bankare premium

Në Kosovë, fokusi i të gjitha bankave komerciale mbetet biznesi i kreditimit për individë privat. Banka Raiffeisen në Kosovë vazhdoi të ruajë pozitën e saj udhëheqëse në treg në Kosovë me 25 për qind të pjesëmarrjes në treg. Gjatë vitit 2017, Banka ka ofruar produkte dhe shërbime bankare për më shumë se 240,000 individë dhe klientë të shërbimeve bankare premium. Gjatë gjithë vitit, Banka ka pasur një numër të fushatave të marketingut të fokusuar në kredi dhe limite, të cilat çuan në një rritje të konsiderueshme në portofolin e kredive për individë, duke ruajtur dhe rritur kështu pozitën e Bankës në treg. Përveç kësaj, Banka shënoi një rritje të konsiderueshme në portofolin e kredive hipotekare.

Viti 2017 ishte veçanërisht i suksesshëm për shërbimin bankar premium, një shërbim unik që Banka Raiffeisen ua ofron klientëve të saj me të ardhura të larta. Shërbimi bankar premium ia doli të rritet në asete me 18 për qind, ndërsa baza e konsumatorëve u rrit me 8 për qind. Përveç kësaj, Banka vazhdoi të përqendrohet në ofrimin e zgjidhjeve profitabile të kursimeve për klientët e saj dhe të ofrojë shërbime të shkëlqyera me qasje proaktive dhe kryerjen e një qasjeje holistike këshilluese për klientët e veçantë. Për të arritur rezultatet më të mira dhe për të ofruar një përvojë sa më të mirë për klientët, Banka rriti numrin e menaxherëve të marrëdhënieve për shërbimet bankare premium në tërë Kosovën.

Përveç produkteve të kreditimit, Banka ju ofron klientët e shërbimeve bankare premium edhe mundësinë për të tregtuar me bonot e thesarit për të maksimizuar kursimet e tyre. Banka gjithashtu është përqendruar në sigurimin që klientët e shërbimeve bankare premium të kenë mundësinë për të diskutuar në detaje planet e tyre financiare dhe mundësitë e investimeve me këshilltarët e tyre të caktuar financiar të shërbimeve premium në një zonë të veçantë që është caktuar posaçërisht për klientët e shërbimeve bankare premium.

Produktet dhe shërbimet bankare

Produktet e NV dhe korporatave

Iniciativat, aktivitetet e biznesit dhe ofertat e produkteve në vitin 2017 kanë pasqyruar kushtet e biznesit në treg. Banka përbushi me sukses nevojat e klientëve korporatë dhe ndërmarrje të vogla (NV), duke ofruar produkte gjithëpërfshirëse dhe me cilësi të lartë. Në përputhje me këtë, Banka vazhdoi të thjeshtojë dhe racionalizojë produktet dhe proceset e saj për të rritur efikasitetin operacional dhe për t'iu përshtatur strategjisë së saj digjitale.

Ngjashëm me vitet e mëparshme, aktivitetet e menaxhimit të shitjeve janë fokusuar në drejtimin e biznesit, analizën e portofolit, ndarjen e konsumatorëve bazuar në krijimin e vlerës dhe proceset e kreditit "lean", si dhe aktivitetet dhe mjetet CRM të ofruara për personelin tonë e shitjes për korporatat dhe NV me qëllim rritjen e potencialit të tyre të shitjes.

Thëks i veçantë është vënë në produkte të kapitalit të pakët siç është biznesi dokumentar. Portofoli i financimit të tregtisë gjatë vitit 2017 ka treguar lëvizje pozitive, kemi lëshuar produkte të financimit të tregtisë në vlerë prej mbi 33 milionë euro. Krahasuar me një vit më parë portfoli është janë rritur për 3.4 përqind.

Gjatë vitit 2017, në kuadër të financimit të projektit, Banka vazhdoi të mbështeste dhe të financonte zhvillimin e projekteve të pasurive të patundshme në lokacionet më të mira, nga zhvilluesit të cilët kanë treguar rekord të ndërtimit cilësor, dorëzim në kohë të projekteve dhe profitabilitet të qëndrueshëm. Gjatë vitit, kemi trajtuar projektet e energjisë së rinovueshme, duke ndërtuar një listë të projekteve prioritare duke kuptuar dhe duke u përgatitur për financimin e hidrocentraleve të vogla si dhe burimeve të tjera të rinovueshme të energjisë solare.

Factoringu, vazhdoi të plotësojë gamën e produkteve të financimit të kapitalit të punës për klientët e korporatave dhe të ndërmarrjeve të vogla. Factoringu ka ofruar likuiditet shtesë në situatat e kolateraleve të pakta, duke ofruar fleksibilitet dhe duke u mundësuar klientëve të rrisin avantazhin e tyre konkurrues dhe të zhvillojnë më tej biznesin e tyre.

Banka vazhdoi të ndjekë konceptin e saj dixhital, në mënyrë që të përbushë pritjet e klientëve duke ofruar lehtësi, shpejtësi dhe transparencë. Më shumë se 76 përqind e të gjitha urdhërpagesave janë duke u kryer përmes E-Banking. Në mënyrë të ngjashme, më shumë se 71 për qind ose 323 milionë euro të pagesave doganore janë kryer përmes pagesave me SMS. Pranimi i lartë i shërbimit SMS për dogana ka shtytur nismat tona për shtrirjen e shërbimit në lloje të tjera të pagesave si taksat dhe konfirmimi i FX ku konsumatorët janë në gjendje të kryejnë pagesa doganore me një shpejtësi prej më pak se 10 sekonda, nga kudo në vend vetëm duke përdorur një telefon celular. Gjithashtu gjatë tremujorit të fundit të vitit 2017, Banka ka futur mundësinë e deponimit/cash-in në ATM për klientët e korporatave dhe NV-ve, duke i lejuar klientët të planifikojnë menaxhimin e parave të tyre 24/7 në mënyrë të pavarur nga orari i punës në degë.

Shërbimet bankare për sektorin *retail*

Në përputhje me prioritetet e Bankës për zgjerimin e mundësive në kanalet elektronike sipas kërkesave të klientëve dhe zhvillimeve të tregut, rritja e përdorimit të këtyre kanaleve ishte shumë pozitive. Në shërbimet bankare *retail*, pjesa e përdorimit të bankomatëve dhe shërbimit bankar me internet kundrejt atyre në degë (para të gatshme dhe transferta) ishte 84 për qind në vitin 2017. Kjo pjesë është rezultat i rritjes prej 24 përqind në numrin e transaksioneve bankare përmes internetit/telefonit (223 mijë transaksione) dhe rritjes prej 15 përqind në transaksionet përmes bankomatëve (3.2 milionë transaksione). Këto shifra u arritën përmes investimeve të vazhdueshme në rritjen e ndërgjegjësimit të klientëve mbi përfitimet e këtyre kanaleve, fushatave të marketingut dhe stimujve të çmimeve.

Banka Raiffeisen në Kosovë ka vazhduar qasjen inovative në lidhje me kartelat, si në marrjen e kartelave, ashtu edhe në lëshimin e kartelave, duke prezantuar gjatë vitit 2017 pagesën pa kontakt me Visa dhe MasterCard. Pasi që ishte vendosur infrastruktura POS dhe ishte kryer një valë fillestare e ndërgjegjësimit me konsumatorët dhe partnerët tregtarë, përdorimi i pagesave pa kontakt pati një efekt pozitiv në tregun tonë. Përkundër asaj se kjo ishte një risi për mbajtësit e kartelave dhe tregtarët, Banka ka arritur të procesojë me sukses 8,769 transaksione pa kontakt nga data e lansimit më 10 gusht, e deri në fund të dhjetorit 2017.

Shërbimi E-Commerce i certifikuar me pagesën e sigurt me Visa dhe MasterCard të ofruar nga Banka Raiffeisen në Kosovë, po e rritë vazhdimisht bazën tonë të tregtarëve. Si rezultat, numri i tregtarëve të regjistruar në shërbimin E-Commerce është rritur me 125 përqind në fund të vitit 2017 krahasuar me vitin 2016 (nga 4 tregtarë në 9 tregtarë) dhe vëllimi i transaksioneve të procesuara është rritur me 742 përqind, nga 3,151 euro në 26.517 euro, për të njëjtën periudhë. Kështu, Banka vazhdoi të sillte ndryshimet e vazhdueshme dhe mënyrat komode të pagesave në tregun e Kosovës.

Shërbimet për klientë

Në 2017, Banka ka filluar të krijojë bazat e përvojës së klientëve me përdorimin e shërbimeve bankarë përmes kanaleve të ndryshme duke përmirësuar tutje këto shërbime dhe produktet që ofrohen. Kultura e përqendrimit tek klienti ishte një mundësi shumë e mirë për të mundësuar që çdo iniciativë e ndërmarrë të fillojë nga nevojat dhe pritjet e klientit. Qendra kontaktuese, si një nga mbështetësit kryesorë e cila është në dispozicion të klientëve 24/7, ka luajtur një rol kyç në ofrimin e shërbimeve dhe trajtimin e çështjeve të ndryshme që janë paraqitur nga klientët duke ju ofruar atyre informacionet përkatëse.

Banka e ka përmbyllur vitin 2017 me rritjen më të madh të degëve: 46 degë dhe nëndegë, duke vazhduar kështu të jetë Banka me rritjen më të madh të degëve në Kosovë. Krahas investimit të vazhdueshëm në rritjen e degëve, Banka po ashtu ka prezantuar edhe modelin e degëve pa kesh dhe ka rritur numrin e bankomatëve që ju ofrojnë klientëve shërbimin e deponimit. Ndërsa, për t'ju ndihmuar klientëve që të ndihen sa më rehat në përdorimin e shërbimeve bankare alternative, Banka ka bërë disa fushata vetëdijuese mbi shërbimet elektronike gjatë vitit 2017.

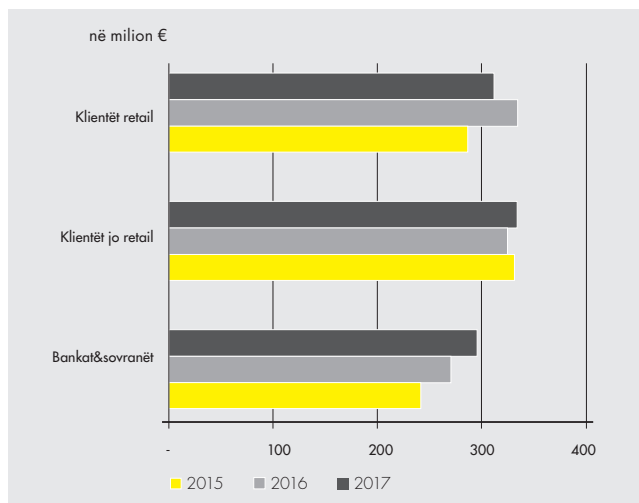
Menaxhimi i rrezikut

Menaxhimi aktiv i riskut është një kompetencë thelbësore e Bankës Raiffeisen në Kosovë. Në mënyrë që rreziku të identifikohet, matet dhe menaxhohet në mënyrë efektive, Banka vazhdon të zhvillojë sistemin e saj gjithëpërfshirës të menaxhimit të rrezikut. Në mënyrë të veçantë, përveç kërkesave ligjore dhe rregullative, Banka merr parasysh natyrën, shkallën dhe kompleksitetin e aktiviteteve të saj të biznesit dhe rreziqet që rezultojnë.

Funksioni i menaxhimit të rrezikut siguron që rreziku kreditor, rreziku i tregut, rreziku i likuiditetit, rreziku i investimeve, si dhe rreziku operacional të identifikohen, maten, monitorohen dhe kontrollohen në mënyrë efektive, në mënyrë që të sigurohet një raport i duhur rrezikut dhe kthimit.

Strategjia e portfolios kreditore

Grafiku i mëposhtëm tregon ekspozimin e mbetur të Bankës sipas zonës së biznesit në fund të periudhës raportuese dhe dy periudhat e mëparshme. Gjithsej ekspozimi ndaj rrezikut kreditor ka qenë 934 milionë euro më 31 dhjetor 2017 që është 1.3 përqind më i lartë në krahasim me 31 dhjetor 2016 (922 milionë euro) dhe 9.4 përqind më i lartë në krahasim me 31 dhjetor 2015 (854 milionë euro). Kjo portfolio është diversifikuar ndërmjet segmenteve të klientëve të biznesit dhe klientëve individualë dhe përfshin ekspozimet në dhe jashtë bilancit të gjendjes, para aplikimit të provizioneve të zhvlerësimit (rënies në vlerë) dhe faktorëve të konvertimit të kredive dhe kështu përfaqësojnë ekspozimin e përgjithshëm kreditor.

Menaxhimi i kredive jo-performuese

Viti 2017 ishte një vit shumë i suksesshëm për rimëkëmbjen dhe reduktimin e portofolit të papaguar/me vonesa. Banka Raiffeisen në Kosovë është angazhuar në mënyrë aktive edhe në parandalimin e cila rezultoi me një hyrje të ulët të llogarive të papaguara/me vonesa gjatë gjithë vitit. Raporti i kredive jo-performuese është zvogëluar në krahasim me vitin 2017 nga 6.2 përqind në 5.2 përqind. Gjatë të njëjtës periudhë, raporti i mbulimit u rrit nga 58.4 përqind në 75.1 përqind.

Rreziku i likuiditetit

Një rol i rëndësishëm i bankave është transformimi i maturimit në tregjet financiare ndërkombëtare. Nevoja për transformim të maturimit lind nga nevojat e depozituesve për t'u qasur në fondet e tyre në periudhë të shkurtër dhe nevoja e kundërt e huamarrësve për kredi afatgjata. Ky funksion vazhdimisht rezulton në boshllëqe pozitive apo negative të likuiditetit për maturime të ndryshme që menaxhohen përmes transaksioneve me pjesëmarrësit e tjerë të tregut nën kushte normale të tregut.

Për ta menaxhuar rrezikun e likuiditetit, Banka përdor një model limiti të vendosur për një kohë të gjatë tashmë dhe të dëshmuar të grupit RBI, i cili kërkon likuiditet të lartë tepriçë për maturitetet afatshkurtra dhe bazohet në flukset hyrëse dhe dalëse kontraktuese dhe të vëzhguara historikisht. Limitet janë vendosur edhe për maturitetet afatmesme dhe afatgjata, për të pakësuar ndikimin negativ të një rritjeje të mundshme të kostos së ri-financimit mbi rezultatin operativ. Përveç modeleve të limiteve, ndërmerren gjithashtu edhe stres testet e përditshme të likuiditetit për të vlerësuar dhe për të kufizuar efektet e skenarëve të mundshëm të krizave të reputacionit dhe të tregut. Të gjitha këto analiza diskutohen në Komitetin e aseteve/detyrimeve të Grupit.

Pozicioni i likuiditetit të Bankës ka vazhduar të mbetet stabil dhe ka zbuluar një rezervë të theksuar të likuiditetit gjatë vitit 2017.

Raporti rregullativ i likuiditetit i Bankës Qendrore të Kosovës

	2017	2016	Kërkesa minimale
Të gjitha valutat	39.6%	47.2%	25.0%
Valuta euro	31.9%	42.7%	20.0%

Rreziku i tregut

Banka e definon rrezikun e tregut si rreziku i humbjeve të mundshme që rrjedhin nga ndryshimet në çmimet e tregut të pozicioneve të librit bankar dhe të tregtimit. Ajo nuk ka ekspozim ndaj lëvizjeve të çmimeve të kapitalit dhe mallrave dhe e ka limituar ekspozimin e saj ndaj lëvizjeve të normës së interesit dhe kursit valutor.

Sistemi i limiteve

Vlerat e mëposhtme maten dhe limitohen në baza ditore në sistemin e menaxhimit të rrezikut të tregut:

- Vlera-në-rrezik (niveli i konfidencës 99 përqind, horizonti i rrezikut një ditë)
Vlera-në-rrezik (VaR) është instrumenti kryesor drejtues në tregjet likuide dhe situatat normale të tregut. VaR matet bazuar në një qasje simulimi hibrid, ku kalkulohej 5,000 skenarë. Qasja kombinon përparësitë e një simulimi historik dhe simulimit Monte-Carlo dhe përfiton parametrat e tregut nga të dhënat historike prej 500 ditësh. Supozimet e shpërndarjes përfshijnë tipare moderne si shpërndarja e paqëndrueshmërisë (volatilitetit), ndryshimi rastësor i kohës, dhe ndodhitë ekstreme. Kjo ndihmon në riprodhimin e shpërndarjeve jonormale (fat-tailed) dhe asimetrike me saktësi. Rezultatet e vlerës-në-rrezik nuk përdoren vetëm për limitimin e rrezikut, por edhe për ndarjen e brendshme të kapitalit.

- Ndjeshmëritë (ndaj ndryshimeve në normat e kursit valutor dhe normat e interesit)
Limitet e ndjeshmërisë sigurojnë që përqendrimet të shmangen në situata normale të tregut dhe janë instrumenti kryesor drejtues në situata ekstreme të tregut dhe në tregjet jolikuide ose në tregje që janë strukturalisht vështirë të maten.

- Ndalimi i humbjeve
Ky limit forcon disiplinën e tregtuesve ashtu që ata nuk lejojnë të grumbullohen humbjet në pozicionet e tyre të pronarit por në vend të kësaj i kufizojnë rreptësisht ato.

Një koncept gjithëpërfshirës për testimin e stresit plotëson këtë sistem të limiteve shumë-nivelëshe. Simulon ndryshimet e mundshme të vlerës aktuale të skenarëve të përcaktuar për portofolin total.

Rreziku operacional

Rreziku operacional përkufizohet si rreziku i humbjeve të papritura, që rezultojnë nga proceset e brendshme jo adekuate ose jo funksionale, nga njerëzit dhe sistemet, ose nga ngjarje të jashtme, duke e përfshirë edhe rrezikun ligjor. Në këtë kategori të rrezikut menaxhohen shtytësit e brendshëm të rrezikut si aktivitetet e paautorizuara, mashtrimi ose vjedhja, gabimet e ekzekutimit dhe procesit, apo ndërprerja e punës dhe dështimet e sistemit. Faktorët e jashtëm si dëmtimi i aseteve fizike apo mashtrimi njerëzor i kryer me vetëdije menaxhohen dhe kontrollohen gjithashtu. Kjo kategori e rrezikut analizohet dhe menaxhohet në bazë të të dhënave të humbjeve të mëparshme dhe rezultateve të vetë-vlerësimit. Një tjetër mjet i menaxhimit është sistemi i stimulimeve i zbatuar në ndarjen e brendshme të kapitalit. Ky sistem shpërblen cilësinë e lartë të të dhënave dhe menaxhimin aktiv të rrezikut. Si me llojet e tjera të rrezikut, parimi i vendosjes së mureve ndarëse ndërmjet menaxhimit të rrezikut dhe kontrollit të rrezikut është zbatuar edhe për rrezikun operacional. Njësia e kontrollit të rrezikut operacional është kryesisht përgjegjëse për zbatimin dhe rafinimin e metodave për menaxhimin e rrezikut operacional (p.sh. kryerja e vlerësimeve të rrezikut, përcaktimi dhe monitorimi i treguesve kryesorë të rrezikut, etj.). Menaxherët e linjës të biznesit janë përgjegjës për kontrollin dhe uljen e rreziqeve operationale. Ata vendosin mbi veprimet pro-aktive drejtuese operationale të rrezikut, të tilla si blerja e sigurimeve, dhe përdorimi i instrumenteve të tjera të uljes së rrezikut.

Identifikimi i rrezikut

Identifikimi dhe vlerësimi i fushave me rrezik që mund ta rrezikojnë ekzistencën e bankës në qoftë se ndodh humbja (por ku humbjet ka shumë pak gjasa për t'u dalluar) si dhe fushat ku humbjet ka më shumë gjasa të ndodhin shpesh (por shkaktojnë humbje më të vogla) janë detyra të rëndësishme për kontrollin e rreziqeve operationale. Vlerësimi i rrezikut operacional kryhet në mënyrë të strukturuar sipas kategorive të rrezikut siç janë proceset e biznesit dhe llojet e aktiviteteve. Për më tepër, vlerësimi i rrezikut zbatohet edhe për produkte të reja. Banka e vlerëson ndikimin e aktiviteteve me probabilitet të lartë/ndikim të ulët dhe incidenteve me probabilitet të ulët/ndikim të lartë, sipas vlerësimit të saj të potencialit të humbjes për vitin e ardhshëm dhe në dhjetë vitet e ardhshme. Aktivitetet me probabilitet të ulët/ndikim të lartë maten me një mjet analitik me skenare të veçanta.

Monitorimi

Për të monitoruar rreziqet operationale, përdoren treguesit kyç të rrezikut (treguesit e paralajmërimit të hershëm), që mundësojnë identifikimin e shpejtë dhe uljen e rreziqeve operationale. Një katalog i përbashkët i treguesve kyç të rrezikut, që është përcaktuar nga Zyra Qendrore e Grupit për qëllime të brendshme krahasimore, është i detyrueshëm edhe për Bankën. Të dhënat e humbjes mbledhen në një bazë të dhënash të quajtur ORCA (Aplikacioni i kontrollit të rrezikut operacional). Mbledhja e humbjeve që rrjedhin nga rreziqet operationale është një parakusht për zbatimin e një modeli statistikor të shpërndarjes së humbjeve dhe një kërkesë minimale për implementimin e qasjes rregullative të standardizuar. Për më tepër, të dhënat për humbjet përdoren për të krijuar dhe për të vërtetuar skenarë të rrezikut operacional dhe për shkëmbimin me grupe të të dhënave ndërkombëtare për të zhvilluar më tej mjete të avancuara të menaxhimit të rrezikut operacional, si dhe për të përcjellë më tej masat dhe efikasitetin e kontrollit. Rezultatet e analizave, si dhe ndodhitë që rezultojnë nga rreziqet operationale raportohen rregullisht në mënyrë gjithëpërfshirëse në Komitetin e Menaxhimit të Rrezikut Operacional.

Matja/kuantifikimi dhe ulja e rrezikut

Banka aktualisht llogarit kërkesat rregullative të kapitalit për rreziqet operationale sipas Basel III duke përdorur qasjen e standardizuar (TSA). Ulja e rrezikut operacional inçohet nga menaxherët e biznesit të cilët vendosin për veprimet parandaluese si uljen e rrezikut ose transferimin e rrezikut. Progresi dhe suksesi i këtyre veprimeve monitorohet nga kontrolli i rrezikut. Këta të fundit përcaktojnë edhe planet rezervë dhe emërojnë personat apo departamentet përgjegjëse për fillimin e veprimeve të përcaktuara në qoftë se humbjet në fakt ndodhin. Përveç kësaj, një njësi e dedikuar organizative ofron përkrahje për njësitë e biznesit për uljen e rreziqeve operationale. Një rol të rëndësishëm e merr menaxhimi i mashtrimit që zvogëlon humbjet e mundshme të mashtrimit përmes monitorimit proaktiv dhe veprimeve parandaluese. Banka gjithashtu zbaton një program të gjerë të trajnimit të punonjësve dhe ka vendosur plane të ndryshme për emergjencë dhe sisteme rezervë.

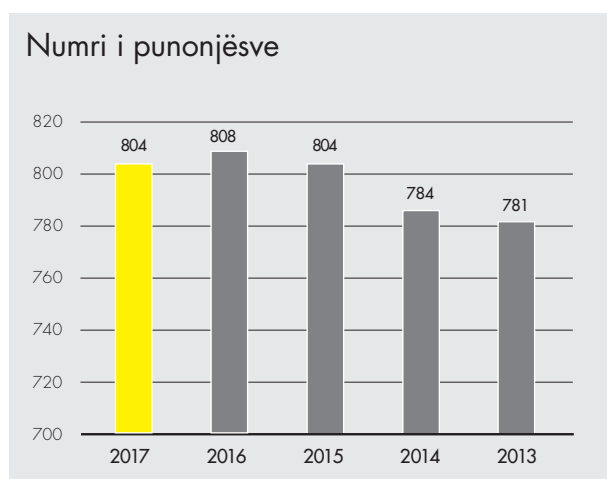
Ndryshimet në mjedisin rregullativ

Banka ka ndjekur nga afër zhvillimet aktuale rregullative dhe ato të ardhshme të vitit 2018. Sektori bankar i Kosovës mbetet shumë dinamik me ndryshimet në legjisllacion në përputhje me BE-në. Në vitin 2017, Banka Qendrore e Republikës së Kosovës ka rishikuar rregulloret për kërkesat e mjaftueshmërisë së kapitalit, të cilat pritet të hyjnë në fuqi së shpejti, gjithashtu ka hartuar rregulloret të reja mbi Raportin e levës dhe mbi Procesin e vlerësimit të brendshëm të mjaftueshmërisë së kapitalit (ICAAP). Si pjesë e grupit Raiffeisen Bank International (RBI), Banka i nënshtrohet edhe ndryshimeve në mjedisin rregullativ të BE-së. Kjo na mundëson që t'i përshtatem paraprakisht ndryshimeve në rregulloret lokale të cilat synojnë të jenë të harmonizuara me rregulloret e BE-së.

Burimet njerëzore dhe trajnimet

Të qenit punëdhënës i zgjedhur në Kosovë është misioni i Bankës Raiffeisen, që demonstroi një angazhim të madh drejt punonjësve të saj. Departamenti i burimeve njerëzore dhe trajnimit në Bankë është përgjegjës për të siguruar që njerëzit e duhur janë në pozitat përkatëse dhe se kapacitetet e tyre pasurohen me anë të aktiviteteve të zhvillimit. Arritja e objektivave të korporatës përmes punonjësve profesionalë, shumë të motivuar, të angazhuar dhe të kënaqur, është misioni i Departamentit të burimeve njerëzore dhe të trajnimit.

Sa i përket numrit të punonjësve, Banka Raiffeisen në Kosovë ka vazhduar të mbetet punëdhënësi më i madh në sektorin bankar, por edhe "njëra nga dhjetë kompanitë punëdhënëse më të mëdha kosovare", për çka ka pranuar edhe mirënjohje nga Presidenti i Republikës së Kosovës. Më 31 dhjetor 2017, Banka kishte 804 punonjës (687 me orar të plotë, 117 me orar të pjesshëm) dhe 64 agjentë të shitjes direkte. 50.3 përqind e gjithësej të punësuarve ishin femra, ndërsa 49.7 përqind burra kurse moshë mesatare e punonjësve ishte 37 vjeç. Numri i punonjësve të rinj që janë bërë pjesë e Bankës ishte 58.

Gjatë vitit 2017, janë organizuar programi i punës praktike dhe projekti "Njihu me klientin tënd" pjesë e të cilave ishin 146 studentë. Qëllimi i programit të praktikës vazhdon të jetë mbështetja e studentëve të padiplomuar, studentët që ndjekin Master dhe kandidatët e diplomuar të Kosovës duke ju ofruar mundësi të zbatojnë njohuritë e tyre në kuadër të sistemit bankar.

Zhvillimi profesional

Banka është e angazhuar për të siguruar se punonjësit e saj të zhvillojnë njohuritë dhe aftësitë e tyre duke iu ofruar atyre një shumëllojshmëri të mundësive të të mësuarit dhe zhvillimit përmes trajnimit në vend të punës, trajnimit të brendshëm dhe të jashtëm në klasë, E-Learning (të mësuarit përmes platformave elektronike), detyrave dhe përfshirjes në projekte sfiduese vendore

dhe ndërkombëtare. Këto projekte kanë rezultuar në përmirësimin e njohurive në fushën e produkteve dhe shërbimeve bankare. Në këtë mënyrë, Banka ka fituar një përparësi konkurruese në treg duke ofruar një shërbim më profesional dhe më efikas për klientët e saj. Një fokus i veçantë i është dhënë konceptit të vetëzhvillimit dhe iniciativës vetanake për të mësuarit e pavarur online.

Banka bashkëpunon me ofrues të ndryshëm të trajnimit brenda dhe jashtë Kosovës për programe specifike trajnimi. Identifikimi i nevojave të trajnimit bëhet në mënyrë të vazhdueshme për të pasur programe të përshtatura që i plotësojnë nevojat e punonjësve. Ekzistojnë gjithashtu plane individuale të zhvillimit të përkrahura me trajnime individuale për një numër të punonjësve, të cilat fokusohen në mënyrë specifike mbi aftësitë e një individi dhe rrisin mundësinë e zhvillimit personal.

E-Learning është bërë tashmë një platformë të mësuarit shumë mirë e pranuar nga shumica e punonjësve. Në vitin e saj të gjashtë të ekzistencës, ka pasur një nivel mbresëlënës të interesimit dhe përkrahjes nga ana e punonjësve të Bankës për të hartuar dhe ndjekur kurse të krijuara brenda organizatës. Gjatë vitit 2017, kishte rreth 6091 regjistrime të punonjësve në sesionet e vetë-dizajnuara të Bankës dhe kurset e Raiffeisen Bank International. Fokus shtesë iu dha edhe kurseve online nga ofruesit e jashtëm për rritjen e efikasitetit dhe shumëllojshmërisë në mësim.

Përveç aktiviteteve të lartpërmendura, Banka ka vazhduar t'i përkrahë punonjësit për kurse specifike profesionale dhe të licencimit në një gamë temash që nga trajnimi për aftësi teknike e deri te aftësitë e buta, si pjesë e ngritjes së kapaciteteve. Mësimi gjatë gjithë jetës mbetet një nga mesazhet kryesore në Bankë. Përveç të gjithë mësimi të zhvilluar, kishte gjithashtu një fokus të vazhdueshëm në organizimin e ngjarjeve argëtuese për ta arritur ekuilibrin punë-jetë dhe për ta zhvilluar punën ekipore në mesin e punonjësve.

Menaxhimi i talentit

Gjatë vitit 2017, ka vazhduar fokusi në rritjen e ndërgjegjësimit dhe aftësive të menaxherëve të Bankës në drejtim të aftësive njerëzore. Aktivitetet e menaxhimit të talentit dhe takimet për rishikimin e talenteve janë organizuar në të gjithë Bankën përmes një procesi që është i lidhur shumë ngushtë me ngritjen e brendshme në detyrë dhe zhvillimin e fokusuar. Banka ka vazhduar t'i realizojë iniciativat zhvillimore, Qendrën e Vlerësimit të Zhvillimit, programet e Rotacionit dhe ndër-funkionale, si dhe detyrat e përshtatura mësimore. Këto programe brenda Bankës si dhe programet ndërkombëtare të zhvillimit synojnë ta thellojnë më tutje ekspertizën e punonjësve dhe menaxherëve më të talentuar të Bankës përmes një kombinimi inovativ të metodave praktike, alternative dhe akademike të të mësuarit.

Krijimi i një sistemi të menaxhimit të shëndetit

Iniciativa më e re e vitit 2017 sa i përket krijimit të një sistemi të menaxhimit të shëndetit në Bankën Raiffeisen në Kosovë ishte një aktivitet ecjeje në natyrë/hiking, që u zhvillua në malet e Rugovës - Liqenet. Iniciativa u mirëprit nga punonjësit dhe gati 100 prej tyre morën pjesë. Qëllimi i kësaj iniciative ishte promovimi i një jetese të shëndoshë. Pas kësaj nisme, Banka ka informuar punonjësit e saj se gjatë vitit 2018 do të organizohen aktivitete të ndryshme të këtij lloji, disa me karakter informativ dhe të tjerat me qëllim të angazhimit të punonjësve.

Iniciativat tjera

Gjatë vitit 2017, Banka Raiffeisen në Kosovë, ka forcuar bashkëpunimin me institucionet arsimore private dhe publike, për të qenë më afër studentëve, të cilët konsiderohen si kapital njerëzor potencial i Bankës në të ardhmen. Përfaqësuesit e Departamentit të burimeve njerëzore dhe trajnimit morën pjesë në një panair virtual të karrierës, të organizuar nga Universiteti i Prishtinës "Hasan Prishtina", me synim për të qenë më afër punëkërkuësve. Përveç kësaj, u mbajt një prezantim publik me studentët nga përfaqësuesit e Burimeve njerëzore me temën "Mundësitë e punësimit dhe praktikës në Bankën Raiffeisen në Kosovë", që ishte organizuar nga Qendra për zhvillimin e karrierës në Universitetin e Prishtinës. Sesiioni përkatës ishte shumë interaktiv, me qëllim të edukimit dhe informimit të të diplomuarve dhe studentëve në lidhje me mundësitë e punësimit në Bankë si dhe rritjes së ndërgjegjësimit për punëkërkuësit mbi investimin në vete dhe vetë-zhvillimin, orientimin në karrierë dhe interesat personale, në mënyrë që të jenë më konkurrues në tregun e sotshëm mjaft sfidues. Banka Raiffeisen në Kosovë, duke qenë pjesë e dinamikës dhe digjitalizimit në ditët e sotme, është bërë pjesë e një bashkëpunimi dhe marrëveshjeje shtesë me institucionet private (Cactus Education dhe UBT) me qëllim të tërheqjes, zhvillimit dhe mbajtjes së profesionistëve të TI.

Gjatë vitit 2017, anëtarët e Down Syndrome Kosova kanë vizituar vendet e punës në Bankën Raiffeisen. Gjatë kësaj vizite, fëmijët me Down Syndrome kanë shitur kartolina për Ditën e Nënës, të punuara nga ata, dhe çorape të bëra nga Down Syndrome International (pjesë e fushatës për "Ditën Botërore të Down Syndrome", ku veshja e çorapeve kishte për qëllim të ofruarit e ndjenjës së të qenit pjesë e këtij komuniteti). Objektivi kryesor i kësaj ngjarjeje ishte ngritja e ndërgjegjësimit rreth këtij komuniteti dhe mbështetja e integritimit të tyre në shoqëri.

Përmbledhja e të dhënave - Burimet njerëzore dhe trajnimi 2017

Numri i punonjësve

804

Numri i agjentëve të shitjes direkte

64

Numri i punonjësve të ri

58

Numri i aplikimeve për punë

1194

Numri i praktikantëve

146

Moshë mesatare e punonjësve

36.7 years

Norma e qarkullimit

4.7%

Numri i ditëve të trajnimit

2,421

Numri i regjistrimeve për E-Learning

6091

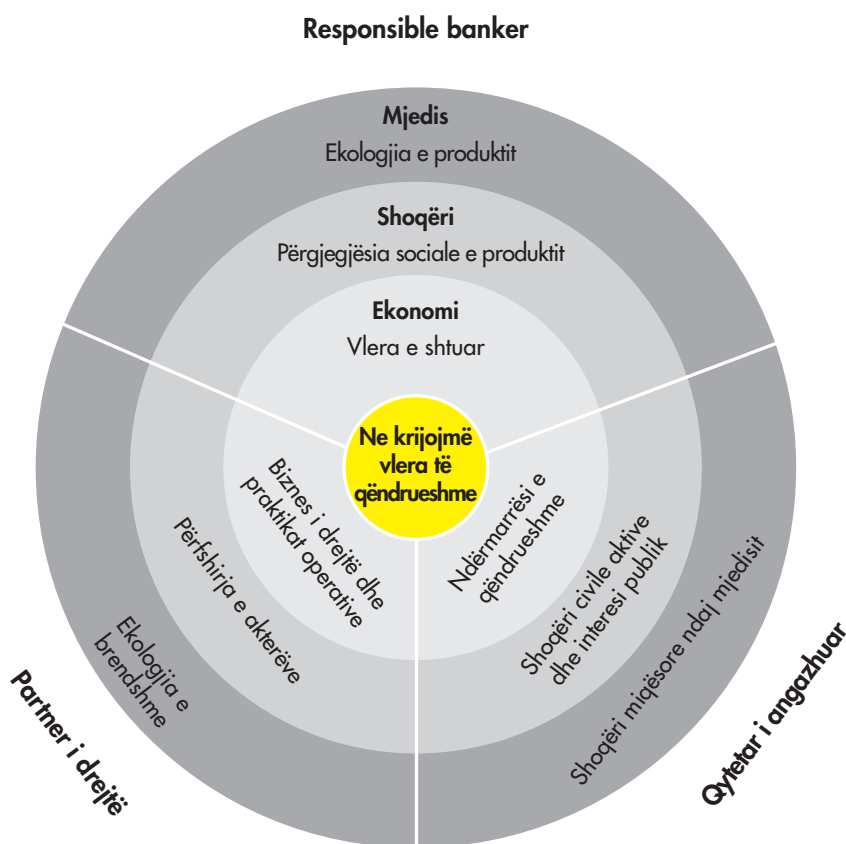
Numri i ditëve të trajnimit për punonjës

2.8 Days

Qëndrueshmëria dhe përgjegjësia korporative

Qëndrueshmëria dhe përgjegjësia shoqërore korporative ka qenë gjithmonë një parim themelor për Grupin RBI dhe një masë e suksesit korporativ. Për 130 vjet, Raiffeisen ka kombinuar suksesin financiar me veprimet me përgjegjësi sociale. Banka e kupton qëndrueshmërinë si aktivitetet e përgjegjshme korporative për sukses afatgjatë ekonomik duke marrë në konsideratë aspektet kyçe shoqërore dhe mjedisore. Si një vartëse e Raiffeisen Bank International (RBI), Banka Raiffeisen në Kosovë është e përkushtuar që të punojë në përputhje me parimet "Global Compact" të OKB-së¹.

Për këtë arsye, Banka Raiffeisen në Kosovë angazhohet për harmonizimin e strukturave të saj të menaxhimit dhe proceseve me këtë qëndrim. Në tri zonat e qëndrueshmërisë, "bankier i përgjegjshëm", "partner i drejtë" dhe "qytetar i angazhuar", të cilat janë të lidhura ngushtë me aktivitetet e saj të biznesit, Banka bën përpjekje për t'i zbatuar në mënyrë optimale vlerat dhe aftësitë e saj për të inkurajuar zhvillimin e qëndrueshëm në kompani dhe në shoqëri.

Duke u udhëhequr nga parimet e saj udhëzuese të qëndrueshmërisë, Banka punon që ta bëjë biznesin e saj të qëndrueshëm, dhe dëshiron të krijojë vlerë të qëndrueshme për palët e saj të interesit. Aktivitetet afariste operationale janë të lidhura me ndikimet mjedisore që Banka përpiqet t'i mbajë sa më të vogla që është e mundur përmes menaxhimit sistematik mjedisor. Si punëdhënëse, Banka është përgjegjëse për të siguruar kushte të sigurta dhe tërheqëse të punës për punonjësit e saj. Si anëtare e shoqërisë, Banka dëshiron të kontribuojë për të mirën e përbashkët edhe përtej aktiviteteve të saj afariste dhe të ndërmarrë veprime në përputhje me kapacitetet e saj.

¹ Një thirrje për kompanitë për t'i harmonizuar strategjitë dhe operationet me parimet universale të të drejtave të njeriut, të punës, mjedisit dhe anti-korrupsionit, dhe për të ndërmarrë veprime të cilat avancojnë qëllimet e shoqërisë. www.unglobalcompact.org

Bankieri i përgjegjshëm

Banka Raiffeisen në Kosovë në vitin 2017 kishte shumë aktivitete që kanë një ndikim në të qenit një bankier i përgjegjshëm në Kosovë.

Për sa i përket qeverisjes dhe përputhshmërisë, Banka vlerëson përgjegjësinë dhe transparencën, dhe i zbaton këto vlera në të gjitha aktivitetet e saj. Baza për këtë është Kodi i Sjelljes i Bankës, i cili zbatohet në të gjithë Grupin, për të gjithë anëtarët e stafit dhe partnerët e saj të biznesit.

Politika e kreditimit dhe politika e vendimit të kreditimit

Modeli i biznesit i Bankës është i orientuar rreth qëllimit strategjik të nivelit të lartë të krijimit të vlerës afatgjate. Kredidhënia e përgjegjshme është një komponent i rëndësishëm i këtij modeli. Banka e arrin këtë me një politikë të kreditimit që është e bazuar në mbajtjen e vazhdimësisë. Banka mbetet një huadhënësi i drejtë dhe i besueshëm për bizneset me perspektiva për të ardhmen, madje edhe në kohë të vështira, dhe përveç kësaj mban një pozicion të qartë në lidhje me trajtimin e fushave të ndjeshme të biznesit. Raiffeisen Bank në Kosovë ka prezantuar një sistem të menaxhimit mjedisor dhe social, duke përfshirë edhe politikën përkatëse. Qëllimi i kësaj politike është për të kryer biznesin si një qytetar korporativ, i mirë dhe i përgjegjshëm. Prandaj, Banka përpiqet t'i respektojë të gjitha ligjet dhe rregulloret e Kosovës, duke përfshirë ato që kanë të bëjnë me çështjet mjedisore dhe shoqërore dhe është e përkushtuar që ta përmirësojë kapacitetin e menaxhimit të rrezikut mjedisor dhe shoqëror (M&Sh) për t'i zvogëluar rreziqet e kredisë dhe detyrimeve.

Kredidhënia e qëndrueshme

Gjatë vitit 2017, në kuadër të financimit të projektit, Banka vazhdoi të mbështeste dhe të financonte zhvillimin e projekteve të pasurive të patundshme në lokacionet më të mira, nga zhvilluesit të cilët kanë treguar rekord të ndërtimit cilësor, dorëzimit në kohë të projekteve dhe profitabilitet të qëndrueshëm. Gjatë vitit, Banka gjithashtu trajtoi projektet e energjisë së ripërtërishme, me ndërtimin e një liste të projekteve prioritare duke kuptuar dhe duke u përgatitur për financimin e hidrocentraleve të vogla si dhe burimeve të tjera të ripërtërishme të energjisë, siç është energjia solare.

Kredidhënia e përgjegjshme

Banka është e përkushtuar për politika të përgjegjshme të kredidhënies. Kjo do të thotë që Banka përpiqet të japë kredi për klientët vetëm atëherë sa mund ta përballojë gjendja e tyre financiare. Nëse klientët megjithatë hasin në vështirësi financiare, Banka i përkrah ata sa më mirë që mundet me informacion dhe këshilla.

Kënaqshmëria e klientëve

Kënaqshmëria e klientëve është prioriteti kryesor i Bankës. Prandaj, kjo matet rregullisht, si në biznesin retail ashtu edhe të korporatave, për të mundësuar veprimin e duhur sipas nevojës. Kënaqësia e klientit dhe cilësia e shërbimit në biznesin retail janë matur tashmë disa vite. Në vitin 2017, rezultati i *Net Promotor Score* (NPS) është përmirësuar në 58 dhe kjo ka qenë hera e parë që shërbimi i bankës është vlerësuar si shkalla më e lartë tek klientët.

Praktikat e përgjegjshme të shitjes dhe marketingut

Çështjet financiare janë çështje besimi. Prandaj, Banka Raiffeisen në Kosovë përpiqet për etiketim të qartë dhe transparent të produkteve dhe shërbimeve për të gjithë klientët dhe palët e interesit. Me rastin e reklamimit dhe marketingut të produkteve bankare, Banka i përmbahet parimeve të rrepta të destinuara për të mbrojtur klientët e saj. Banka mendon që reklamimi i rrejshëm apo çorientues është diçka e papranueshme.

Partner i drejtë

Korrupsioni dhe pastrimi i parave

Banka ndërmerr të gjitha veprimet për të shmangur çdo formë të korrupsionit, pastrimit të parave, mashtrimit apo tregtimit insajder (përdorim i informacionit të privilegjuar me qëllim përfitimit). Një parakusht në praktikën e saj biznesore dhe operacionale është sjellja e drejtë, etike dhe në përputhje me ligjin e të gjithë anëtarëve të personelit. Mekanizmi

që e siguron respektimin është kodi i sjelljes (CoC) dhe rregulloret e qarta, të detajuara të përfshira në Manualin e Përputhshmërisë.

Burimet njerëzore

Më 31 dhjetor 2017, Banka kishte 804 punonjës (687 me orar të plotë, 117 me orar të pjesshëm) dhe krahas këtyre 64 agjent të shitjes direkte. Në krahasim me vitin 2016, numri i përgjithshëm i punonjësve në vitin 2017 shënoi një rënie prej 0.5 përqind. Numri i punonjësve të ri që iu bashkuan Bankës ishte 58. Gjatë vitit 2017, Banka punësoi edhe studentë nëpërmjet dy projekteve, një me programin e praktikës dhe tjetri me projektin "Njihu me klientin tënd". Numri i përgjithshëm i praktikantëve që ishin pjesë e programit dhe projektit ishte 146. Programi i praktikës kishte për qëllim mbështetjen për studentët e padiplomuar, studentët e programit Master dhe të diplomuar të Kosovës duke iu dhënë mundësinë që të fitojnë përvojë reale dhe gjithashtu duke iu dhënë mundësinë të punësohen në bankë menjëherë apo në të ardhmen e afërt në bazë të performancës së tyre dhe gatishmërisë për të mësuar.

Zhvillimi profesional

Banka është e angazhuar për të siguruar që punonjësit e saj të zhvillojnë njohuritë dhe aftësitë e tyre duke u ofruar atyre një shumëllojshmëri të mundësive të të mësuarit dhe zhvillimit përmes trajnimit në vend të punës, trajnimit të brendshëm dhe të jashtëm në klasë, E-Learning (të mësuarit elektronik), detyrave dhe përfshirjes në projekte sfiduese vendore dhe ndërkombëtare. Këto projekte kanë rezultuar në përmirësimin e njohurive në fushën e produkteve dhe shërbimeve bankare. Në këtë mënyrë, Banka ka fituar një përparësi konkurruese në treg duke ofruar një shërbim më profesional dhe më efikas për klientët e saj. Një fokus i veçantë i është dhënë konceptit të vetëzhvillimit dhe iniciativës vetanake për të mësuarit e pavarur online.

Qytetar i angazhuar

Banka e konsideron veten si një qytetar korporativ i angazhuar, që mbështet në mënyrë aktive zhvillimin e qëndrueshëm në shoqëri. Zotimi si qytetar korporativ shkon përtej biznesit bazë dhe ka për qëllim zhvillimin e të rinjve në Kosovë në kulturë, sport, teknologji dhe arsim. Përveç kësaj, Banka gjithashtu ka kontribuar në projektet e mirëqenies sociale, me fokus të veçantë në nënat dhe fëmijët në Kosovë.

Projektet dhe iniciativat e mbështetura

Në vitin 2017, Banka Raiffeisen në Kosovë vazhdoi të jetë një sponsor tradicional i projekteve të ndryshme në pesë fusha kryesore: mirëqenia sociale, kultura, arsimi, shëndetësia dhe sporti. Sa i përket mirëqenies sociale, Banka vazhdoi mbështetjen e organizatës "Aksioni për Nëna dhe Fëmijë" që punon në ngritjen e vetëdijesimit dhe mbështetjen e nënave të reja në Kosovë.

Kultura ka mbetur njëra nga fushat kryesore në të cilën Banka ka vazhduar të angazhohet. Dy projektet kryesore kulturore të cilat Banka i përkrah financiarisht tash e nëntë vjet me radhë janë dy festivalet e mirënjohura: Festivali *Chopin Piano Festival* dhe Festivali i Filmit në Prishtinë, *PriFest*. Festivali *Chopin Piano Festival* ofron koncerte, master kurse për studentë dhe një simpozium që i dedikohet jetës së punës së kompozitorëve apo pianistëve që përkujtohen çdo vit anembanë botës. Njëra nga pjesët më të rëndësishme të *PriFest* në Prishtinë është seria e ngjarjeve "Ko-produksioni Rajonal PriFORUM", i cili sjellë regjisorë të filmit nga vende të ndryshme të Evropës dhe të botës në Kosovë. Përveç mbështetjes për aktivitete të rregullta të këtyre dy festivaleve, në vitin 2017 Banka inicioi dhe mbështeti punëtorin të ndara dhe master kurse për artistët e rinj gjatë këtyre dy festivaleve kryesore. Kjo është për shkak që Banka dëshiroi të fokusohet edhe në mbështetjen e aktiviteteve kulturore që ndërliken me arsimimin e të rinjve nga universiteti apo shkolla e mesme. Kështu, në vitin 2017 festivali Chopin Piano Fest prezantoi për herë të parë një javë speciale *PianoEdu*, në të cilën morën pjesë rreth 100 nxënës të shkollave të mesme të muzikës dhe universitetit, përdërisa festivali PriFilm ofroi aktivitete të ndara, si seri të punëtorëve, master kurse dhe bisedime, të cilat ishin të hapura për publikun dhe studentët në veçanti.

Akademia Verore Evropiane e Muzikës (ESMA) është konceptuar për artistët e rinj nga Kosova. Në vitin 2017 është themeluar orkestra e akademisë në kuadër të Akademisë Verore Evropiane të Muzikës. Orkestra e re simfonike përbëhet nga muzikantë të rinj nga vende të ndryshme të Evropës Juglindore.

Gjatë vitit 2017, Banka vazhdoi me promovimin e artit përmes *Galerisë Raiffeisen*. Ideja ishte që t'iu jepej mundësia artistëve të rinj që të paraqesin punimet e tyre para publikut. Për këtë qëllim, Banka mori me qira një hapësirë në Albi Mall, qendra më e madhe tregtare në Kosovë, dhe kjo hapësirë u transformua në një hapësirë inovative ku ekspozohen punimet artistike të artistëve të rinj çdo muaj. Kjo i ndihmon pjesëtarët e komunitetit artistik që të kenë një vend ku mund të organizojnë ekspozitën e tyre pa asnjë shpenzim.

Sa i përket arsimit dhe inovacionit në vitin 2017, Banka Raiffeisen në Kosovë mbështeti projektin *Atomi*, i cili fokusohet në identifikimin dhe mbështetjen e personave me inteligjencë të jashtëzakonshme, me dhunti dhe talente në Kosovë. Më saktësisht, qëllimi i projektit *Atomi* është identifikimi i hershëm i nxënësve me inteligjencë të jashtëzakonshme, me dhunti dhe talente (këtej e tutje atomist) në mënyrë që t'iu ofrohen mundësi të duhura, kushte, kujdes dhe shkollim përkatës për këta nxënës në bazë të potencialeve të tyre intelektuale, dhuntisë, talentit, personalitetit, ambicieve, interesave, motivimit dhe kushteve dhe rrethanave të tyre socio-ekonomike. Të gjitha këto shërbime dhe aktivitete ofrohen për t'iu mundësuar këtyre studentëve që të zhvillojnë dhe realizojnë potencialin e tyre të plotë intelektual dhe në këtë mënyrë të kontribuojnë së pari në zhvillimin e tyre personal dhe në të njëjtën kohë në interesin shoqëror dhe kombëtar.

Në vitin 2017, Banka gjithashtu filloi bashkëpunimin me *BoneVet*. *BoneVet* është një program që ofron mjedis stimulues për imagjinim, kreativitet dhe ndërtimin e ekipit. Fëmijët mësojnë duke bërë gjëra dhe duke menduar mbi atë çfarë bëjnë. Ata kanë qasje në teknologjinë moderne ARDUINO, LITTLEBITS, COMPUTERS, 3D-PRINTERS, ELECTRONICS, CNC, dhe të ngjashme për të bërë/krijuar, dizajnuar dhe luajtur. Në këtë mënyrë, ata fitojnë jo vetëm shkathtësi teknike, por gjithashtu edhe shkathtësi tjera që nuk mësohen në shkollë, si të menduarit kritik, zgjidhja e problemeve, puna në ekip, komunikimi konstruktiv dhe vetëbesimi. Ata mësojnë vlerat si barazia, diversiteti, komunikimi i hapur dhe liria e shprehjes.

Një tjetër aktivitet në fushën e inovacionit është bashkëpunimi me Qendrën e Inovacionit në Kosovë (ICK) në fushat e sigurisë kibernetike dhe *fintech*, ku Banka ofroi mentorim dhe sesione arsimuese sa i përket këtyre temave për të ndihmuar bizneset fillestare (*start-up*) që planifikojnë të investojnë në këtë fushë.

Gjatë vitit 2017, anëtarët e Down Syndrome Kosova zhvilluan vizita në zyrat e Bankës Raiffeisen. Gjatë kësaj ngjarje, fëmijët me sindromën Down shitën kartolina të punuara me dorë për Ditën e Nënës dhe çorapë të bëra nga Down Syndrome International (pjesë e fushatës për "Ditën Botërore të Sindromës Down", ku veshja e çorapëve kishte qëllimin e ndjesisë e të qenit pjesë e këtij komuniteti). Objektivi kryesor i kësaj ngjarje ishte vetëdijësimi për këtë komunitet dhe mbështetja e integritetit të tyre në shoqëri.

Edukimi financiar/njohuritë financiare dhe aktivitetet tjera edukuese

Edukimi është njëra nga çështjet më të rëndësishme të shekullit 21. Banka ka promovuar në mënyrë aktive të kuptuarit e produkteve dhe shërbimeve financiare dhe komunikimin e ekspertizës bankare si pjesë e rolit të saj këshillues në operacionet e përditshme. Aktivitetet e Bankës janë të lidhura ngushtë me temën e edukimit financiar, d.m.th. trajtimin kompetent të parasë dhe çështjeve financiare, gjithashtu të referuara nën termin "njohuri financiare" për shkak të biznesit të saj bazë.

Gjatë vitit 2017, Banka Raiffeisen në Kosovë ka përfunduar bashkëpunimin me institucionet arsimore private dhe publike për të qenë më afër studentëve, që konsiderohen kapitali potencial i ardhshëm njerëzor i Bankës. Përfaqësuesit e Departamentit të burimeve njerëzore dhe trajnimit kanë marrë pjesë në Panairin Virtual të Karrierës, të organizuar nga Universiteti i Prishtinës "Hasan Prishtina", me qëllim për të qenë më afër punëkërkuësve. Përveç kësaj, është mbajtur edhe një prezantim publik me studentët nga përfaqësuesit e Burimeve njerëzore mbi temën "Mundësi të punësimit dhe praktikës në Bankën Raiffeisen në Kosovë", të organizuar nga Qendra për zhvillimin e karrierës e Universitetit të Prishtinës. Sesioni përkatës ishte shumë interaktiv, duke synuar edukimin dhe informimin e të diplomuarve apo të padiplomuarve në lidhje me mundësitë e punësimit në bankë dhe vetëdijësimin e punëkërkuësve për investim në veten dhe vetë-zhvillim, orientim në karrierë dhe interesa personale, në mënyrë që të jenë konkurrues në tregun sfidues të sotshëm. Përveç kësaj, Banka Raiffeisen në Kosovë, duke qenë pjesë e dinamikave dhe digjitalizimit në ditët e sotme, ka pasur bashkëpunim shtesë dhe marrëveshje me institucionet private universitare (Cactus Education dhe UBT) me qëllim të tërheqjes, zhvillimit dhe ruajtjes së profesionistëve të TI-së.

Pasqyrat financiare

Raporti i auditorit të pavarur dhe pasqyrat e veçanta financiare për vitin që ka përfunduar më 31 dhjetor 2017 janë të përgatitura në pajtim me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF)

Deklarata mbi përgjegjësinë e menaxhmentit	36
Raporti i auditorit të pavarur	37
Pasqyra e veçantë e pozicionit financiar	38
Pasqyra e veçantë e fitimit dhe humbjes dhe të ardhurave tjera gjithëpërfshirëse	39
Pasqyra e veçantë e ndryshimeve në ekuitet	40
Pasqyra e veçantë e rrjedhës së parasë	41
Shënimet për pasqyrat financiare të veçanta	42-86

Deklarata mbi përgjegjësinë e menaxhmentit

Për aksionarët dhe Bordin Mbikëqyrës të Raiffeisen Bank Kosovo Sh.a.

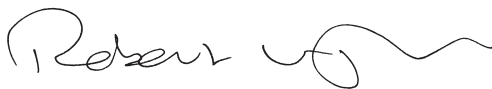
Ne kemi përgatitur pasqyrat financiare si më datën 31 dhjetor 2017 dhe për vitin e mbyllur në atë datë, të cilat paraqesin në mënyrë të saktë, në të gjitha aspektet materiale, pozitën financiare të Raiffeisen Bank Kosovo Sh.a. (në tekstin e mëtejshëm "Banka") si më 31 dhjetor 2017 si dhe rezultatet e veprimtarisë së saj dhe rrjedhën e parasë për vitin e mbyllur. Menaxhmenti është përgjegjës për të siguruar se Banka i mbanë llogaritë në pajtueshmëri me rregulloret bankare të Kosovës dhe të cilat mund të ndryshohen në mënyrë të përshtatshme për të shpalosur me saktësi të arsyeshme pozitën financiare të Bankës dhe rezultatet e veprimtarisë së saj dhe rrjedhën e parasë sipas Standardeve Ndërkombëtare të Raportimit Financiar që përfshijnë edhe Standardet dhe Interpretimet Ndërkombëtare të Kontabilitetit, të cilat janë nxjerrë nga Bordi Ndërkombëtar i Standardeve të Kontabilitetit (IASB) dhe Komiteti Ndërkombëtar për Interpretime të Raportimit Financiar (IFRIC) i IASB-së, të cilat janë relevante për veprimtarinë e saj dhe të cilat ishin në fuqi për periudhën të cilën e mbulojnë të dhënat. Menaxhmenti ka edhe përgjegjësi të përgjithshme për t'i ndërmarrë të gjithë hapat e arsyeshëm në dispozicionin e vet për të ruajtur asetet e Bankës dhe për të parandaluar dhe zbuluar mashtrimet dhe parregullsitë tjera.

Menaxhmenti konsideron se, gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare, Banka i ka shfrytëzuar politikat adekuate kontabël, të cilat janë zbatuar në mënyrë konsistente dhe janë mbështetur nga gjykime dhe vlerësime të arsyeshme dhe të matura, dhe se gjatë kësaj janë respektuar Standardet përkatëse Ndërkombëtare të Raportimit Financiar.

Rrjedhimisht, pasqyrat financiare konsiderohen të miratuara nga Bordi Menaxhues.

Prishtinë, Kosovë
29 mars 2018

Bordi Menaxhues i Bankës Raiffeisen në Kosovë

Robert Wright

Kryesues i Bordit Menaxhues

Shukri Mustafa

Anëtar i Bordit Menaxhues

Iliriana Toçi

Anëtare e Bordit Menaxhues

Johannes Riepl

Anëtar i Bordit Menaxhues

Raporti i auditorit të pavarur

Për Aksionaret e Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C.

Opinion

Ne kemi audituar pasqyrat financiare të veçanta të Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C. (më poshtë "Banka"), që përfshijnë pasqyrën e pozicionit financiar më datë 31 dhjetor 2017, pasqyrën e të ardhurave gjithpërfshirëse, pasqyrën e ndryshimeve në ekuitet dhe pasqyrën e rrjedhës së parasë për vitin e mbyllur në këtë datë, si edhe shënimet për pasqyrat financiare, përfshirë një përmbledhje të politikave kontabël më të rëndësishme. Sipas opinionit tonë, pasqyrat financiare të veçanta paraqesin drejtë, në të gjitha aspektet materiale pozicionin financiar të Bankës më 31 dhjetor 2017, dhe të rezultatat të saj financiar dhe rrjedhës së parasë për vitin e mbyllur në atë datë, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar ("SNRF").

Baza për opinionin

Ne kemi kryer auditimin tonë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit (SNA-të). Përgjegjësitë tona sipas këtyre standardeve janë përshkruar në mënyrë më të detajuar në paragrafin Përgjegjësia e Auditorit për auditimin e pasqyrave financiare të raportit tonë. Ne jemi të pavarur nga Banka në pajtim me Kodin e Etikës për Profesionistët Kontabël të Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Profesionistët Kontabël ("Kodi BSNEPK") së bashku me kërkesat etike që janë të përshtatshme për auditimin e pasqyrave financiare në Kosovë, dhe kemi përmbushur përgjegjësitë tona të tjera etike në përputhje me këto kërkesa dhe të Kodit BSNEPK. Ne besojmë se evidenca e auditimit që kemi siguruar është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të dhënë një bazë për opinionin tonë.

Informacione të tjera të përfshira në Raportin Vjetor të vitit 2017 të Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C.

Informacione të tjera përfshijnë informacione në Raportin Vjetor të Bankës për vitin 2017, përveç pasqyrave financiare të veçanta dhe këtij raporti të auditorit. Menaxhmenti është përgjegjës për informacionet e tjera. Raporti Vjetor i Bankës për vitin 2017 pritet të na vihet në dispozicion pas datës së këtij raporti të auditorit. Opinioni ynë mbi pasqyrat financiare të veçanta nuk mbulon informacionet e tjera dhe ne nuk shprehim ndonjë lloj konkluzioni që jep siguri në lidhje me këto informacione. Në lidhje me auditimin tonë të pasqyrave financiare të veçanta, ne kemi përgjegjësinë të lexojmë informacionet e tjera të identifikuar më lartë kur ato të na vihen në dispozicion dhe të vlerësojmë nëse këto informacione kanë inkoherenca materiale me pasqyrat financiare të veçanta apo me njohjen që ne kemi marrë gjatë auditimit ose përndryshe, nëse duket se ato janë me anomali materiale.

Përgjegjësitë e menaxhmentit dhe të personave që janë të ngarkuar me qeverisjen për pasqyrat financiare të veçanta

Menaxhmenti është përgjegjës për përgatitjen dhe paraqitjen e drejtë të pasqyrave financiare të veçanta në përputhje me SNRF-të, dhe për ato kontrole të brendshme, që menaxhmenti i gjykon të nevojshme për të bërë të mundur përgatitjen e pasqyrave financiare të veçanta që nuk përmbajnë anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit. Në përgatitjen e pasqyrave financiare të veçanta, menaxhmenti është përgjegjës për të vlerësuar aftësinë e Bankës për të vazhduar në vijimësi, duke dhënë informacion, nëse është e zbatueshme, për çështjet që kanë të bëjnë me vijimësinë dhe duke përdorur parimin kontabël të vijimësisë përveç se në rastin kur menaxhmenti synon ta likuidojë Bankën ose të ndërpresë aktivitetet, ose nëse nuk ka alternativë tjetër reale përveç sa më sipër. Personat që janë të ngarkuar me qeverisjen janë përgjegjës për mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Bankës.

Përgjegjësitë e auditorit për auditimin e pasqyrave financiare të veçanta

Objektivat tona janë që të arrijmë një siguri të arsyeshme lidhur me faktin nëse pasqyrat financiare të veçanta në tërësi nuk kanë anomali materiale, për shkak të mashtrimit apo gabimit, dhe të lëshojmë një raport auditimi që përfshin opinionin tonë. Siguria e arsyeshme është një siguri e nivelit të lartë, por nuk është një garanci që një auditim i kryer në përputhje me SNA-të do të identifikojë gjithmonë një anomali materiale kur ajo ekziston. Anomali mund të vijin si rezultat i gabimit ose i mashtrimit dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose të marra së bashku, pritet që në mënyrë të arsyeshme të influencojnë vendimet ekonomike të përdoruesve, të marra bazuar në këto pasqyra financiare të veçanta.

Si pjesë e një auditimi në përputhje me SNA-të, ne ushtrojmë gjykimin profesional dhe ruajmë skepticizmin profesional gjatë gjithë auditimit. Ne gjithashtu:

- Identifikojmë dhe vlerësojmë rreziqet e anomalisë materiale të pasqyrave financiare të veçanta, qoftë për shkak të mashtrimit ose gabimit, hartojmë dhe kryejmë procedurat e auditimit në përgjigje të këtyre rreziqeve, dhe marrim evidencë auditimi që janë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të siguruar një bazë për opinionin tonë. Rreziku i mos zbulimit të një anomalie materiale si rezultat i mashtrimit është më i lartë se rreziku si rezultat i gabimit, sepse mashtrimi mund të përfshijë marrëveshje të fshehta, falsifikime, përjashtime të qëllimshme, informacione të deformuara, anashkalime të kontrolleve të brendshme.

- Sigurojmë një njohje të kontrollit të brendshëm, që ka të bëjë me auditimin me qëllim që të përcaktojmë procedurat e auditimit që janë të përshtatshme sipas rrethanave, por jo për qëllime të shprehjes së një opinionimi mbi efikasitetin e kontrollit të brendshëm të Bankës.

- Vlerësojmë përshtatshmërinë e politikave kontabël të përdorura dhe arsyeshmërinë e çmuarjeve kontabël dhe të shpjegimeve përkatëse të bëra nga Menaxhmenti.

- Nxjerrim një konkluzion në lidhje me përshtatshmërinë e përdorimit të bazës kontabël të vijimësisë, bazuar në evidencën e auditimit të marrë, nëse ka një pasiguri materiale në lidhje me ngjarjet ose kushtet, e cila mund të hedhë dyshime të mëdha për aftësinë e Bankës për të vijuar veprimtarinë. Nëse ne arrijmë në përfundimin që ka një pasiguri, ne duhet të tërheqim vëmendjen në raportin e auditorit në lidhje me shpjegimet e dhëna në pasqyrat financiare të veçanta, ose nëse këto shpjegime janë të papërshtatshme, duhet të modifikojmë opinionin tonë. Konkluzionet tona bazohen në evidencën e auditimit të marrë deri në datën e raportit tonë të auditimit. Megjithatë, ngjarje ose kushte të ardhshme mund të bëjnë që Banka të ndërpresë veprimtarinë.

- Vlerësojmë paraqitjen e përgjithshme, strukturën dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare të veçanta, përfshirë informacionet shpjeguese të dhëna, dhe nëse pasqyrat financiare të veçanta paraqesin transaksionet dhe ngjarjet në to në një mënyrë që arrin paraqitjen e drejtë.

Ne komunikojmë me ata që janë të ngarkuar me qeverisjen e Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C., përveç të tjerave, lidhur me qëllimin dhe kohën e planifikuar të auditimit dhe gjetjet e rëndësishme të auditimit, përfshirë ndonjë mangësi të rëndësishme në kontrollin e brendshëm që ne mund të identifikojmë gjatë auditimit.

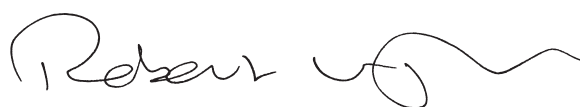
Pasqyra e veçantë e pozicionit financiar

(shumat në € '000)	Shënimet	31 dhjetor 2017	31 dhjetor 2016
Paraja dhe ekuivalentët e parasë dhe rezerva e detyrueshme	7	119,609	121,471
Kreditë dhe paradhëniet për bankat	8	39,551	40,564
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	9	532,476	495,691
Investimet në letra me vlerë	10	194,555	207,749
Pasuritë tjera	11	2,362	1,436
Investimet në filiale	12	2,234	2,234
Prona, pajisjet dhe pasuritë e paprekshme	13	10,132	10,399
Gjithsej pasuritë		900,919	879,544
Detyrimet			
Depozitat dhe huamarrjet nga bankat	14	9,174	511
Depozitat nga klientët	15	735,790	724,969
Detyrimi i tatimit aktual		985	315
Provizionet dhe detyrimet tjera	16	8,748	8,368
Interesi i pagueshëm për instrumentet SWAP	16	1,100	1,639
Detyrimi i tatimit të shtyrë	24	482	1,584
Kreditë e varura	17	19,325	19,336
Gjithsej detyrimet		775,604	756,722
Kapitali i aksionarëve			
Kapitali aksionar		63,000	63,000
Rezerva e vlerës së drejtë		274	(40)
Fitimet e mbajtura		62,041	59,862
Gjithsej kapitali i aksionarëve	18	125,315	122,822
Gjithsej detyrimet dhe kapitali i aksionarëve		900,919	879,544

Pasqyrat financiare të veçanta janë aprovuar që të lëshohen në emër të menaxhmentit të Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C. dhe janë nënshkruar në emër të tyre më 29 mars 2018.

Fatos Shllaku
Drejtor i Financiar

Robert Wright
Drejtor Ekzekutiv
Anëtar i Bordit Menaxhues

Pasqyra e veçantë e pozicionit financiar lexohet së bashku me shënimet që janë pjesë përbërëse e pasqyrave financiare të veçanta të paraqitura në faqet 42 deri 86.

Pasqyra e veçantë e fitimit dhe humbjes dhe të ardhurave tjera gjithëpërfshirëse

(shumat në € '000)	Shënimet	31 dhjetor 2017	31 dhjetor 2016
Të ardhurat nga interesi	19	39,090	39,679
Shpenzimet nga interesi	19	(2,494)	(3,241)
Neto të ardhurat nga interesi		36,596	36,438
Humbjet nga rënia në vlerë në kreditë dhe paradhëniet për klientët	9	(5,655)	(4,893)
Humbjet nga rënia në vlerë në kreditë dhe paradhëniet për bankat		-	13
Kthimet nga kreditë e shlyera		1,493	1,484
Provizioni për humbjet nga zotimet dhe detyrimet kontingjente		10	(8)
Neto të ardhurat nga interesi pas provizioneve		32,444	33,034
Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet	20	18,976	15,986
Shpenzimet për tarifa dhe komisione	20	(5,488)	(6,394)
Fitimi/humbja nga tregtimi		(59)	568
Të ardhurat neto nga instrumentet financiare në vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit apo humbjes		235	429
Të ardhurat tjera operative	21	1,087	1,475
Të ardhurat operative		47,195	45,098
Shpenzimet e personelit	22	(12,472)	(11,437)
Shpenzime tjera operative	23	(14,856)	(14,344)
Fitimi para tatimit		19,867	19,317
Shpenzimet e tatimit	24	(2,288)	(2,325)
Fitimi i vitit		17,579	16,992
Të ardhurat tjera gjithëpërfshirëse			
<i>Zërat që janë apo mund të ri-klasifikohen në fitim apo humbje</i>			
Ndryshimi neto në vlerën e drejtë të pasurive financiare në dispozicion për shitje		314	10
Gjithsej të ardhurat gjithëpërfshirëse për vitin		17,893	17,002

Pasqyra e veçantë e të ardhurave gjithëpërfshirëse lexohet së bashku me shënimet që janë pjesë përbërëse e pasqyrave financiare të veçanta të paraqitura në faqet 42 deri 86.

Pasqyra e veçantë e ndryshimeve në kapital

(shumat në '000 Euro)	Kapitali aksionar	Fitimet e mbajtura	Rezerva e vlerës së drejtë	Gjithsej kapitali i aksionarëve
Gjendja më 1 janar 2016	63,000	62,370	(50)	125,320
Kontributet dhe shpërndarjet				
Dividendët ndaj pronarëve të kapitalit	-	(19,500)	-	(19,500)
Gjithsej të ardhurat gjithëpërfshirëse				
Fitimi i vitit	-	16,992	-	16,992
Të ardhurat të tjera gjithëpërfshirëse	-	-	10	10
Gjendja më 31 dhjetor 2016	63,000	59,862	(40)	122,822
Kontributet dhe shpërndarjet				
Dividendët ndaj pronarëve të kapitalit	-	(15,400)	-	(15,400)
Gjithsej të ardhurat gjithëpërfshirëse				
Fitimi i vitit	-	17,579	-	17,579
Të ardhurat të tjera gjithëpërfshirëse				
Të ardhurat të tjera gjithëpërfshirëse	-	-	314	314
Gjendja më 31 dhjetor 2017	63,000	62,041	274	125,315

Pasqyra e veçantë e ndryshimeve në ekuitet lexohet së bashku me shënimet që janë pjesë përbërëse të pasqyrave financiare të veçanta të paraqitura në faqet 42 deri 86.

Pasqyra e veçantë e rrjedhës së parasë

(shumat në € '000)	Shënimet	31 dhjetor 2017	31 dhjetor 2016
Rrjedha e parasë nga aktivitetet operative			
Interesi i pranuar në kredi		38,435	38,849
Interesi i paguar në plasmane		(93)	(246)
Interesi i pranuar në investimet në letra me vlerë		4,005	1,629
Interesi i paguar në depozita dhe kredi të varura		(3,021)	(3,241)
Tarifat dhe komisionet e pranuar		18,976	15,823
Tarifat dhe komisionet e paguara		(5,488)	(6,394)
Të ardhura të tjera të pranuar		2,982	3,004
Shpenzimet e personelit të paguara		(12,365)	(11,425)
Shpenzime të tjera operative të paguara		(6,428)	(10,785)
Tatimi në të ardhura i paguar		(2,550)	(3,500)
Rrjedha e parasë nga aktivitetet operative para ndryshimeve në pasuritë dhe detyrimet operative		34,453	23,714
Ndryshimet në pasuritë dhe detyrimet operative			
- Rezerva e detyrueshme e likuiditetit		(4,498)	(1,761)
- Kreditë dhe paradhëniet për bankat		1,013	(105)
- Kreditë dhe paradhëniet për klientët		(41,649)	(51,312)
- Investimet në letra me vlerë		9,481	21,622
- Pasuri të tjera		(926)	297
- Detyrimet ndaj klientëve		10,883	49,933
- Depozitat nga banka		440	(717)
- Detyrimet tjera		(5,211)	4,448
Rrjedha neto e parasë nga aktivitetet operative		3,986	46,119
Rrjedhat e parasë nga aktivitetet investuese			
Blerja e pronës, pajisjeve dhe pasurive të paprekshme	13	(3,116)	(4,875)
Investimi në filiale		-	(1,898)
Neto paraja e shfrytëzuar në aktivitete investuese		(3,116)	(6,773)
Rrjedhat e parasë nga aktivitetet financuese			
Kthimi i huamarrjeve		-	(974)
Huamarrjet e marra	6	8,223	-
Dividendët e shpërndara	6	(15,400)	(19,500)
Rrjedha neto e parasë nga aktivitetet financuese		(7,177)	(20,474)
Efekti i ndryshimit të normës së këmbimit valutor		(54)	(77)
Rritja neto e parasë dhe ekuivalentëve të parasë		(6,361)	18,795
Paraja dhe ekuivalentët e parasë në fillim të vitit	7	54,347	35,552
Paraja dhe ekuivalentët e parasë më 31 dhjetor	7	47,986	54,347

Pasqyra e veçantë e rrjedhës së parasë lexohet së bashku me shënimet që janë pjesë përbërëse e të pasqyrave financiare të veçanta të paraqitura në faqet 42 deri 86.

Shënimet për pasqyrat financiare e veçantë për vitin që përfundoi më 31 dhjetor 2017

1. Njësia raportuese

Raiffeisen SEE Region Holding GmbH është aksionari që ka në pronësi 100% të Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C. Raiffeisen SEE Region Holding GmbH është 100 % në pronësi indirekte të Raiffeisen Bank International AG.

Banka operon sipas licencës bankare të lëshuar nga BQK më 8 nëntor 2001. Aktivitetet kryesore afariste të Bankës janë aktivitetet bankare komerciale dhe retail brenda Kosovës.

Më 31 dhjetor 2017 Banka ka 8 degë dhe 38 nëndegë brenda Kosovës (31 dhjetor 2016: 8 degë dhe 42 nëndegë). Zyra e regjistruar e Bankës është e vendosur në adresën në vijim: Rruga UÇK nr. 51, 10000 Prishtinë, Republika e Kosovës.

2. Baza e përgatitjes

2.1 Baza e kontabilizimit

Pasqyrat financiare të veçanta janë përgatitur në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar ("SNRF") dhe interpretimet e saj të miratuara nga Bordi Ndërkombëtar i Standardeve të Kontabilitetit (BNSK).

2.2 Baza e matjes

Pasqyrat financiare të veçanta janë përgatitur mbi bazën e kostos historike përveç zërave materialë në vijim:

Zërat	Baza e matjes
Pasuritë financiare në dispozicion për shitje	Vlera e drejtë
Instrumentet financiare derivative	Vlera e drejtë
Instrumentet financiare jo-derivative në vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit apo humbjes	Vlera e drejtë

2.3 Valuta funksionale dhe e prezantimit

Valuta funksionale e Bankës e përdorur në përgatitjen e pasqyrave financiare të veçanta është euro, pasi që është valuta e mjedisit ekonomik primar në të cilin punon Banka dhe pasqyron substancën ekonomike të ngjarjeve të lidhura ("valuta funksionale"). Të gjitha shumat janë rrumbullakuar në mijëshen më të afërt, përveç kur specifikohet ndryshe.

2.4 Përdorimi i gjykimeve dhe vlerësimeve

Në përgatitjen e këtyre pasqyrave financiare të veçanta, menaxhmenti ka bërë gjykime, vlerësime dhe supozime të cilat ndikojnë në zbatimin e politikave kontabël të Bankës dhe shumat e raportuara të pasurive, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve. Rezultatet reale mund të ndryshojnë nga këto vlerësime. Vlerësimet dhe supozimet rishikohen në mënyrë të vazhdueshme. Rishikimet e vlerësimeve njihen në mënyrë prospektive.

Informacionet mbi fushat e rëndësishme të pasigurisë së vlerësimit dhe gjykimeve kritike në zbatimin e politikave kontabël që kanë efektin më të konsiderueshëm në shumat e paraqitura në pasqyrat financiare të veçanta janë përshkruar në shënimin 3.16, 4 dhe 5.

3. Politikat e rëndësishme kontabël

Politikat kontabël të mëposhtme janë zbatuar në vazhdimësi në të gjitha periudhat e prezantuara në këto pasqyra financiare të veçanta.

3.1 Filialet dhe konsolidimi

Filialet janë entitete të kontrolluara nga Banka. Kontrolli ekziston kur Banka është e ekspozuar, ose ka të drejta, ndaj kthimit variabil nga përfshirja e saj me të investuarin (filialin) dhe ka aftësinë të ndikojë në atë kthim përmes pushtetit të vet mbi të investuarin.

Këto pasqyra financiare paraqesin rezultatin dhe pozitën financiare vetëm të Bankës dhe nuk përfshijnë ato të filialeve të saj, siç është dhënë në detaje në shënimin¹².

Banka përgatitë pasqyra financiare të veçanta në përputhje me SNRF. Është bërë përjashtim nga konsolidimi sepse Banka në vetvete është vartës tërësisht në pronësi dhe kompania mëmë përfundimtare Raiffeisen Bank International përgatitë pasqyra financiare të konsoliduara, në dispozicion për përdorim publik në <http://www.rbinternational.com>, që janë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar. Interesat në filiale janë llogaritur në bazë të kostos në pasqyrat financiare e veçanta.

3.2 Transaksionet në valuta të huaja

Transaksionet në valutë të huaj regjistrohen me kursin në ditën e transaksionit. Pasuritë dhe detyrimet monetare në valutë të huaj konvertohen me kursin e këmbimit në datën e raportimit.

Fitimet dhe humbjet nga këmbimi valutor si rezultat i pagesës së transaksioneve të tilla dhe nga konvertimi në kursin e këmbimit në fund të vitit të pasurive dhe detyrimeve monetare në valutë të huaj paraqiten në fitim dhe humbje.

3.3 Pasuritë financiare dhe detyrimet financiare

(i) Klasifikimi

Pasuritë financiare

Banka i klasifikon pasuritë e veta financiare në një nga kategoritë e mëposhtme:

- kreditë dhe paradhëniet;
- të mbajtura deri në maturim;
- në vlerë të drejtë përmes fitimit ose humbjes;
- në dispozicion për shitje.

Shih 3.3.1 deri në 3.3.4

Detyrimet financiare

Banka i klasifikon detyrimet e saj financiare, si detyrime tjera financiare. Shih 3.7 dhe 3.9.

(ii) Njohja

Banka fillimisht njeh kreditë, të arkëtueshmet dhe detyrimet e tjera financiare në datën në të cilën ato janë krijuar. Të gjitha instrumentet të tjera financiare (përfshirë blerjet e rregullta dhe shitjet e pasurive financiare) njihen në datën e tregtimit, që është data në të cilën Banka bëhet palë në dispozitat kontraktuale të instrumentit.

Pasuria financiare ose detyrimi financiar matet fillimisht me vlerën e drejtë plus, për zërin që nuk është me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, kostove të transaksionit që lidhen drejtpërdrejtë me blerjen apo emetimin.

(iii) Ç' regjistrimi

Banka e ç' regjistron një pasuri financiare kur të drejtat kontraktuese mbi rrjedhat e parasë nga pasuria financiare mbarojnë, ose kur transferon të drejtat për të marrë rrjedhat monetare kontraktuese në një transaksion në të cilin kryesisht të gjitha risqet dhe përfitimet e pronësisë së pasurisë financiare janë transferuar apo një pasuri financiare për të cilën Banka as nuk transferon, as nuk mban thelbësisht të gjitha risqet dhe përfitimet e pronësisë dhe nuk e mban kontrollin e pasurisë financiare.

Me ç' regjistrimin e pasurisë financiare, diferenca ndërmjet vlerës bartëse të pasurisë (ose vlera e bartur e ndarë për pjesën e pasurisë që po ç' regjistrohet) dhe shumës së konsideratës së pranuar (përfshirë çdo pasuri të re të përfituar minus çdo detyrim të ri të marrë përsipër) dhe çdo fitimi ose humbje kumulative që është njohur në të ardhurat e tjera gjithëpërfshirëse, njihet në fitim ose humbje. Çdo interes në pasuritë financiare të transferuara që kualifikohen për ç' regjistrim që krijohet ose mbahet nga Banka njihet si pasuri apo detyrim i veçantë.

Banka ç' regjistron një detyrim financiar kur obligimet e veta kontraktuale përfundojnë apo anulohen, apo u skadon afati.

(iv) Netimi

Pasuritë financiare dhe detyrimet financiare netohen reciprokisht dhe shuma neto paraqitet në pasqyrën e gjendjes financiare kur, dhe vetëm kur, Banka ka të drejtë ligjore për të kompensuar shumat dhe synon ose t'i shlyejë ato në bazë neto ose të realizojë pasurinë dhe ta shlyejë detyrimin njëkohësisht. Të ardhurat dhe shpenzimet paraqiten në bazë neto vetëm atëherë kur lejohet sipas SNRF.

(v) Matja e kostos së amortizuar

"Kostoja e amortizuar" e një pasurie financiare ose detyrimi financiar është shuma me të cilën pasuria financiare ose detyrimi financiar matet në njohjen fillestare minus shlyerjet e kryegjësë, plus ose minus amortizimi i akumuluar duke përdorur metodën e interesit efektiv për çdo diferencë ndërmjet vlerës fillestare të njohur dhe vlerës në maturitet, minus zbritjet eventuale për shkak të rënies në vlerë.

(vi) Matja e vlerës së drejtë

"Vlera e drejtë" është çmimi që do të merrej nëse shitet një pasuri ose që do të paguhej për të transferuar një detyrim në një transaksion të rregullt ndërmjet pjesëmarrësve të tregut në datën e matjes në tregun kryesor ose, në mungesë të tij, tregun më të favorshëm në të cilin Banka ka qasje në atë datë. Vlera e drejtë e detyrimit pasqyron riskun e mos performancës së tij.

Kur ka mundësi, Banka mat vlerën e drejtë të një instrumenti duke përdorur çmimin e kuotuar në një treg aktiv për atë instrument. Tregu konsiderohet aktiv nëse transaksionet për pasurinë ose detyrimin zhvillohen me frekuencë dhe vëllim të mjaftueshëm për të ofruar informata për çmimet në bazë të vazhdueshme. Nëse nuk ka çmim të kuotuar në një treg aktiv, atëherë Banka përdorë teknika vlerësimi që maksimizojnë përdorimin e inputeve përkatës të vëzhgueshëm dhe minimizojnë përdorimin e inputeve jo të vëzhgueshëm. Teknika e zgjedhur e vlerësimit përfshinë të gjithë faktorët që pjesëmarrësit e tregut do të merrnin parasysh gjatë vendosjes së çmimit të një transaksioni.

Dëshmia më e mirë e vlerës së drejtë të një instrumenti financiar në njohjen fillestare është zakonisht çmimi i transaksionit – d.m.th. vlera e drejtë e shumës së dhënë ose të marrë.

Nëse banka përcakton se vlera e drejtë në njohjen fillestare ndryshon nga çmimi i transaksionit dhe vlera e drejtë nuk dëshmohet as me çmim të kuotuar në treg aktiv për një pasuri ose detyrim identik dhe as në bazë të një teknike vlerësimi që përdor vetëm të dhëna nga tregje të vëzhgueshme, atëherë instrumenti financiar matet fillimisht me vlerën e drejtë, të korrigjuar për të shtyrë dallimin ndërmjet vlerës së drejtë në njohjen fillestare dhe çmimit të transaksionit.

Më pas, ky dallim njihet në fitim ose humbje në një bazë të përshtatshme përgjatë jetës së instrumentit, por jo më vonë se kur vlerësimi përkrahet plotësisht nga të dhëna të vëzhgueshme të tregut ose kur transaksioni të mbyllet. Në qoftë se një pasuri ose detyrim i matur me vlerën e drejtë ka një çmim të ofertës dhe një çmim të kërkesës, atëherë Banka matë pasuritë dhe pozicionet e gjata me çmimin e ofertës dhe detyrimet dhe pozicionet e shkurtra me çmimin e kërkesës.

Vlera e drejtë e depozitës sipas kërkesës nuk është më pak se shuma e pagueshme sipas kërkesës, e skontuar nga data e parë në të cilën shuma mund të kërkohet për t'u paguar. Banka njih transferet ndërmjet niveleve të hierarkisë së vlerës së drejtë deri në fund të periudhës raportuese gjatë së cilës ka ndodhur ndryshimi.

(vii) Identifikimi dhe matja e rënies në vlerë

Banka vlerëson në çdo datë raportimi nëse ka dëshmi objektive që një pasuri financiare ose grup pasurish financiare është e rënë në vlerë. Pasuria financiare ose një grup pasurish financiare është e rënë në vlerë vetëm nëse ka dëshmi objektive të rënies në vlerë si rezultat i një apo më shumë ngjarjeve që kanë ndodhur pas njohjes fillestare të pasurisë (një 'ndodhi e humbjes') dhe që kjo ndodhi e humbjes (ose "ndodhive të humbjes") ka një ndikim në rrjedhat e vlerësuarara të ardhshme të parasë të pasurisë financiare ose grupit të pasurive financiare që mund të vlerësohen në mënyrë të besueshme.

Kriteret që Banka përdorë për të përcaktuar se ka dëshmi objektive të humbjes nga rënia në vlerë përfshijnë:

- Mospagesa/vonesa në pagesa në pagesat kontraktuale të kryegjësë ose interesit;
- Vështirësi për huamarrësin në rrjedhën e parave të tij;
- Shkelja e kushteve të kredisë;
- Inicimi i procedurave të bankrotimit;
- Përkeqësimi i gjendjes konkurruese të huamarrësit;
- Përkeqësimi i vlerës së kolateralit.

Periodha e vlerësuar ndërmjet humbjeve që ndodhin dhe identifikimi i saj përcaktohet nga menaxhmenti lokal për çdo portfolio të identifikuar. Në përgjithësi, periudhat e përdorura variojnë nga 3 muaj deri në 12 muaj; në raste të jashtëzakonshme, jepen periudha më të gjata.

Banka së pari vlerëson nëse dëshmia objektive e rënies në vlerë ekziston individualisht për pasuritë financiare që janë individualisht të rëndësishme, dhe individualisht ose kolektivisht për pasuritë financiare të cilat nuk janë individualisht të rëndësishme. Nëse Banka përcakton se nuk ka dëshmi objektive të rënies në vlerë për një pasuri financiare të vlerësuar individualisht, qoftë e rëndësishme ose jo, ajo e përfshinë pasurinë në një grup pasurish financiare me karakteristika të ngjashme të riskut kreditor dhe vlerëson në mënyrë kolektive rënien në vlerë të tyre. Pasuritë që janë vlerësuar individualisht nëse kanë rënie në vlerë dhe për të cilat ka ose vazhdon të njihet humbja nga rënia në vlerë, nuk përfshihen në vlerësim kolektiv të rënies në vlerë.

Shuma e humbjes matet si diferenca ndërmjet vlerës së bartur të pasurisë dhe vlerës aktuale të rrjedhave të ardhshme të parasë (duke përjashtuar humbjet e ardhshme kreditore që nuk kanë ndodhur) të skontuar me normën fillestare të interesit efektiv të pasurisë financiare. Vlera e bartur e pasurisë zvogëlohet nëpërmjet përdorimit të një llogarie të lejimit dhe shuma e humbjes njihet në fitim ose humbje.

Llogaritja e vlerës së tanishme të rrjedhave të ardhshme të vlerësuarara të parasë të një pasurie financiare të kolateralizuar pasqyron rrjedhat e parasë që mund të rezultojnë nga mbyllja e kolateralit minus kostot për marrjen dhe shitjen e kolateralit, qoftë mbyllja e mundshme apo jo.

Për qëllimet e një vlerësimi kolektiv të rënies në vlerë, pasuritë financiare grupohen në bazë të karakteristikave të ngjashme të riskut kreditor (d.m.th., në bazë të procesit të vlerësimit të Bankës që shqyrton llojin e pasurisë, industrinë, vendndodhjen gjeografike, llojin e kolateralit, statusin e vonesës dhe faktorë të tjerë përkatës). Këto karakteristika janë të rëndësishme për vlerësimin e rrjedhave të ardhshme të parasë për grupet e pasurive të tilla pasi që janë tregues të aftësisë së debitorit për të paguar të gjitha shumat e detyruara, sipas kushteve kontraktuale të pasurive që janë duke u vlerësuar.

Rrjedhat e ardhshme të parasë në një grup të pasurive financiare që vlerësohen në mënyrë kolektive për rënie në vlerë, vlerësohen në bazë të rrjedhave kontraktuale të parasë të pasurive në Bankë dhe përvojës së humbjes historike nga pasuritë me karakteristika të riskut kreditor të ngjashme me ato në Bankë. Përvoja e humbjes historike rregullohet/korrigjohet në bazë të të dhënave aktuale të vëzhguara, për të pasqyruar efektet e kushteve aktuale, që nuk e kanë prekur periudhën në të cilën është e bazuar përvoja historike e humbjes dhe për të hequr efektet e kushteve të periudhës historike që nuk ekzistojnë aktualisht.

Vlerësimet e ndryshimeve në rrjedhat e ardhshme të parasë për grupe të pasurive pasqyrojnë dhe janë në përputhje me ndryshimet në të dhënat përkatëse të vëzhguara nga periudha në periudhë (për shembull, ndryshimet në normat e papunësisë, çmimet e pronës, statusin e pagesave, apo faktorë të tjerë tregues të ndryshimeve në probabilitetin e humbjeve në Bankë dhe përmasat e tyre). Metodologjia dhe supozimet e përdorura për vlerësimin e rrjedhave të ardhshme të parasë rishikohen rregullisht nga Banka për të zvogëluar çfarëdo dallimi ndërmjet vlerësimit të humbjeve dhe përvojës reale/faktike të humbjeve.

Kur një kredi është e pakthyeshme/parkëtueshme, ajo shlyhet kundrejt provizionit përkatës për rënie në vlerë të kredisë. Kredi të tilla shlyhen pasi të gjitha procedurat e nevojshme kanë përfunduar dhe shuma e humbjes është përcaktuar.

Në qoftë se, në një periudhë të mëvonshme, shuma e humbjes nga rënia në vlerë zvogëlohet dhe zvogëlimi mund të lidhet objektivisht me një ngjarje që ndodh pasi që është njohur rënia në vlerë (siç mund të jetë përmirësimi i vlerësimit kreditor të debitorit), humbja nga rënia në vlerë e njohur më parë anulohet duke rregulluar llogarinë e lejimit. Shuma e anuluar njihet në fitim apo humbje kundrejt rënies në vlerë të ngarkuar për humbjet e kredisë.

Humbjet nga rënia në vlerë në investimet në letra me vlerë në dispozicion për shitje njihen përmes ri-klasifikimit të humbjeve të akumuluar në rezervën e vlerës së drejtë në ekuitet, në fitim apo humbje. Humbja e akumuluar që ri-klasifikohet nga ekuiteti në fitim apo humbje është dallimi ndërmjet kostos së blerjes, neto nga (përfshuar) ri-pagesa e kryegjës dhe amortizimi, dhe vlerës aktuale të drejtë, minus humbja në vlerë e njohur paraprakisht në fitim apo humbje. Ndryshimet në humbjen në vlerë që i atribuohen aplikimit të metodës së interesit efektiv reflektohen si komponent i të ardhurave nga interesi.

Nëse, në një periudhë pasuese, vlera e drejtë e një instrumenti borxhi në dispozicion për shitje, që ka pësuar rënie në vlerë rritet dhe rritja mund të ndërlihet në mënyrë objektive me një ngjarje që ndodhë pas njohjes së humbjes në vlerë, atëherë humbja nga rënia në vlerë anulohet nëpërmjet fitimit apo humbjes; përndryshe, çdo rritje në vlerën e drejtë njihet nëpërmjet të ardhurave tjera gjithëpërfshirëse. Çdo kthim/rikuperim pasues në vlerën e drejtë të një instrumenti kapitali në dispozicion për shitje, që ka pësuar rënie në vlerë, njihet gjithmonë në të ardhurat të tjera gjithëpërfshirëse.

3.3.1 Pasuritë financiare në vlerë të drejtë përmes fitimit dhe humbjes

Kjo kategori ka dy nën-kategori: pasuritë financiare të mbajtura për tregtim ("pasuritë për tregtim"), duke përfshirë instrumentet derivative të mbajtura, dhe pasuritë financiare të përcaktuara në fillim me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes. Banka nuk zbaton kontabilitetin mbrojtës. Banka ka përcaktuar pasuritë financiare dhe detyrimet financiare me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes në cilëndo nga rrethanat e mëposhtme:

- Pasuritë ose detyrimet menaxhohen, vlerësohen dhe raportohen së brendshmi në bazën e vlerës së drejtë;
- Përcaktimi eliminon ose ul ndjeshëm mospërputhjet kontabël që do të lindnin përndryshe.

a) Pasuritë financiare që mbahen për tregtim

Një pasuri financiare klasifikohet si e mbajtur për tregtim në qoftë se ajo është blerë ose krijuar në rend të parë për qëllimin e shitjes ose riblerjes në periudhën afatshkurtër, ose në qoftë se ajo është pjesë e një portfolio të instrumenteve financiare të identifikuar që menaxhohen së bashku dhe për të cilat ka dëshmi të një modeli të kohës së fundit të fitimeve afatshkurtra. Derivatet kategorizohen njëjtë si të mbajtura për tregtim përveç nëse ato janë përcaktuar si instrumente mbrojtëse.

b) Të caktuara në vlerë të drejtë përmes fitimit apo humbjes

Pasuritë financiare dhe detyrimet financiare përcaktohen me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes kur:

- Kjo konsiderueshëm i zvogëlon mospërputhjet e matjes që do të lindnin, nëse instrumentet e lidhura trajtohen si të mbajtura për tregtim dhe instrumentet financiare bazë regjistrohen në koston e amortizuar për kreditë dhe paradhënit për klientët apo bankat dhe letrat me vlerë të lëshuara;
- Disa investime, të tilla si investimet e kapitalit, menaxhohen dhe vlerësohen mbi bazën e vlerës së drejtë në përputhje me një strategji të dokumentuar të riskut ose investimit dhe të raportuar te personeli kryesor i menaxhmentit në atë bazë dhe përcaktohen me vlerë të drejtë përmes fitimit dhe humbjes; dhe
- Instrumentet financiare, të tilla si letra me vlerë të borxhit, që përmbajnë një ose më shumë instrumente derivative të përfshira që konsiderueshëm modifikojnë rrjedhën e parasë, përcaktohen me vlerë të drejtë përmes fitimit dhe humbjes.

3.3.2 Pasuritë financiare në dispozicion për shitje

Investimet në dispozicion për shitje janë investime joderivative që përcaktohen si në dispozicion për shitje ose nuk janë klasifikuar si një kategori tjetër e pasurive financiare. Investimet në dispozicion për shitje përfshijnë instrumentet e borxhit.

- Të ardhurat nga interesi njihen në fitim ose humbje duke përdorur metodën e interesit efektiv. Të ardhurat nga dividendët njihen në fitim ose humbje kur Banka fiton të drejtën për dividendë. Fitimet ose humbjet nga këmbimet valutore të investimeve në instrumente borxhi në dispozicion për shitje njihen në fitim ose humbje. Humbjet nga rënia në vlerë njihen në fitim ose humbje.
- Ndryshimet tjera në vlerën e drejtë njihen në të ardhurat të tjera gjithëpërfshirëse dhe paraqiten në rezervën e vlerës së drejtë brenda kapitalit. Kur investimi shitet, fitimi ose humbja e akumuluar në ekuitet riklasifikohet në fitim ose humbje.

3.3.3 Kreditë dhe paradhëniet

Kreditë dhe të arkëtueshmet janë pasuri financiare jo-derivative me pagesa fikse ose të përcaktuara, të cilat nuk kuotohen në një treg aktiv. Kreditë dhe paradhëniet për bankat dhe kreditë dhe paradhëniet për klientët klasifikohen si kredi dhe të arkëtueshme. Të gjitha kreditë dhe paradhëniet njihen fillimisht me vlerën e drejtë, duke qenë para të dhëna si paradhënie për huamarrësit. Pas njohjes fillestare, ato më pas maten me koston e amortizuar duke përdorur metodën e normës efektive të interesit. Kosto e amortizuar llogaritet duke marrë parasysh çfarëdo kosto të emetimit/lëshimit dhe çfarëdo zbritje ose premi në pagesë.

Kreditë dhe paradhëniet raportohen neto nga provizionet për humbje nga kreditë.

Kur Banka blen një pasuri financiare dhe njëherësh hyn në një marrëveshje për ta rishitur këtë pasuri (ose një pasuri kryesisht të ngjashme) me një çmim fiks në një datë të ardhshme (repo e anasjelltë), marrëveshja regjistrohet si kredi apo paradhënie, dhe pasuria nuk paraqitet në pasqyrat financiare të veçanta të Bankës.

3.3.4 Investimet e mbajtura deri në maturim

Investime të mbajtura deri në maturim janë investimet në obligacionet e qeverisë që Banka ka qëllimin dhe aftësinë për t'i mbajtur deri në maturim. Investimet e mbajtura deri në maturim barten me koston e amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv, minus humbjet nga rënia në vlerë. Shitja ose riklasifikimi i një shume më të madhe të investimeve të mbajtura deri në maturim do të kishin si rezultat riklasifikimin e të gjitha investimeve të mbajtura deri në maturim si në dispozicion për shitje, dhe Banka nuk do të mund të klasifikonte investimet si të mbajtura deri në maturim gjatë periudhës aktuale dhe gjatë dy viteve financiar të ardhshme.

3.3.5 Instrumentet financiare derivative

Instrumentet derivative njihen fillimisht me vlerën e drejtë në datën në të cilën lidhet kontrata derivative dhe më pas maten me vlerën e tyre të drejtë. Vlerat e drejta merren nga çmimet e kuotuar të tregut në tregje aktive, duke përfshirë edhe transaksionet e fundit të tregut, dhe teknikat e vlerësimit, duke përfshirë modele të rrjedhave të skontuara të parasë sipas rastit. Të gjithë instrumentet derivative barten si pasuri kur vlera e drejtë është pozitive dhe si detyrime kur vlera e drejtë është negative. Fitimet dhe humbjet që rrjedhin nga ndryshimet në vlerën e drejtë të instrumenteve derivative përfshihen në "Të ardhurat neto nga instrumentet financiare në vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit apo humbjes" në fitimin ose humbjen e periudhës.

Banka përdorë instrumentet financiare derivative të tillë si kundërkëmbime të normave të interesit që blihen në treg (OTC) për të menaxhuar riskun që del nga luhatjet e normave të interesit të tregut. Për instrumentet derivative nuk zbatohet kontabiliteti mbrojtës.

3.3.6 Paraja dhe ekuivalentët e parasë dhe rezervat e detyrueshme

Paraja dhe ekuivalentët e parasë përfshijnë kartëmonedhat dhe monedhat (përfshirë rezervat e kufizuara – shih më poshtë), bilancet e pakushtëzuara bankare të mbajtura në bankat qendrore dhe pasuritë financiare shumë likuide me maturitet fillestar tre muaj ose më pak nga data e blerjes që janë objekt i një risku të parëndësishëm të ndryshimeve në vlerën e drejtë, dhe përdoren nga Banka në menaxhimin e zotimeve afatshkurtra.

Paraja dhe ekuivalentët e parasë mbahen sipas koston së amortizuar në pasqyrën e pozicionit financiar.

3.3.7 Rezervat e detyrueshme të likuiditetit

Në përputhje me rregullat e BQK-së, Banka duhet të përbushë kërkesën mesatare minimale të likuiditetit. Kërkesa e likuiditetit llogaritet në baza javore si 10% e bazës së depozitave, e përcaktuar si mesatare e gjithsej detyrimeve të depozitave për publikun jo-bankar në euro dhe valuta të tjera, gjatë ditëve të punës së periudhës së mirëmbajtjes. Pasuritë me të cilat Banka mund të plotësojë kërkesat e likuiditetit janë depozitat në euro në BQK dhe 50% e ekuivalentëve të parave në euro në valuta lehtësisht të konvertueshme. Depozitat në BQK nuk duhet të jenë më pak se 5% e bazës së zbatueshme të depozitave. Përderisa pasuritë përkatëse likuide nuk janë në dispozicion për të financuar aktivitetet e përditshme të Bankës, ato janë përjashtuar nga paraaja dhe ekuivalentët e parasë për qëllime të pasqyrës së rrjedhës së parasë.

3.4 Prona dhe pajisjet

Prona dhe pajisjet paraqiten me koston historike minus amortizimin e akumuluar dhe rënien në vlerë të akumuluar, nëse ka.

Kostot pasuese përfshihen në vlerën bartëse të pasurisë apo njihen si pasuri të ndara, sipas rastit, vetëm kur është e mundur që përfitimet ekonomike të ardhshme të lidhura me artikullin do të rrjedhin në Bankë dhe kostoja e artikullit mund

të matet me besueshmëri. Të gjitha riparimet dhe mirëmbajtjet tjera i ngarkohen shpenzimeve tjera operative gjatë periudhës financiare në të cilën kanë ndodhur.

Vlerat bartëse të pronës dhe pajisjeve rishikohen për rënie në vlerë kur ngjarjet ndryshojnë apo ndryshimet në rrethana tregojnë se vlera e bartur mund të mos jetë e rikuperueshme. Nëse ka indikacione të tilla dhe ku vlerat bartëse tejkalojnë shumë e rikuperueshme të vlerësuar, pasuritë ose njësitë krijuese të parasë (NKP) shlyhen deri në vlerën e tyre të realizueshme.

Shuma e rikuperueshme e pronës dhe pajisjeve është më e larta ndërmjet vlerës së drejtë minus kostot e shitjes dhe vlera në përdorim. Në vlerësimin e vlerës në përdorim, rrjedhat e ardhshme të parasë skontojnë në vlerën e tyre aktuale duke përdorur një normë skontimi para taksave që pasqyron vlerësimet aktuale të tregut të vlerës kohore të parasë dhe risqet specifike për ato pasuri.

Për një pasuri që nuk krijon rrjedha të pavarura të parasë, shuma e rikuperueshme/realizueshme përcaktohet për njësitë krijuese të parasë (NKP) të cilave i përkasin pasuritë.

Humbjet nga rënia në vlerë njihen në fitim apo humbje.

Zhvlërësimi i pasurive ngarkohet në bazë të metodës lineare në normat e përcaktuara për të shpërndarë koston e pronës dhe pajisjeve mbi jetëgjatësinë e tyre të përdorimit. Normat vjetore të zhvlërësimit përcaktohen nga jetëgjatësia e vlerësuar e pasurive të caktuara sipas tabelës më poshtë:

Përmirësimet e pronës me qira zhvlërësohen mbi më të ultën ndërmjet jetëgjatësisë dhe afatit të qirasë.	
Bankomatët, pajisjet tjera të bankës dhe zyrës	5 vjet
Pajisjet kompjuterike	3 vjet

Metodat e zhvlërësimit, jetëgjatësia dhe vlera e mbetur rishikohen në datën e raportimit.

3.5 Pasuritë e paprekshme

Pasuritë e paprekshme njihen nëse parashihet se përfitime ekonomike në të ardhmen që i atribuohen pasurisë do të hyjnë në Bankë dhe kostoja e pasurisë mund të matet me besueshmëri. Pasuritë e paprekshme fillimisht maten me kosto. Vlerat bartëse të pasurive të paprekshme rishikohen për rënie në vlerë, kur ngjarjet apo ndryshimet në rrethana tregojnë që vlera bartëse mund të mos jetë e rikuperueshme/realizueshme. Pasuritë e paprekshme përbëhen tërësisht nga programe kompjuterike që amortizohen duke përdorur metodën lineare gjatë jetëgjatësisë së tyre të vlerësuar prej pesë vjet dhe licencave që amortizohen gjatë afatit të licencës.

3.6 Prona e rimarrë në posedim

Pasuritë e riposeduara sigurohen nëpërmjet ekzekutimit të huave dhe paradhënieve jo performuese, nga klientët që nuk fitojnë qira dhe nuk përdoren nga Banka dhe janë të destinuara për shitje në një periudhë të shkurtër kohe.

Pasuritë e riposeduara fillimisht njihen si vlerë të caktuar nga përmbartuesi në ankandin e fundit dhe më pas maten me vlerën më të ulët të koston dhe vlerës neto të realizueshme dhe çdo zhvlërësim njihet në fitim ose humbje.

3.7 Huamarrjet

Huamarrjet njihen fillimisht me vlerën e drejtë, zbritur kostot e transaksioneve të kryera. Huamarrjet deklarohen më pas me koston e amortizuar; çdo dallim ndërmjet të ardhurave, zbritur kostot e transaksionit dhe vlerës së kthimit njihen në fitim ose humbje gjatë periudhës së huamarrjes duke përdorur metodën e interesit efektiv.

3.8 Provizionet

Një provizion njihet nëse, si rezultat i një ngjarje të mëparshme, Banka ka një detyrim të tanishëm ligjor ose të krijuar që mund të matet me besueshmëri, dhe është e mundur që do të duhen të hargjohen mjete monetare/para për të mbuluar detyrimin. Provizionet përcaktohen duke skontuar rrjedhat e ardhshme të pritshme të parasë me një normë para tatimit që pasqyron vlerësimin aktual të tregut për vlerën kohore të parasë dhe risqet specifike ndaj detyrimit. Lëshimi i skontimit njihet si kosto financiare.

Detyrimet kontingjente mund të zhvillohen në një mënyrë që nuk është pritur fillimisht. Prandaj ato vlerësohen vazhdimisht për të përcaktuar nëse dalja e burimeve që përfshijnë përfitime ekonomike është bërë e mundshme. Në rast se detyrimi kontingjent ka si rezultat një detyrim aktual që mund të matet me besueshmëri, duhet të regjistrohet në bilanc provizioni për shumën. Vetëm zotimet e pakthyeshme shkaktojnë risk kreditor, pra vetëm kontingjencat dhe zotimet e

pakthyeshme mund të jenë objekt i provizionimit. Për ekspozimet e mëdha, vlerësimi bëhet në mënyrë individuale. Në rast të vlerësimit të bazuar në portfolio, ndërtimi i portfolios dhe llogaritja e provizioneve të bazuara në portfolio llogariten siç tregohet në rënien në vlerë të kredive dhe paradhënieve.

3.9 Përfitimet e punonjësve

Banka paguan vetëm kontributet për planin pensional të administruar publikisht në baza të detyrueshme. Banka nuk ka detyrime tjera për pagesa pasi të jenë paguar kontributet. Kontributet njihet si shpenzim i përfitimeve të punonjësve në kohën kur ato duhet të paguhen.

3.10 Kapitali aksionar

Dividendët në aksionet e zakonshme

Dividendët në aksionet e zakonshme njihen në ekuitet në periudhën në të cilën janë aprovuar nga aksionarët e bankës. Dividendët për vitin që janë deklaruar pas datës së raportimit shpalosen si ngjarje pas fundit të periudhës së raportimit.

3.11 Rezervat e ekuitetit

Rezervat e regjistruara në ekuitet (OCI) në pasqyrën e pozicionit financiar të Bankës përfshijnë:

- Rezervën e investimeve në dispozicion për shitje, që përfshinë ndryshimet në vlerën e drejtë të investimeve në dispozicion për shitje në vlerë prej 274 mijë euro.

3.12 Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi

Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi për të gjitha instrumentet financiare që bartin interes njihen në fitim ose humbje të periudhës në 'të ardhurat nga interesi' dhe 'shpenzimet e interesit' duke përdorur metodën e interesit efektiv.

Metoda e interesit efektiv është një metodë e llogaritjes së koston të amortizuar të një pasurie financiare ose një detyrimi financiar dhe e shpërndarjes së të ardhurave nga interesi ose shpenzimeve të interesit përgjatë periudhës përkatëse. Norma e interesit efektiv është norma që zbritet saktësisht pagesat e ardhshme në para ose arkëtimet përgjatë jetëgjatësisë së prituri të instrumentit financiar ose, kur është e përshtatshme, një periudhë më të shkurtër për vlerën bartëse neto të pasurisë financiare ose detyrimit financiar. Gjatë llogaritjes së normës së interesit efektiv, Banka vlerëson rrjedhat e parasë duke marrë parasysh të gjitha kushtet kontraktuale të instrumentit financiar, por nuk merr parasysh humbjet e ardhshme kreditore.

Llogaritja e normës së interesit efektiv përfshin kostot e transaksionit dhe tarifat dhe pagesat e paguara ose të pranura që janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit. Kostot e transaksioneve përfshijnë kosto shtesë të lidhura drejtpërdrejt me blerjen ose emetimin e një pasurie financiare ose detyrimi financiar. Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi i paraqitur në fitim apo humbje përfshijnë:

- interesin në pasuritë financiare dhe detyrimet financiare të matur në kosto të amortizuar të llogaritur në bazë të interesit efektiv; dhe
- interesin në letrat me vlerë në dispozicion për shitje të llogaritur në bazë të interesit efektiv.

3.13 Tarifat dhe komisionet

Të ardhurat dhe shpenzimet nga tarifat dhe komisionet të cilat janë pjesë përbërëse e normës së interesit efektiv për një pasuri ose detyrim financiar, përfshihen në matjen e normës së interesit efektiv.

Të ardhurat tjera nga tarifat dhe komisionet - duke përfshirë tarifat e shërbimeve të llogarisë, komisionet e shitjeve, tarifat e plasmanëve - njihen kur shërbimet përkatëse të kryhen. Në qoftë se një zotim për kredi nuk pritet të ketë si rezultat tërheqjen e një kredie, atëherë tarifat përkatëse të zotimit të kredisë njihen në bazë lineare përgjatë periudhës së zotimit.

Shpenzimet të tjera për komisionet dhe tarifat lidhen kryesisht me tarifa transaksionesh ose shërbimesh të cilat shpenzohen në momentin që pranohen shërbimet.

3.14 Qiratë operative

Pagesat e bëra për qira operative ngarkohen në shpenzime në bazë të metodës lineare gjatë jetëgjatësisë së qirasë. Kur një qira operative përfundon para kohës së përfundimit të qirasë, pagesat që kërkohet të bëhen për qiradhënësin si dënim njihen si shpenzim në periudhën në të cilën ndodh ndërprerja.

3.15 Të ardhurat neto nga instrumentet tjera financiare në vlerë të drejtë përmes fitimit apo humbjes

Të ardhurat neto nga instrumentet tjera financiare në vlerë të drejtë përmes fitimit apo humbjes ndërliken me instrumentet derivative jo të tregtueshëm mbajtur për qëllime të menaxhimit të riskut që nuk përbëjnë pjesë të raporteve kualifikuese mbrojtëse të pasurive dhe detyrimeve financiare të përcaktuara në vlerë të drejtë përmes fitimit apo humbjes. Përfshinë të gjitha ndryshimet e realizuara dhe përcaktuara të vlerës së drejtë, interesin, dividendat dhe ndryshimet në këmbimin valutor.

3.16 Tatimi në të ardhura

Tatimi në të ardhura përfshinë tatimin aktual dhe të shtyrë. Ai njihet në fitim ose humbje me përjashtim të pjesës që lidhet me zëra të njohur direkt në ekuitet ose në të ardhurat tjera gjithëpërfshirëse.

Tatimi aktual

Tatimi aktual përfshinë tatimin që pritet të paguhet ose arkëtohet mbi fitimin e tatueshëm ose humbjen e vitit dhe korigjimet e tatimit të pagueshëm ose të arkëtueshëm në lidhje me vitet e mëparshme. Ai matet duke përdorur normat tatimore në fuqi në datën e raportimit.

Tatimi i shtyrë

Tatimi i shtyrë njihet në përputhje me diferencat e përkohshme ndërmjet vlerës bartëse të pasurive dhe detyrimeve për qëllime raportimi financiar dhe shumave të përdorura për qëllime tatimore.

Tatimi i shtyrë matet me norma të tatimit që pritet të zbatohen ndaj diferencave të përkohshme kur ato të kthehen prapa, në bazë të ligjeve që janë miratuar ose substantivisht janë miratuar në datën e raportimit.

Pasuria tatimore e shtyrë njihet vetëm deri në masën ku është e mundur që fitimi i tatueshëm i ardhshëm do të jetë në dispozicion kundrejt të cilit mund të përdoren diferencat e përkohshme të zbritshme. Detyrimet e shtyra tatimore njihen për të gjitha diferencat e përkohshme të tatueshme. Pasuritë tatimore të shtyra dhe detyrimet tatimore të shtyra rishikohen në çdo datë të raportimit dhe reduktohen në masën që nuk është më e mundur që respektivisht përfitimi tatimor dhe detyrimi tatimor përkatës të realizohen.

Tatimet shtesë mbi të ardhurat që rrjedhin nga shpërndarja e dividendëve njihen në të njëjtën kohë kur njihet detyrimi për të paguar dividendin përkatës

3.17 Standardet dhe interpretimet e lëshuara por ende jo efektive

Standardet dhe interpretimet e nxjerra por ende jo efektive deri në datën e lëshimit të pasqyrave financiare të veçanta të bankës janë shpalosur më poshtë. Banka synon që të zbatojë këto standarde, nëse është e aplikueshme, kur të hyjnë në fuqi.

SNRF 9 Instrumentet Financiare

Banka do të aplikojë SNRF 9 që u publikua në korrik 2014 fillimisht më 1 janar 2018 dhe do të filloj menjëherë të zbatojë ndryshimet në SNRF 9 në të njëjtën datë. Bazuar në vlerësimin e ndërmarrë deri më sot, rregullimi i përgjithshëm i përlogaritur i zbatimit të SNRF 9 në bilancin fillestar të kapitalit të Bankës më 1 janar 2018 është afërsisht 3 mijë euro, duke përfaqësuar një reduktim të kërkesave për zhvlerësim.

Parlamenti Evropian ka nxjerrë nga 27 dhjetori 2017 një rregullore (EU) 2017/2395 mbi kërkesat e tranzicionit për zbatimin e SNRF 9. Rregullorja lejon zgjedhjen e dy qasjeve për njohjen e ndikimit të adoptimit të standardit në kapitalin rregullator:

1. Faza e ndikimit të plotë në një linjë lineare përgjatë një periudhe pesëvjeçare; ose
2. Duke njohur ndikimin e plotë në ditën e zbatimit.

Banka ka vendosur të zbatojë qasjen e dytë. CET 1 nuk do të ketë ndonjë ndryshim të rëndësishëm si rezultat i kësaj. Vlerësimi i bërë është fillestar, pasi jo të gjitha kërkesat e punës në tranzicion janë finalizuar dhe prandaj mund të jenë subjekt i përshtatjes.

- Standardi i ri do të kërkojë që Banka të rishikojë proceset e saj të kontabilitetit dhe kontrollet e brendshme, dhe këto ndryshime nuk janë ende të plota.
- Banka nuk ka finalizuar testimin dhe vlerësimin e kontrolleve mbi sistemet e saj të reja të IT. Rrjedhimisht, ndikimet e paraqitura më poshtë mund të ndryshojnë kur implementimi të finalizohet.
- Sistemet dhe kontrollet e ndërlydhura që janë vendosur për të përmbushur kërkesat e reja nuk kanë qenë funksionale për një periudhë të plotë raportimi.
- Politikat e reja të kontabilitetit, supozimet, gjykimet dhe teknikat e vlerësimit të përdorura mund të ndryshojnë derisa banka të përfundojë pasqyrat e saj të para financiare që përfshijnë datën e aplikimit fillestar.

Klasifikimi dhe matja e përgjithshme

SNRF 9 përmban një metodë të re klasifikimi dhe matjeje për pasuritë financiare që pasqyrojnë modelin e biznesit në të cilin menaxhohen pasuritë dhe karakteristikat e tyre të rrjedhës së parasë. Për bankën do të zbatohen katër kategori klasifikimi për pasuritë financiare:

- Pasuritë financiare të matura me koston e amortizuar (KA);
- Pasuritë financiare të matura me vlerën e drejtë përmes të ardhurave tjera gjithëpërfshirëse (VDPAGJ);
- Pasuritë financiare të detyrueshme të matura me vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes (VDPFH) dhe
- Pasuritë financiare të përcaktuara me vlerë të drejtë përmes fitimit ose humbjes (VDPFH).

Pasuritë financiare të matura me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit dhe humbjes (të diferencuara nga banka në dy nënkategori- një e detyrueshme dhe një tjetër e përcaktuar kështu që është në përputhje me ndarjen e brendshme të Grupit Raiffeisen).

Në bankë, kategoritë ekzistuese të SNK 39 të mbajtura deri në maturim, huatë dhe llogaritë e arkëtueshme si dhe në dispozicion për shitje do të eliminohen.

Një pasuri financiare do të matet me koston e amortizuar nëse plotësohen të dyja kushtet e mëposhtme:

- Pasuria zhvillohet në kuadër të një modeli biznesi, qëllimi i të cilit është mbajtja e pasurive për mbledhjen e rrjedhës kontraktuale të parasë
- Kushtet kontraktuale të pasurisë financiare theksojnë datat e përcaktuara të rrjedhës së parasë në të cilat bëhen vetëm pagesa të principalit dhe interesit për shumën kryesore të papaguar

Objekti i një modeli biznesi mund të jetë mbajtja e pasurive financiare për të mbledhur rrjedha kontraktuale të parasë edhe kur disa shitje të pasurive financiare kanë ndodhur ose pritet të ndodhin. SNRF 9 jep shembujt e mëposhtëm të shitjeve që mund të jenë në përputhje me modelin e biznesit mbaj-për të mbledhur

- Shitjet janë për shkak të rritjes së riskut të kredisë të një pasurie financiare;
- Shitjet janë të rralla (edhe nëse janë të rëndësishme), ose janë të parëndësishme individualisht dhe në tërësi (edhe nëse janë të shpeshta);
- Shitjet bëhen afatit të maturimit të pasurisë financiare dhe të ardhurat nga shitjet përafrojnë mbledhjen e rrjedhës së mbetur kontraktuale të parasë;

Për bankën, shitja dhe më shumë se 10 për qind e portfolios (vlerës bartëse) gjatë një periudhe 3 vjeçare do të konsiderohet potencialisht më shumë se e rrallë, përveç rasteve kur këto shitje nuk janë materiale si tërësi.

'Afër afatit të maturimit' do të zbatohet në mënyrë të ngjashme me udhëzimet për pasuritë financiare të mbajtura deri në maturim sipas SNK 39. Një maturim më pak se 3 muaj mund të shihet si afër afatit të maturimit.

Një pasuri financiare klasifikohet si më pas e matur në VDPAGJ nëse ajo mbahet brenda një modeli biznesi, objekti i të cilit është si mbledhja e rrjedhës kontraktuale të parasë ashtu edhe shitja e pasurive financiare; dhe kushtet kontraktuale të pasurisë financiare theksojnë datat e përcaktuara të rrjedhës së parasë në të cilat bëhen vetëm pagesa të principalit dhe interesit për shumën kryesore të papaguar.

Për njohjen fillestare të një instrumenti ekuiteti që nuk është mbajtur për tregtim, RBKO mund të zgjedhë në mënyrë të pakthyeshme për të paraqitur ndryshimet e mëpasshme në vlerën e drejtë në të ardhurat tjera gjithëpërfshirëse. Këto zgjedhje bëhen në bazë investim- për- investim, për çdo investim dhe në thelb mbulojnë interesat strategjike që nuk janë plotësisht të konsoliduar. Të gjitha pasuritë tjera financiare - p.sh. pasuritë financiare që nuk plotësojnë kriteret për klasifikim si më pas të matura as me koston e amortizuar as VDPAGJ - klasifikohen si më pas të matura me vlerën e drejtë, me ndryshimet në vlerën e drejtë të njohur në fitim ose humbje. Përveç kësaj, banka ka mundësinë që në njohjen fillestare të përcaktojë në mënyrë të pakthyeshme një pasuri financiare si në VDPFH nëse duke bërë kështu eliminon ose ulë ndjeshëm një mospërputhje matjeje ose njohjeje - d.m.th. Një 'mospërputhje kontabël' - që do të lindte nga matja e pasurive ose detyrimeve, ose njohjen e fitimeve dhe humbjeve në to, në baza të ndryshme.

Një pasuri financiare klasifikohet në një nga këto kategori në njohjen fillestare.

Vlerësimi i modelit të biznesit

Banka ka bërë një vlerësim të objektivit të modelit të biznesit në të cilin një pasuri financiare mbahet në një nivel portofolio, sepse kjo më së miri pasqyron mënyrën se si menaxhohet biznesi dhe i jepet informacioni menaxhmentit.

Faktorët e mëposhtëm janë konsideruar si provë kur vlerëson se cili model biznesi është i rëndësishëm:

- Si vlerësohet dhe raportohet performanca e modelit të biznesit (pasurive financiare të mbajtura brenda atij modeli biznesi) personelit kryesor drejtues të entitetit;
- Si ndikojnë risqet në performancën e modelit të biznesit (pasurive financiare të mbajtura brenda atij modeli biznesi) dhe mënyrën se si menaxhohen ato risqe;
- Si kompensohen menaxherët e biznesit, p.sh. nëse kompensimi bazohet në vlerën e drejtë të pasurive të menaxhuara ose në rrjedhën kontraktuale të parasë së mbledhur;
- frekuenca, vlera dhe koha e shitjeve në periudhat e mëparshme, arsyet për shitjet e tilla dhe pritshmëritë e tij për aktivitetin e ardhshëm të shitjes; dhe
- nëse aktiviteti i shitjes dhe mbledhja e rrjedhës kontraktuale të parasë janë secila pjesë përbërëse apo rastësore të modelit të biznesit (modeli i biznesit “mbaj për të mbledhur” kundrejt “mbaj dhe shit”).

Pasuritë financiare që mbahen për tregtim dhe ato të cilat menaxhohen, performanca e të cilave vlerësohet në bazë të vlerës së drejtë, do të maten në VDPFH.

Analiza e karakteristikave të rrjedhës kontraktuale të parasë

Pasi banka të përcaktojë se modeli i biznesit të një portofolio të veçantë është mbajtja e pasurive financiare për të mbledhur rrjedhën kontraktuale të parasë (ose të dyja duke mbledhur rrjedhën kontraktuale të parasë dhe duke shitur pasuritë financiare), duhet të vlerësojë nëse kushtet kontraktuale të pasurisë financiare theksojnë datat e përcaktuara të rrjedhës së parasë në të cilat bëhen vetëm pagesa të principalit dhe interesit për shumën kryesore të papaguar. Për këtë qëllim, interesi përcaktohet si shpërbllim për vlerën kohore të parasë dhe për riskun e kredisë që lidhet me shumën e principalit të papaguar gjatë një periudhe të caktuar kohore dhe për risqet dhe kostot themelore të huadhënies, si dhe një marzh fitimi. Ky vlerësim do të kryhet në një instrument me bazë instrumentesh në datën e njohjes fillestare të pasurisë financiare.

Në vlerësimin nëse rrjedha kontraktuale e parasë janë vetëm pagesa e principalit dhe interesit, banka do të marrë parasysh kushtet kontraktuale të instrumentit. Kjo do të përfshijë vlerësimin nëse pasuria financiare përmban ndonjë term kontraktual që mund të ndryshojë kohën ose shumën e rrjedhës kontraktuale të parasë në mënyrë që të mos plotësojë këtë kusht. Banka ka marrë parasysh:

- Parapagimin, afatin e zgjatjes
- Karakteristikat e levave
- Kërkesa është e kufizuar në pasuritë e specifikuar ose rrjedhën e parasë
- Instrumentet e lidhura në mënyrë kontraktuale

Në vitin 2018, BSNK lëshoi një amendament për SNRF 9 në lidhje me tiparet e parapagimit me kompensim negativ. Kompensimi negativ lind kur kushtet kontraktuale lejojnë huamarrësin të parapaguajë instrumentin para maturimit të tij kontraktual, por shumën e parapagimit mund të jetë më e vogël se shumën e papaguar të principalit dhe interesit. Megjithatë, për t'u kualifikuar për matjen e kostos së amortizuar, kompensimi negativ duhet të jetë “kompensim i arsyeshëm për përfundimin e parakohshëm të kontratës”. Banka nuk pret një vëllim të konsiderueshëm të tipareve të parapagimit negativ me kompensim negativ të cilat duhet të maten detyrimisht në VDPFH.

Modifikimi i vlerës kohore të parasë dhe testit të referimit

Vlera kohore e parasë është elementi i interesit që ofron konsideratë vetëm për kalimin e kohës (SNRF 9.B4.1.9A). Nuk merr parasysh risqet tjera (të kredisë, likuiditetit etj.) ose kostot (administrative, etj.) të lidhura me mbajtjen e një pasurie financiare.

Në disa raste, elementi i vlerës në kohë të parasë mund të modifikohet (papërsosur). Ky do të ishte rasti, për shembull, nëse norma e interesit të një pasurie financiar rikthehet periodikisht, por frekuenca e asaj rivendosje nuk përputhet me normën e interesit. Në këtë rast njësitë duhet të vlerësojnë modifikimin nëse rrjedhat kontraktuale të parasë ende përfaqësojnë vetëm pagesat e principalit dhe të interesit, d.m.th. termi i modifikimit nuk ndryshon ndjeshëm rrjedhat e parasë nga një instrument referimi ‘i përsosur’. Ky vlerësim nuk është një zgjedhje e politikës kontabël dhe nuk mund të shmanget thjesht duke konkluduar që një instrument, në mungesë të një vlerësimi të tillë, do të matet me vlerën e drejtë.

Për karakteristikat e mëposhtme kontraktuale kryesore që potencialisht mund të modifikojnë vlerën kohore të parasë, do të aplikohet një test referimit:

- Frekuenca e shkallës së rivendosjes nuk përputhet me tenorin e interesit
- Treguesin e mbetur
- Klauzolën zbutëse
- Greis periudhën
- Referenca e rendimentit dytësor të tregut

Vlerësimi i ndikimit

SNRF 9 do të ndikojë në klasifikimin dhe matjen e pasurive financiare të mbajtura më 1 janar 2018 të bankës si më poshtë:

Kreditë dhe paradhëniet për bankat dhe klientët që klasifikohen si hua dhe llogari të arkëtueshme të matura me koston e amortizuar sipas SNK 39 do të maten në përgjithësi me koston e amortizuar sipas SNRF 9. Pasuritë financiare të mbajtura deri në maturim matur me koston e amortizuar sipas SNK 39 do të maten në përgjithësi me koston e amortizuar sipas SNRF 9.

Instrumentet e borxhit të mbajtura për shitje, të matura me vlerën e drejtë përmes ekuitetit sipas SNK 39, do të maten në përgjithësi në VDPAGJ sipas SNRF 9.

Rënia e përgjithshme në vlerë

Llogaritja e humbjeve të pritura të kreditë kërkon përdorimin e vlerësimeve kontabël të cilat, sipas përkufizimit, rralëherë do të jenë të barabarta me rezultatet aktuale. Gjithashtu, menaxhmenti duhet të ushtrojë gjykime në zbatimin e politikave kontabël të Grupit.

Banka vlerëson në bazë të parashikimit humbjet e pritura kreditore të lidhura me pasuritë e instrumentit e saj të borxhit të mbartura me koston e amortizuar dhe VDPAGJ si dhe me ekspozimin që rrjedhë nga angazhimet e huasë, kontratat e qirasë së arkëtueshme dhe kontratat e garancisë financiare. Banka njëh kompensimin e humbjeve për humbjet e tilla në çdo datë raportim.

Ky seksion ofron një pasqyrim të aspekteve të SNRF 9 që përfshijnë një shkallë më të lartë të gjykimit ose kompleksitetit dhe burimet kryesore të pasigurisë së vlerësimit, që kanë një rrezik të konsiderueshëm që të rezultojnë në një rregullim material brenda vitit financiar të ardhshëm. Informacioni sasior për secilin nga këto vlerësime dhe gjykime përfshihet në shënimet përkatëse së bashku me informacionin në lidhje me bazën e llogaritjes për secilin element të linjës së prekur në pasqyrat financiare të konsoliduara të Kompanisë Mëmë.

Matja e humbjeve të pritshme të kredisë

Matja e humbjeve të pritura kreditore pasqyron një sasi të paanshme dhe me probabilitet të ponderuar që përcaktohet duke vlerësuar një sërë rezultatesh të mundshme, vlerën kohore të parasë dhe informacionin e arsyeshëm dhe mbështetës që është në dispozicion pa kosto ose përpjekje të panevojshme në datën e raportimit për ngjarjet e kaluara, kushtet aktuale dhe parashikimet e kushteve të ardhshme ekonomike. Matja e humbjeve kreditore të pritshme për pasuritë financiare të matura me koston e amortizuar dhe vlerën e drejtë përmes të ardhurave tjera gjithëpërfshirëse është një zonë që kërkon përdorimin e modeleve komplekse dhe supozimeve të rëndësishme në lidhje me kushtet e ardhshme ekonomike dhe sjelljen kreditore. Duhet gjykime të rëndësishme në zbatimin e kërkesave të kontabilitetit për matjen e humbjeve të pritura kreditore:

- Përcaktimi i kriterëve për rritje të dukshme të riskut të kredisë
- Zgjedhja e modeleve dhe supozimeve të përshtatshme për matjen e humbjeve të pritura të kredisë
- Vendosja e numrit dhe peshës relative të skenarëve të parashikuar për secilin lloj produkti / tregu dhe respektivisht humbjet e pritura kreditore
- Krijimi i grupeve të pasurive financiare të ngjashme me qëllim matjen e humbjeve të pritshme kreditore

Për bankën risku kreditor vjen nga risku i humbjes financiare nëse ndonjë nga konsumatorët tanë, klientët ose palët e tregut nuk përmbushin detyrimet e tyre kontraktuale ndaj nesh. Risku i kredisë vjen kryesisht nga huatë dhe paradhëniet ndërbankare, komerciale dhe të konsumit, dhe angazhimet e kredisë që rrjedhin nga aktivitetet të tilla huazimi, por mund të lindin edhe nga rritja e kredisë, siç janë, garancitë financiare, letrat kreditore dhe pranimet.

Banka është gjithashtu e ekspozuar ndaj risqeve tjera kreditore, që rrjedhin nga investimet në letrat me vlerë të borxhit dhe ekspozimet tjera që rrjedhin nga aktivitetet tregtare ('ekspozimet tregtare') duke përfshirë pasuritë dhe derivatet e portofolios të tregtimit jo-kapital, si dhe bilancet e shlyerjes me palët e tregut dhe marrëveshjet e anasjelltë të riblerjes.

Vlerësimi i ekspozimit të kredisë për qëllime të menaxhimit të riskut është kompleks dhe kërkon përdorimin e modeleve, pasi ekspozimi dallon me ndryshimet në kushtet e tregut, rrjedhat e pritshme të parasë dhe kalimin e kohës. Vlerësimi i riskut kreditor të një portofolio të pasurive përfshinë vlerësime të mëtejshme në lidhje me gjasat e ndodhjes së mospagimeve, të raporteve respektive të humbjeve dhe korrelacioneve të paracaktuara ndërmjet palëve. Banka matë riskun kreditor duke përdorur probabilitetin e vonësës (PD), ekspozimin e vonësës (EAD) dhe humbjen nga vonesat (LGD). Kjo është metoda mbizotëruese e përdorur për qëllimet e matjes së humbjeve të pritshme kreditor sipas SNRF 9.

SNRF 9 përshkruan një model tre-fazësh për zhvlerësim bazuar në ndryshimet në cilësinë kreditorë që nga njohja fillestare. Ky model kërkon që një instrument financiar, i cili nuk është i rënë në vlerë nga kredia në njohjen fillestare, klasifikohet në Fazën 1 dhe risku i tij kreditor monitorohet vazhdueshëm. Nëse një rritje e dukshme e riskut kreditor që nga njohja fillestare është identifikuar, instrumenti financiar kalon në Fazën 2, por ende nuk konsiderohet të jetë i rënë në vlerë nga kredia. Nëse instrumenti financiar është i rënë në vlerë nga kredia, instrumenti financiar më pas zhvendoset në Fazën 3.

Instrumentet financiarë në Fazën 1 kanë humbjen e tyre të pritshme kreditorë të matur në një shumë të barabartë me pjesën e humbjeve të pritshme kreditorë të tërë jetëgjatësisë, që rezultojnë nga ngjarjet e mospagesës të mundshme brenda 12 muajve të ardhshëm. Instrumentet në Fazat 2 ose 3 kanë humbjet e pritshme kreditorë të matura në bazë të humbjeve të pritshme kreditorë në baza të jetëgjatësisë. Sipas SNRF 9 gjatë matjes së humbjeve të pritura kreditorë, është e nevojshme të merren parasysh informatat e parapara. Pasuritë financiare të blera ose me origjinë nga kreditë e rena në vlerë janë ato pasuri financiare që janë të rena në vlerë nga kreditë në njohjen fillestare. Humbja e pritshme kreditorë matet gjithmonë në bazë të jetëgjatësisë (Faza 3).

Rritja e konsiderushme e riskut kreditor

Banka konsideron që një instrument financiar ka përjetuar një rritje të dukshme të riskut kreditor kur një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme sasiore, cilësore ose kthyese janë përmbushur:

a) Kriteret sasiore

Banka përdor kriteret sasiore si tregues parësor të rritjes së dukshme të riskut kreditor për të gjitha portfoliot materiale. Për vendosjen sasiore banka krahason lakoren e jetëgjatësisë PD me të dhënat e matjes me lakoren e ardhshme të jetëgjatësisë PD në datën e njohjes fillestare. Për vlerësimin e lakores së jetëgjatësisë PD në datën e njohjes fillestare bëhen supozime rreth strukturës së lakores PD. Nga njëra anë, në rastin e instrumenteve financiare të vlerësuara, supozohet se lakorja e PD-së do të përkeqësohet me kalimin e kohës. Nga ana tjetër, për instrumentet financiare me vlerë të ulët supozohet se lakorja PD do të përmirësohet me kalimin e kohës. Shkalla e përmirësimit ose përkeqësimit do të varet nga niveli i vlerësimit fillestar. Për të bërë dy lakore të krahasueshme, PD-të zvogëlohen në PD-të vjetore. Në përgjithësi, një rritje e dukshme e riskut kreditor konsiderohet të ketë ndodhur me një rritje relative në PD deri në 250 për qind, edhe pse kjo shumë mund të jetë më e ulët për shkak të disa faktorëve kufizues si afërsia me maturimin dhe portfolin e produkteve.

Banka nuk është në dijeni për asnjë praktikë të pranuar përgjithësisht në treg për nivelin në të cilin një instrument financiar duhet të bartet në Fazën 2. Nga kjo perspektivë pritet që rritja e PD në datën e raportimit e cila konsiderohet e rëndësishme do të zhvillohet gjatë një periudhe kohore si rezultat i një procesi përsëritës midis pjesëmarrësve të tregut dhe mbikëqyrësve.

b) Kriteret kualitative

Banka përdor kriteret cilësore si një tregues dytësor për rritje të dukshme të riskut kreditor për të gjitha portfoliot materiale. Një lëvizje në Fazën 2 zhvillohet kur plotësohen kriteret e mëposhtme.

Për portfoliot e institucioneve publike, bankare, të korporatave dhe të projekteve financuese, nëse huamarrësi plotëson një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme:

- Treguesit e jashtëm të tregut
- Ndryshime në kushte të kontratës
- Ndryshime në qasjen e menaxhmentit
- Gjykimi i ekspertëve

Vlerësimi i rritjes së dukshme të riskut kreditor përfshinë informacione të ardhshme dhe kryhet në baza tremujore në një nivel marrëveshjeje për të gjitha portfoliot jo-shitëse të mbajtura nga banka.

Për portfoliot retail, nëse huamarrësi plotëson një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme:

- Shtyrje e afatit
- Gjykimi i ekspertëve

Vlerësimi i rritjes së dukshme të riskut kreditor përfshinë informacione të ardhshme dhe kryhet në baza mujore në nivel marrëveshjeje për të gjitha portfoliot e shitjes me pakicë të mbajtura nga banka.

c) Kthimi mbrapa

Kthimi mbrapa zbatohet dhe instrumenti financiar konsiderohet se ka përjetuar një rritje të dukshme të riskut kreditor, nëse huamarrësi është më shumë se 30 ditë vonesë për pagesat e tij kontraktuale. Në disa raste të kufizuara supozimi se pasuritë financiare që janë më shumë se 30 ditë vonesë duhet të tregohen në Fazën 2, është hedhur.

d) Përfshirja e riskut të ulët kreditor

Banka nuk ka përdorur përfshirjen e riskut të ulët kreditor për asnjë biznes të huadhënies, por në mënyrë selektive përdorë përfshirjen e riskut të ulët kreditor për letrat me vlerë të borxhit.

Përcaktimi i pasurive të rëna në vlerë nga kredia

Banka përcakton një instrument financiar si në vonesë, i cili është plotësisht i përafuar me përcaktimin e rënies në vlerë nga kredia, kur plotëson një ose më shumë nga kriteret e mëposhtme:

a) Kriteret sasiore

Huamarrësi ka më shumë se 90 ditë vonesë për pagesat e tij kontraktuale. Nuk është bërë asnjë përpjekje për të hedhur poshtë supozimin se pasuritë financiare që janë më shumë se 90 ditë vonesë duhet të tregohen në Fazën 3.

b) Kriteret cilësore

Huamarrësi plotëson kriterin e pamundësisë për të paguar, që tregon se huamarrësi është në vështirësi të konsiderueshme financiare. Këto janë raste ku:

- Huamarrësi është shmangur në afat të gjatë
- Huamarrësi është i vdekur
- Huamarrësi është i paafte të paguajë
- Huamarrësi është në kundërshtim me marrëveshjet financiare
- Një treg aktiv për atë pasuri financiare është zhdukur për shkak të vështirësive financiare
- Koncesionet janë bërë nga huadhënësi në lidhje me vështirësitë financiare të huamarrësit
- Është e mundshme që huamarrësi të falimentojë
- Pasuritë financiare janë blerë ose kanë origjinën në një zbritje të thellë që pasqyron humbjet kreditorë të shkaktuara.

Kriteret e mësipërme janë zbatuar në të gjitha instrumentet financiare të mbajtura nga banka dhe janë në përputhje me përkufizimin e vonesës të përdorur për qëllime të menaxhimit të riskut të brendshëm kreditor. Përcaktimi i vonesës është aplikuar vazhdimisht për të modeluar probabilitetin e vonesës (PD), ekspozimin në vonesë (EAD) dhe humbjen nga vonesa (LGD) gjatë llogaritjeve të humbjeve të pritura të bankës.

Një instrument konsiderohet të mos jetë më në vonesë (d.m.th. Të shërohet) kur nuk i plotëson asnjë nga kriteret e paracaktuara për një periudhë të vazhdueshme prej minimum 3 muajsh ose më gjatë për ekspozimet e ristrukturuara në gjendje të vështirë. Kjo periudhë prej 3 muajsh është përcaktuar bazuar në një analizë e cila konsideron mundësinë e një instrumenti financiar të kthehet në statusin në vonesë pas shërimit duke përdorur përkufizime të ndryshme të mundshme të shërimit.

Shpjegimi i inputeve, supozimeve dhe teknikave të vlerësimit

Humbja e pritshme kreditorë matet ose në bazë të një periudhe 12-mujore ose në natyrë të jetëgjatësisë në varësi të faktit nëse ka ndodhur një rritje e dukshme e riskut kreditor që nga njohja fillestare ose nëse një pasuri konsiderohet si e rënë në vlerë nga kreditë. Informacioni ekonomik i avancuar gjithashtu përfshihet në përcaktimin e PD-së 12-mujore dhe të jetëgjatësisë, EAD dhe LGD. Këto supozime ndryshojnë sipas llojit të produktit. Humbjet e pritshme kreditorë janë produkti i skontuar i probabilitetit të vonesës (PD), humbjes nga vonesa (LGD), ekspozimit në vonesë (EAD) dhe faktorit zbritje (D).

a) Probabiliteti i vonesës

Probabiliteti i vonesës paraqet gjasat që një huamarrës të mos përmbushë detyrimet e tij financiare gjatë 12 muajve të ardhshëm ose gjatë jetëgjatësisë së mbetur të detyrimit. Në përgjithësi, probabiliteti i vjetërsisë së mospagesës llogaritet duke përdorur probabilitetin rregullator 12 mujor të mospagesës, të zhveshur nga çdo diferencë konservatizmi, si pikënisje. Më pas përdoren metoda të ndryshme statistikore për të gjeneruar një vlerësim se si profili i mospagesës do të zhvillohet nga pika e njohjes fillestare gjatë gjithë jetës së kredisë ose portfolios së kredive. Profili bazohet në të dhënat e vërejtura historike dhe funksionet parametrike.

Modele të ndryshme janë përdorur për të vlerësuar profilin e mospagesës të shumave të kredive të papaguara dhe këto mund të grupohen në kategoritë e mëposhtme:

- Institucionet publike, lokale dhe rajonale, kompanive të sigurimeve dhe sipërmarrjeve të investimeve kolektive, iu gjenerohet profili i mospagesës duke përdorur një qasje të matricës së tranzicionit. Informacioni i paraparë është inkorporuar në probabilitetin e mospagesës duke përdorur një faktor të modelit Vasicek.
- Klientëve të korporatave, projekteve financuese dhe institucioneve financiare, profili i paracaktuar iu gjenerohet duke përdorur një metodë parametrike të regresit të mbijetesës (Weibull). Informacioni i paraparë është inkorporuar në probabilitetin e mospagesës duke përdorur një faktor të modelit Vasicek.
- Hipotekave me pakicë dhe kredive tjera me pakicë profili i mospagesës iu gjenerohet duke përdorur regresin parametrik të mbijetesës në kornizat konkurruese të riskut. Informacioni i paraparë është inkorporuar në probabilitetin e parazgjedhur duke përdorur modelet satelitore.

Në rrethanat të kufizuara ku disa të dhëna nuk janë në dispozicion plotë të grupimit, përdoret mesatarizimi dhe krahasimi i të dhënave për llogaritje.

b) Humbja nga vonesa

Humbja nga vonesa përfaqëson pritshmërinë e bankës për shtrirjen e humbjes në një ekspozim të mospaguar. Humbja e dhënë nga mospagesa dallon nga lloji i palës dhe produktit. Humbja e dhënë nga mospagesa shprehet si përqindje e humbjes për njësi ekspozimi në kohën e mospagesës.

Humbja nga mospagesa llogaritet në bazë 12-mujore ose jetëgjatësi, ku humbja 12-mujore e dhënë është përqindja e humbjes që pritet të bëhet nëse ndodh mospagesa në 12 muajt e ardhshëm dhe humbja gjatë jetëgjatësisë është paracaktimi i humbjes së pritshme për t'u bërë nëse ndodh mospagesa gjatë jetëgjatësisë së mbetur të huazimit.

Modele të ndryshme janë përdorur për të vlerësuar humbjen e dhënë nga mospagesa e shumave të papaguara të kredive dhe këto mund të grupohen në kategoritë e mëposhtme:

- Humbja nga vonesat nga institucionet publike gjendet duke përdorur burime të tregut të nënkuptuar.
- Klientëve të korporatave, projekteve financuese, institucioneve financiare, qeverive lokale dhe rajonale, kompanive të sigurimeve humbja nga mospagesa iu gjenerohet duke zbritur rrjedhat e parave të mbledhura. Informacioni i paraparë është inkorporuar në humbjen nga mospagesa duke përdorur modelin Vasicek.
- Hipotekat individuale dhe huadhëniet tjera individuale humbja nga mospagesa iu gjenerohet duke zhveshur rregullimet e rënies dhe kufijtë e tjerë të konservatorizmit nga humbja rregullatore e dhënë. Informacioni i paraparë është inkorporuar në humbjen nga mospagesa duke përdorur modele satelitore të ndryshme.
- Në rrethanat e kufizuara ku disa të dhëna nuk janë plotësisht në dispozicion si modele të rimëkëmbjes alternative, krahasimi i të dhënave dhe gjykimi i ekspertëve përdoret për llogaritjen.

c) Ekspozimi në vonesë

Ekspozimi në vonesë bazohet në shumat që banka pret që të jetë në borxh në kohën e mospagimit, gjatë 12 muajve të ardhshëm ose gjatë jetëgjatësisë së mbetur. EAD-të 12-mujore dhe jetëgjatësia përcaktohen në bazë të profilit të pritshëm të pagesës, i cili ndryshon sipas llojit të produktit. Për produktet e amortizimit dhe shlyerjen e plotë të kredive, kjo bazohet në ripagimet kontraktuale që i detyrohen huamarrësit gjatë një periudhe 12 muajore ose tërë jetëgjatësisë. Aty ku supozimet e hershme të ripagimit / refinancimit konsiderohen gjithashtu në llogaritjen.

Për produktet ripertritise, ekspozimi në mospagesë parashikohet duke marrë bilancin aktual të tërhequr dhe duke shtuar një faktor konvertimi kreditor i cili lejon tërheqjen e pritshme të kufirit të mbetur deri në momentin e vonesës. Marzhat rregullatorë hiqen nga faktori i konvertimit të kredisë. Në rrethana të kufizuara ku disa të dhëna nuk janë në dispozicion plotësisht, krahasimi i të dhënave përdoret për llogaritjen.

d) Faktori i zbritjes

Në përgjithësi për ekspozimin e bilancit i cili nuk është me lizing ose POCI norma e skontimit e përdorur në llogaritjen e pritshme të humbjes kreditore është norma e interesit efektiv ose një përafrim i tyre.

e) Kalkulimi

Humbja e pritshme kreditore është produkt i PD, LGD dhe EAD here probabiliteti për të mos mospaguar përpara periudhës kohore të konsideruar. Kjo e fundit shprehet me funksionin e mbijetesës S. Kjo në mënyrë efektive llogarit vlerat e ardhshme të humbjeve të pritshme kreditore, të cilat pastaj zbriten në datën e raportimit dhe mbledhen. Vlerat e llogaritura të humbjeve të pritshme kreditore janë më pas të peshuara sipas skenarit të paraparë.

Modele të ndryshme janë përdorur për të vlerësuar provizionet e Fazës 3 të shumave të papaguara të kredisë dhe këto mund të grupohen në kategoritë e mëposhtme:

- Institucionet publike, klientë të korporatave, projekteve financuese, institucioneve financiare, qeverive lokale dhe rajonale, kompanitë e sigurimeve dhe ndërmarrjet e investimeve kolektive, dispozitat e Fazës 3 llogariten nga menaxherët që ulin rrjedhat e pritshme të parave me normën e përshtatshme efektive të interesit.
- Hipotekat retail, provizioni i Fazës 3 gjenerohet duke llogaritur vlerën e realizimit të kolateralit të zbritur.
- Kredi tjera retail, provizioni i Fazës 3 gjenerohet duke llogaritur vlerësimin më të mirë të humbjes së pritshme që është.

Nuk është bërë asnjë përpjekje për të hedhur poshtë supozimin se pasuritë financiare që janë më shumë se 90 ditë të kaluara duhet të tregohen në Fazën 3.

Informacioni i paraparë

Analiza e ndjeshmërisë

Supozimet më të rëndësishme që ndikojnë në lejimin e humbjes së pritshme kreditore janë si më poshtë:

- Portfoliot e korporatave (prodhimi i brendshëm bruto; shkalla e papunësisë; norma afatgjatë e obligacioneve/bonds qeveritare; norma e inflacionit)
- Portfolio individuale (prodhimi i brendshëm bruto; shkalla e papunësisë; çmimet e pasurive të paluajtshme)

Tranzicioni

Ndryshimi në politikat kontabël që rrjedhin nga zbatimi i SNRF 9 në përgjithësi do të aplikohet në mënyrë retrospektive, përveç siç përshkruhet më poshtë.

- Banka Raiffeisen do të përfitojë nga përjashtimi duke e lejuar atë të mos rishikojë informacionin krahasues për periudhat e mëparshme në lidhje me ndryshimet në klasifikimin dhe matjen (duke përfshirë rënien në vlerë). Diferencat në vlerën kontabël të pasurive financiare dhe detyrimeve financiare që rezultojnë nga zbatimi i SNRF 9 njihen në fitimet e pashpërndara që nga 1 janari 2018.
- Vlerësimet vijuese duhet të bëhen në bazë të fakteve dhe rrethanave që ekzistojnë në datën e aplikimit fillestar (përcaktimi i modelit të biznesit në të cilin mbahet një pasuri financiare; emërimi dhe revokimi i emërimeve të mëparshme të pasurive të caktuara financiare dhe detyrimeve financiare të matura në VDPFH; dhe caktimi i disa investimeve strategjike që nuk mbahen për tregtim si në VDPAGJ.)

Kontabiliteti mbrojtës

Banka beson që të gjitha raportet ekzistuese të mbrojtjes që aktualisht janë të përcaktuara në raportet efektive të mbrojtjes akoma do të kualifikohen për kontabilitet mbrojtës sipas SNRF 9. Pasi që SNRF 9 nuk ndryshon parimet e përgjithshme mbi atë se si një subjekt kontabilizon mbrojtjet efektive, banka nuk pret ndikim të konsiderueshëm si rezultat i aplikimit të SNRF 9.

SNRF 15 Të ardhurat nga kontratat me konsumatorët

Efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2018.

Kërkesat kryesore

SNRF 15 zëvendëson të gjitha kërkesat ekzistuese të të hyrave në SNRF (SNK 11 Kontratat e Ndërtimit, SNK 18 Të Hyrat, KIRFN 13 Programet e Besnikërisë së Klientit, KIRFN 15 Marrëveshjet për Ndërtimin e Pasurive të Paluajtshme, KIRFN 18 Transferet e Pasurive nga Konsumatorët dhe SIC 31 Të Ardhurat - Shërbimet e Reklamimit) dhe zbatohet për të gjitha të ardhurat që rrjedhin nga kontratat me klientët, me përjashtim të rasteve kur kontratat janë në shtrirjen e standardeve të tjera, siç janë SNK 17 Qiradhënie (ose SNRF 16 Qira, një herë e aplikuar).

Kërkesat e saj gjithashtu sigurojnë një model për njohjen dhe matjen e fitimeve dhe humbjeve në dispozicion të disa pasurive jofinanciare, duke përfshirë pasuritë afatgjata materiale, ndërtesat dhe pajisjet dhe pasuritë jo-materiale. Duke qenë se fokusimi i SNRF 15 nuk është kontabilizimi i të ardhurave nga instrumentet financiare, zbatimi i saj nuk pritet të ketë një ndikim material në pasqyrat financiare të Bankës.

SNRF 16 Qiratë

SNRF 16 është nxjerrë në janar 2016 dhe zëvendëson SNK 17 Qiratë, KIRFN 4 Përcaktimi nëse një Marrëveshje përmban një qera, KIS-15 Qiratë Operative-Nxitjet dhe KIS-27 Vlerësimi i Substancës së Transaksioneve që përfshijnë Formën Ligjore të Qirasë. SNRF 16 përcakton parimet për njohjen, matjen, paraqitjen dhe dhënien e informacioneve shpjeguese të qirasë dhe kërkon që qiramarrësit të japin llogari për të gjitha qiratë sipas një modeli të vetëm në bilanc, ngjashëm me kontabilitetin për qiratë financiare sipas SNK 17.

Standardi përfshin dy përjashtime njohjeje për qiramarrësit - dhënien me qira të pasurive "me vlerë të ulët" (p.sh., kompjuterët personalë) dhe qiratë afatshkurtra (d.m.th. me qera me një afat kohor me qira prej 12 muajsh ose më pak). Në datën e fillimit të një qiraje, një qiramarrës do të njohë një detyrim për të bërë pagesa të qirasë (d.m.th. detyrimin e qirasë) dhe një pasuri që përfaqëson të drejtën e përdorimit të pasurisë bazë gjatë afatit të qirasë (p.sh. pasurinë e së drejtës së përdorimit). Qiramarrësve do të u kërkohet të njohë veçmas shpenzimet e interesit në detyrimet e qirasë dhe shpenzimet e zhvlerësimit në pasurinë e së drejtës së përdorimit.

SNRF 17 Kontratat e Sigurimeve

Në Maj 2017, BSNK publikoi SNRF 17 Kontratat e Sigurimeve (SNRF 17), një standard i ri kontabël i përgjithshëm për kontratat e sigurimeve që mbulojnë njohjen dhe matjen, paraqitjen dhe zbulimin. Posa të hyjë në fuqi, SNRF 17 do të zëvendësojë SNRF 4 Kontratat e Sigurimeve (SNRF 4) që është nxjerrë në vitin 2005. SNRF 17 zbatohet për të gjitha llojet e kontratave të sigurimit (d.m.th. jetës, jomateriale, sigurimi i drejtpërdrejtë dhe risigurimi) llojin e subjekteve që i lëshojnë ato, si dhe garancive të caktuara dhe instrumenteve financiare me karakteristika të pjesëmarrjes së lirë.

SNRF 17 është efektive për periudhat e raportimit që fillojnë më ose pas 1 janarit 2021, me shifra krahasuese të kërkuara.

Interpretimi i KIRFN 22 Transaksionet në valutë të huaj dhe konsiderata paraprake

Transaksionet në valutë të huaj dhe konsiderata paraprake janë efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2018.

Interpretimi i KIRFN 23 Pasiguria mbi trajtimin e tatimit mbi të ardhurat

Pasiguria mbi Trajtimin e Tatimit mbi të Ardhurat është efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2019.

SNRF 2 Klasifikimi dhe matja e transaksioneve të pagesave të bazuara në aksione - Ndryshimet në SNRF 2

Klasifikimi dhe matja e ndryshimeve të transaksioneve të pagesave të bazuara në aksione janë efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2018, me lejen e aplikimit të hershëm.

Zbatimi i SNRF 9 Instrumentet financiare me SNRF 4 kontratat e sigurimeve - Ndryshimet në SNRF 4

Ndryshimet adresojnë shqetësimet që dalin nga zbatimi i standardit të instrumenteve të reja financiare, SNRF 9, përpara zbatimit të SNRF 17 Kontratat e Sigurimeve, i cili zëvendëson SNRF 4.

Transferet e pronës së investimit — Ndryshimet në SNK 40

Transferet e Pronës së Investimit janë efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2018.

Ndryshimet në SNRF 10 dhe SNK 28: Shitja ose kontributi i pasurive midis një investitori dhe shoqatës së tij ose sipërmarrjes së përbashkët

Shitja ose Kontributi i pasurive në mes të një Investitori dhe Shoqatës së tij ose Sipërmarrjes së Përbashkët dhe ndryshimet e mëtejshme datën efektive shtyhet për një kohë të pacaktuar deri në përfundimin e projektit të kërkimit mbi metodën e kapitalit neto.

Interesat afatgjata në pjesëmarrje dhe sipërmarrje të përbashkëta - Ndryshime në SNK 28

Ndryshimi është efektiv për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2019. Ky ndryshim nuk zbatohet për Bankën.

3.18 Standardet e lëshuara dhe efektive për periudhën**SNK 7 Iniciativa për Shpalesje - Ndryshimet në SNK 7**

Ndryshimi është efektiv për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2017. Ndryshimet në SNK 7 Pasqyra e rrjedhës së parasë janë pjesë e Inicativës së Publikimit të BSNK-së dhe ndihmojnë përdoruesit e pasqyrave financiare të kuptojnë më mirë ndryshimet në borxhin e një entiteti.

Ndryshimet kërkojnë që entitetet të japin informacion shpjegues për ndryshimet në detyrimet e tyre që rrjedhin nga aktivitetet e financimit, duke përfshirë të dy ndryshimet që rrjedhin nga rrjedhat e parave dhe ndryshimet jo kesh (të tilla si fitimet ose humbjet në valutë të huaj).

Në aplikimin fillestar të ndryshimit, subjekteve nuk u kërkohet të japin informacion krahasues për periudhat e mëparshme. Lejohet aplikimi i hershëm. Ndryshimet synojnë të japin informacion për të ndihmuar investitorët të kuptojnë më mirë ndryshimet në borxhin e një entiteti.

Banka ka zbatuar ndryshimin dhe ka paraqitur shpalesje informacionesh shtesë rreth ndryshimeve në detyrimet që rrjedhin nga aktivitetet e financimit në shënimin 6.

SNK 12 Njohja e pasurive tatimore të shtyra për humbjet e përealizuara - Ndryshimet në SNK 12

Ndryshimi është efektiv për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2017. Ky ndryshim nuk zbatohet për Bankën.

Deklarata e praktikave të SNRF-ve 2: Marrja e vendimeve të materialitetit

Shoqërive u lejohet të zbatojnë udhëzimet në Deklaratën e Praktikës (DP) në pasqyrat financiare të përgatitura në çdo kohë pas 14 shtatorit 2017. DP përmban udhëzime jo të detyrueshme për të ndihmuar entitetet që të bëjnë gjykime materialiteti gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare për qëllime të përgjithshme. Gjithashtu, DP mund të ndihmojë përdoruesit e pasqyrave financiare për të kuptuar se si një entitet bën gjykime të materialitetit në përgatitjen e pasqyrave financiare. DP përmban udhëzime në tri fusha kryesore:

- Karakteristikat e përgjithshme të materialitetit
- Një proces me katër hapa që mund të zbatohet në bërjen e gjykimeve të materialitetit gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare. Ky proces përshkruan se si një entitet mund të vlerësojë nëse informacioni është material për qëllimet e njohjes, matjes, prezantimit dhe zbulimit.
- Si të bëhen gjykime materiale në rrethana specifike, domethënë, informacionet e mëparshme, gabimet dhe kushtet dhe në kontekstin e raportimit të përkohshëm.

Për më tepër, DP diskuton ndërveprimin ndërmjet vendimeve të materialitetit që një entitet duhet të bëjë dhe ligjet e rregulloret lokale. DP përfshin shembuj që ilustrojnë se si një entitet mund të zbatojë udhëzimet. Meqenëse DP është një dokument jo i detyrueshëm, ai nuk ndryshon ose nuk paraqet ndonjë kërkesë në SNRF. Sidoqoftë, DP siguron udhëzime të dobishme për subjektet që bëjnë gjykime të materialitetit dhe në këtë mënyrë mund të përmirësojnë efektivitetin e komunikimit të pasqyrave financiare.

Ndryshimet në SNRF 1 dhe SNK 28 për shkak të "Përmirësimeve të SNRF-ve (cikli 2014-2016)

Duke rezultuar nga projekti i përmirësimit vjetor të SNRF-ve (SNRF 1, SNRF 12 dhe SNK 28) kryesisht me qëllim heqjen e mospërpulthjeve dhe sqarimin e formulimit (ndryshimet në SNRF 1 dhe SNK 28 duhet të zbatohen për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2018.

Ndryshime në standarde të ndryshme për shkak të "Përmirësimeve të SNRF-ve (cikli 2015-2017)

Rezultat nga projekti i përmirësimit vjetor të SNRF-ve (SNRF 3, SNRF 11, SNK 12 dhe SNK 23) kryesisht me qëllim heqjen e mospërpulthjeve dhe sqarimin e formulimit është efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2019.

3.19 Vlerësimet kritike të kontabilitetit dhe burimet kryesore të pasigurisë së vlerësimit

Banka bën vlerësime dhe supozime që ndikojnë shumë e raportuara të pasurive dhe detyrimeve brenda vitit financiar të ardhshëm. Vlerësimet vlerësohen vazhdimisht në bazë të përvojës historike dhe faktorëve të tjerë, duke përfshirë pritjet e ngjarjeve të ardhshme që besohet të jenë të arsyeshme sipas rrethanave.

a) Ngarkesa për rënien në vlerë për humbjet nga kreditë

Banka shqyrton portfoliot e saj të huave për të vlerësuar rënien në vlerë, të paktën në baza tremujore. Në përcaktimin nëse një humbje nga zhvlerësimi duhet të regjistrohet në fitim ose humbje, banka bën gjykime nëse ka të dhëna të vëzhgueshme që tregojnë se ka një ulje të matshme në rrjedhat e ardhshme të parave të vlerësuara nga një portfolio të kredive përpara se ulja mund të jetë identifikuar me një hua individuale në atë portfolio. Kjo dëshmi mund të përfshijë të dhëna të vëzhgueshme që tregojnë se ka pasur një ndryshim të pafavorshëm në statusin e pagesës së huamarrësve në Bankë, ose kushte ekonomike kombëtare ose vendore që lidhen me mospagimin e pasurive në Bankë.

Menaxhmenti përdorë vlerësime të bazuara në përvojën historike të humbjes për pasuritë me karakteristika të riskut kreditor dhe dëshmi objektive të rënies në vlerë të ngjashme me ato të portfolios gjatë caktimit të rrjedhave së ardhshme të parasë. Metodologjia dhe supozimet e përdorura për të vlerësuar sasinë dhe kohën e rrjedhave së ardhshme të parasë rishikohen rregullisht për të zvogëluar çdo dallim midis vlerësimeve të humbjeve dhe përvojës reale të humbjes. Një pasuri financiare ose një grup i pasurive financiare bien në vlerë dhe humbjet nga rënia në vlerë ndodhin nëse dhe vetëm nëse ekzistojnë dëshmi objektive të rënies në vlerë si rezultat i një ose më shumë ngjarjeve që kanë ndodhur pas njohjes fillestare të pasurisë (një "ngjarje humbjeje") dhe se ngjarja (ose ngjarjet) e humbjes ka një ndikim në rrjedhat e ardhshme të parasë, të vlerësuara të pasurisë financiare të grupit të pasurive financiare që mund të vlerësohen me besueshmëri.

Mund të mos jetë e mundur të identifikojmë një ngjarje të vetme dhe të veçantë që shkaktoi rënien në vlerë. Përkundrazi, efekti i kombinuar i disa ngjarjeve mund të ketë shkaktuar rënien në vlerë. Megjithatë, ngjarja e humbjes duhet të ketë një efekt të besueshëm të matshëm mbi vlerën aktuale të rrjedhave së ardhshme të parasë të vlerësuara dhe të mbështetet nga të dhënat aktuale të vëzhgueshme. Dëshmia objektive që një pasuri financiare ose grup pasurish është i rënë në vlerë përfshinë të dhëna të vëzhgueshme që vijnë në vëmendjen e mbajtësit të pasurisë për ngjarjet e mëposhtme humbjeje (triggering events).

Portfolio individuale:

- Llogaritë të cilat janë rrotulluar ndonjëherë në 180+ ditë vonesa - llogari me status absorbing
- Humbjet e hershme: Mashtrimet, konsumatorët e vdekur, falimentimet
- Kreditë e ristrukturuara: ripërtirje, zgjatjet, rishkrimet dhe shtyrjet

Portfolio të korporatave:

- vështirësi të konsiderueshme financiare të debitorit,
- shkelje e kontratës ligjore,
- njohja e mospagesës për shkak të delikucencës në interes ose pagesave të principalit,

- huadhënësi, për arsye ekonomike ose ligjore që lidhen me vështirësitë financiare të huamarrësit, duke i dhënë huamarrësit një koncesion, që huadhënësi nuk e konsideron ndryshe: faljen e pagesave të principalit, faljen e interesit,
- është duke u bërë e mundur që huamarrësi të hyjë në falimentim ose riorganizim tjetër financiar duke përfshirë edhe procedurat e përjashtimit.
- Zhdukja e një tregu aktiv për atë pasuri financiare për shkak të vështirësive financiare,
- Komiteti kreditor i Bankës klasifikon një pasuri / grup pasurish me karakteristika të ngjashme të riskut kreditor si problematike dhe e referohen çështjen të Komiteti problemeve kreditore (edhe pse klienti nuk plotëson rrjetin e vlerësimit të klientëve / kolateralit për këtë klasifikim)
- Ekspozimi tashmë është klasifikuar si "problematik" ose është trajtuar / analizuar nga Komisioni i huave për probleme.

Nëse konstatohet se nuk ekziston asnjë evidencë objektive e rënies në vlerë për një pasuri individuale, atëherë pasuria përfshihet në një grup pasurish financiare me karakteristika të ngjashme të kredisë dhe banka vlerëson kolektivisht ato për zhvlerësim. Arsyeja për këtë qasje është se rënia në vlerë që nuk mund të identifikohet me një hua individuale mund të jetë e identifikueshme në bazë të portfolios. Pasuritë që vlerësohen individualisht për rënie në vlerë dhe identifikohen si të rëna në vlerë përjashtohen nga një vlerësim i portfolios së rënies në vlerë.

Për qëllime të vlerësimit kolektiv të rënies në vlerë, pasuritë financiare grupohen në bazë të karakteristikave të ngjashme të riskut kreditor që tregojnë aftësinë e debitorit për të paguar të gjitha shumat e duhura sipas kushteve kontraktuale.

Portfolio e shitjes me pakicë është klasifikuar sipas karakteristikave të llojeve të produktit, për individët privatë dhe mikro-entitetet. Për shkak të të dhënave të kufizuara historike, banka nuk mund të zhvillonte modele të brendshme statistikore për të gjitha kreditë e individëve dhe mikro ndërmarrjeve private. Prandaj, banka ka përdorur tre qasje për portfolion e provizionimit të humbjeve nga kreditë.

- Qasja e bazuar në vlerësimet e brendshme - për produktet ku banka kishte statistika të mjaftueshme historike;
- Modeli i normës së rrjedhjes - bazuar në ditët e fundit për shkak të pakove të delikuencës; dhe
- Referimet e grupit - për produktet nuk mund të mblihdhim të dhëna të mjaftueshme historike të mospagesave.

Megjithatë, në vitet e fundit banka akumuloi një histori të rëndësishme të të dhënave të mospagesave dhe të humbjeve, të cilat i lejonin bankës të zhvillonte në mënyrë të brendshme modelet e klasifikimit të Bazel 2. Kështu që aktualisht banka ka vendosur modelet e brendshme statistikore për portfolion Mikro (me përjashtim të Kartelave të Kreditit) dhe për produktin Kredi Personale të segmentit PI. Aktualisht, 98 për qind e portfolit Mikro dhe 82 për qind e portfolit PI mbulohen me modele të brendshme. Kartat e kreditit të segmentit MI dhe produktet e segmentit PI përveç kredive personale sigurohen në bazë të modelit të normës së rrjedhës ose të krahasimit bazuar në kategoritë e ditëve të kaluara sipas listës së mëposhtme:

- Aktuale 0 ditë
- 1 deri 30 ditë
- 31 deri 60 ditë
- 61 deri 90 ditë
- 91 deri 120 ditë
- 121 deri 150 ditë
- 151 deri 180 ditë
- Mbi 180 ditë

Për portfolion individual, Banka Raiffeisen në Kosovë përdorë vlerësimin/ rankimin e klientit të RBI si karakteristike e riskut kreditor që është tregues i aftësisë së debitorit për të paguar / përmbushur shërbimin e borxhit. Llogaritë e korporatave klasifikohen sipas vlerësimit të klientëve (nga 1A deri në 10C), ndërsa llogaritë e bizneseve të vogla dhe të mesme (SME) klasifikohen në bazë të modelit të vlerësimit SME (nga 4B në 10A). Për mospagesa të vlerësuara në 10, do të aplikohet modeli individual i rënies në vlerë. Modeli SME dhe provizionimi i Korporatave bazohet në Vlerësimin e Klientit dhe janë të zbatuara HDR-të që rrjedhin nga statistikat e RBI.

b) Rënia në vlerë e investimeve në dispozicion për shitje

Banka përcakton se investimet në dispozicion për shitje janë të rëna në vlerë kur ka pasur një rënie të konsiderueshme ose të zgjatur të vlerës së drejtë nën koston e saj. Ky përcaktim i asaj që është i rëndësishëm apo i zgjatur kërkon gjykimin. Në bërjen e këtij gjykimi, Banka vlerëson midis faktorëve të tjerë, luhatshmërinë normale në çmimin e aksionit aty ku është e aplikueshme. Përveç kësaj, dëmtimi mund të jetë i përshtatshëm kur ka dëshmi të përkeqësimit në shëndetin financiar të investimit, performancën e industrisë dhe të sektorit, ndryshimet në teknologji, rrjedhën e parasë operacionale dhe financuese.

4. Menaxhimi i riskut financiar

4.1 Përmbledhje

Banka është e ekspozuar ndaj risqeve të mëposhtme nga shfrytëzimi i instrumenteve financiare:

- risku kreditor
- risku i likuiditetit
- risku i tregut
- risku operativ

Ky shënim paraqet informacion rreth ekspozimit të Bankës ndaj secilit nga risqet më lartë, objektivat e Bankës, politikat dhe proceset për matjen dhe menaxhimin e riskut, dhe menaxhimin e kapitalit të Bankës.

Korniza e menaxhimit të riskut

Kontrollet e brendshme dhe mjete tjera të kontrollit të riskut të vendosura nga menaxhimi i riskut i Raiffeisen International mundësojnë menaxhimin e kontrolluar të riskut të Bankës. Mjetet kryesore të menaxhimit të riskut janë zbatuar nga Raiffeisen International dhe zbatohen për përdorim nga Banka.

Nga janari 2008, Banka ka vepruar në përputhje dhe ka raportuar në bazë të kërkesave të Basel II në nivelin e Grupit që mbulon riskun kreditor dhe të tregut. Zbatimi i kërkesave të Basel II duhet të sigurojë një menaxhim më të mirë të kapitalit.

Mjedisi i thjeshtë financiar dhe i tregut në Kosovë lejon përdorimin e metodës së analizës të thjeshtë. Faktorët e ardhshëm më kompleks dhe risqet në industrinë bankare do të përkrahen nga zhvillimi i metodave të reja për t'i menaxhuar më mirë ato.

Në bazë të politikave të Bankës, totali i pasurive të Bankës klasifikohet dhe analizohet si më poshtë:

- Analiza e pasurive bazuar në klasën e pasurisë/prodikut (pasuritë klasifikohen në bazë të katalogut të produkteve të Grupit);
- Analiza e pasurive bazuar në cilësinë kreditore (pasuritë klasifikohen në bazë të direktivave të Grupit);
- Analiza e pasurive në përputhje me bazën e matjes;
- Analiza e pasurive bazuar në vjetërsi, që do të thotë analiza e kryer për pasuritë që janë në vonesë por jo të rëna në vlerë;
- Analiza individuale e pasurive të përcaktuara si të rëna në vlerë nga faktorë të rënies në vlerë;
- Analiza e pasurive bazuar në llojin e kolateralit dhe duke marrë parasysh shumën që vlerësohet se do të rikuperohet;
- Analiza e pasurive bazuar në përqendrimin e risqeve sipas industrisë/ sektorit/ segmentit /shumës së caktuar të ekspozimit.

4.2 Risku kreditor

Risku kreditor është risku i humbjes financiare për Bankën nëse klienti apo pala tjetër në një instrument financiar nuk arrin të përmbushë detyrimet kontraktuale, dhe shfaqet kryesisht nga kreditë dhe paradhëniet e bankës për klientët dhe bankat e tjera dhe investimet në letrat me vlerë. Për qëllime të raportimit të menaxhimit të riskut, Banka i merr në konsiderim të gjitha elementet e ekspozimit ndaj riskut kreditor (si risku i mospërmbushjes së të obliguarit individual, risku i vendit dhe sektorit). Banka merr përsipër ekspozimin ndaj riskut kreditor që është risku që pala tjetër nuk do të jetë në gjendje të paguajë shumat e plota në kohën e duhur. Banka i strukturon nivelet e riskut kreditor që i merr përsipër duke vendosur limite në sasinë e riskut të pranuar në lidhje me një huamarrës dhe segment gjeografik apo industrial. Risqet e tilla monitorohen rregullisht dhe i nënshtrohen rishikimit mujor ose më të shpeshtë. Limitet në nivelin e riskut kreditor nga huamarrësi aprovohen nga Menaxhmenti.

Ekspozimi ndaj riskut kreditor menaxhohet përmes analizës së rregullt të aftësisë së huamarrësit dhe huamarrësve potencialë për të përmbushur detyrimet e pagesës së interesit dhe kapitalit dhe duke ndryshuar këto limite kreditimi, kur është e përshtatshme. Ekspozimi ndaj riskut të kredisë menaxhohet, pjesërisht, me marrjen e kolateralit dhe garancive të korporatave dhe atyre personale. Ekspozimi maksimal i Bankës ndaj riskut kreditor pasqyrohet kryesisht në vlerat e pasurive financiare në pasqyrën e pozicionit financiar. Ndikimi i kompensimit reciprok të mundshëm të pasurive dhe detyrimeve për të zvogëluar ekspozimin e mundshëm kreditor nuk është i rëndësishëm. Risku kreditor për instrumentet financiare jashtë bilancore përcaktohet si mundësia e mbajtjes së humbjes si rezultat i asaj që një palë tjetër ndaj një instrumenti financiar nuk arrin të veprojë në përputhje me kushtet e kontratës. Banka përdor politikat e njëjta kreditore kur bën detyrimet e kushtëzuara ashtu siç bën për instrumentet financiare të bilancit nëpërmjet aprovimit të kredive të përcaktuara, limiteve të kontrollit të riskut dhe procedurave të monitorimit.

Banka mban lloje të ndryshme të kolateralit si siguri për riskun kreditor. Përveç kësaj, zbatohen metoda të tjera për përmirësimin e kreditit. Llojet kryesore të kolateralit janë të cekura më poshtë:

- Prona (toka, ndërtesat)
- Apartamentet
- Automjetet
- Pajisjet
- Garancione personale

Vlera e kolateralit llogaritet në bazë të metodave të caktuara të cilat përfshijnë formula të standardizuara të llogaritjes së bazuar në vlerat e tregut, skontime të paracaktuara, si dhe vlerësimet e ekspertëve.

Vlerësimi dhe rivlerësimi i hipotekës është përgjegjësi e drejtpërdrejtë e specialisteve të bankës, për të gjitha llojet e hipotekave. Vlerësimi i pasurive të patundshme përditësohet një herë në vit. Ky rivlerësim vjetor realizohet nga specialistët e brendshëm të kolateralit. Nëse përditësimi i rivlerësimit nuk bëhet çdo 18 muaj, atëherë vlera e hipotekës zbritet 10 për qind për secilin vit që nuk përmban rivlerësim kolaterali. Monitorim më i shpeshtë është i nevojshëm, kur tregu i pasurive të patundshme është subjekt i ndryshimeve të rëndësishme në rrethana.

Kreditë e rëna në vlerë dhe letrat me vlerë

Kreditë e rëna në vlerë dhe letrat me vlerë janë kredi dhe letra me vlerë për të cilat Banka konstaton se është e mundshme që nuk do të jetë në gjendje të inkasojë tërë kapitalin dhe interesin e duhur sipas kushteve kontraktuale të marrëveshjes së kredisë/të letrave me vlerë.

Kreditë e vonuara por jo të rëna në vlerë

Kredi ku interesi kontraktual ose pagesat e kapitalit janë me vonesë por Banka beson se rënia në vlerë nuk është llogaritur si duhet në bazë të nivelit të sigurisë/kolateralit në dispozicion dhe/ose fazës së arkëtimit të shumës së kredisë ndaj bankës.

Kreditë me kushte të ristrukturuara

Kreditë me kushte të ristrukturuara janë kredi të cilat janë ristrukturuar për shkak të përkeqësimit të situatës financiare të huamarrësit dhe ku banka ka bërë lëshime të cilat nuk do të konsideronte përndryshe. Pasi kredia është ristrukturuar mbetet në të njëjtën kategori deri sa të arrihet një performancë e kënaqshme. Performanca e kënaqshme definohet si tri pagesa të njëpasnjëshme të kryegjës dhe/ose interesit kontraktual.

Shumat e lejuara për rënie në vlerë

Banka vendos një lejim për humbjet nga rënia në vlerë që përfaqëson vlerësimin e humbjeve që do të ndodhin në portfolion e saj kreditore. Elementet kryesore të këtij lejimi janë një komponent i humbjes specifike që lidhet me ekspozimet individualisht të rëndësishme, dhe një lejim për humbjet e kredive kolektive të vendosur për grupet e pasurive homogjene në lidhje me humbjet që janë shkaktuar por nuk janë identifikuar në kreditë që janë subjekt i vlerësimit individual për rënie në vlerë.

Politika e shlyerjes

Banka shlyen kreditë (dhe zbritjen për humbjet nga rënia në vlerë) kur Komiteti i Bankës për Kredi Problematike konstaton se kreditë/letrat me vlerë janë të paarkëtueshme. Ky vendim arrihet pas marrjes në konsideratë të informacionit të tillë si ndodhja e ndryshimeve të rëndësishme në situatën financiare të huamarrësit/emetuesit që huamarrësi/emetuesi më nuk mund të paguajë detyrimin, ose që të ardhurat nga kolaterali nuk do të jenë të mjaftueshme për të kthyer të gjithë ekspozimin.

Ekspozimi maksimal ndaj riskut kreditor

Ekspozimi maksimal ndaj riskut kreditor para kolateralit dhe lehtësimeve tjera kreditore më 31 dhjetor 2017 dhe 31 dhjetor 2016 është si më poshtë:

Ekspozimi maksimal ndaj riskut kreditor	Paraja dhe ekuivalentët e parasë		Jo-derivative												Derivative			
			Kreditë dhe paradhëniet për bankat		Kreditë dhe paradhëniet për klientët		Investimet në letra me vlerë		Investimet në filiale		Pasuri të tjera		Zotimet e lidhura me kreditë		Normave të Interesit të Swaps			
			2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016		
Vlera bartëse	119,609	121,471	39,551	40,564	532,476	495,691	194,555	207,749	2,234	2,234	1,954	678	-	-	36,330	37,190		
Vlera e zotuar/garantuar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74,565	76,907	-	-
	119,609	121,471	39,551	40,564	532,476	495,691	194,555	207,749	2,234	2,234	1,954	678	74,565	76,907	36,330	37,190		
Pa vonesa dhe jo të rëna në vlerë	119,609	121,471	39,551	40,564	489,268	455,297	194,555	207,749	2,234	2,234	1,954	678	-	-	-	-		
Të vonuara por jo të rëna në vlerë	-	-	-	-	36,253	27,211	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Të rëna në vlerë	-	-	-	-	28,448	31,865	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Gjithsej shuma bruto	119,609	121,471	39,551	40,564	553,969	514,373	194,555	207,749	2,234	2,234	1,954	678	-	-	-	-		
Lejimi për rënie në vlerë	-	-	-	-	(21,493)	(18,682)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Vlera bartëse neto	119,609	121,471	39,551	40,564	532,476	495,691	194,555	207,749	2,234	2,234	1,954	678	-	-	-	-		
Jashtë bilancore: ekspozimi maksimal																		
Gjithsej zotimi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74,565	76,907	-	-	
Provizioni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(20)	(32)	-	-	
Gjithsej ekspozimi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74,545	76,875	-	-	

Kreditë dhe paradhëniet për klientët

Ekspozimi maksimal ndaj riskut kreditor para kolateralit dhe lehtësimeve tjera kreditore më 31 dhjetor 2017 nga sektori i kundërt.

	Kreditë dhe paradhëniet për klientët	
	2017	2016
Jo- Derivative		
Bankat	161,394	164,269
Institucionet publike	194,555	207,749
Klientët korporata	338,746	327,988
Klientët individualë	268,295	244,610
Gjithsej shuma bruto	962,990	944,616
Derivative		0
Bankat	36,330	37,190
Gjithsej shuma bruto	36,330	37,190

Tabelat e mëposhtme shpalosin informacion në lidhje me cilësinë kreditore të pasurive financiare dhe lejimin për rënie në vlerë/ humbjen e mbajtur nga Banka kundër këtyre pasurive.

	Kreditë dhe paradhëniet për klientët	
	2017	2016
Ekspozimi maksimal ndaj riskut kreditor		
Shuma bruto	553,969	514,373
Lejimi për rënie në vlerë	(21,493)	(18,682)
Vlera bartëse neto	532,476	495,691
Kreditë me kushte të rinegociuara		
Vlera bartëse bruto	28,005	34,948
Lejimi për rënie në vlerë	(12,545)	(10,495)
Vlera bartëse neto	15,460	24,453

Pa vonesa dhe jo të rëna në vlerë, dhe me vonesa dhe jo të rëna në vlerë

	2017		2016	
	Pa vonesa dhe jo të rëna në vlerë	Me vonesa dhe jo të rëna në vlerë	Pa vonesa dhe jo të rëna në vlerë	Me vonesa dhe jo të rëna në vlerë
Korporatë				
1 Risk Minimal	-	-	-	-
2 Gjendje e shkëlqyer e kredisë	-	-	3,923	-
3 Gjendje shumë e mirë e kredisë	-	-	1,428	-
4 Gjendje e mirë e kredisë	10,279	59	27,025	-
5 Gjendje e shëndoshë e kredisë	75,568	2,067	74,038	105
6 Pozicion i pranueshëm i kredisë	82,398	6,574	82,092	9,124
7 Gjendja margjinale e kredisë	51,236	3,717	15,755	3,349
8 Gjendja e dobët e kredisë / nën standard	6,759	5,761	3,253	2,350
9 Pozitë shumë e dobët e kredisë / nën standard	6,984	2,895	12,387	1,219
10 Mospagesë	-	-	-	-
NR e pa vlerësuar	204	-	-	-
Gjithsej korporatë	233,428	21,073	219,901	16,147

	2017	2017	2016	2016
	Pa vonesa dhe jo të rëna në vlerë	Me vonesa dhe jo të rëna në vlerë	Pa vonesa dhe jo të rëna në vlerë	Me vonesa dhe jo të rëna në vlerë
Individuale				
VOLUMI I RI	1,111	4	1,364	2
AKTUALE	35,169	-	31,095	-
1-30 ditë vonesë	-	1,301	-	1,110
31-60 ditë vonesë	-	453	-	171
61-90 ditë vonesë	-	231	-	218
91-120 ditë vonesë	-	48	-	48
121-150 ditë vonesë	-	-	-	79
151-180 ditë vonesë	-	47	-	12
PLLP	219,560	13,096	202,937	9,424
Gjithsej individuale	255,840	15,180	235,396	11,064
Gjithsej	489,268	36,253	455,297	27,211

Individualisht të rëna në vlerë

<i>Individualisht të rëna në vlerë</i>	2017	2016
Korporata	23,903	27,357
Klasifikimi 10	23,903	27,357
Individuale	4,545	4,508
180+	310	1,544
ILLP	4,235	2,964
Gjithsej	28,448	31,865
Lejimi për rënie në vlerë		
Individual	17,139	14,777
Kolektiv	4,354	3,905
Gjithsej lejimi për rënie në vlerë	21,493	18,682

Vlerësimet kryhen veçmas për klasa të ndryshme të pasurive duke përdorur modele të klasifikimit të riskut të brendshëm (modele të vlerësimit dhe rezultateve). Probabilitetit e vonesave të përcaktuara për klasifikimet individuale të vlerësimit janë llogaritur për secilin klasifikim veçmas. Si pasojë mundësia e parazgjedhur e të njëjtit rang rendor të vlerësimit (p.sh korporatave me vlerësim të mirë kreditor, bankat A3, publike A3) nuk janë drejtpërdrejtë të krahasueshme në mes të këtyre klasave të pasurive. Modelet e vlerësimit në klasat kryesore të pasurive individuale - korporatat, bankat, dhe institucionet publike - janë uniforme në të gjitha njësitë dhe arrijnë në 27 kategori vlerësimi për klientët e korporatave dhe dhjetë kategori vlerësimi për bankat dhe institucionet publike. Për klasat e pasurive individuale, vlerësimet për secilin shtet janë zhvilluar në bazë të standardeve uniforme të Grupit. Vlerësimet e klientëve, si dhe validimi mbështetet nga mjete të veçanta softuerike (p.sh. mjetet e vlerësimit të biznesit, databaza e vlerësimeve dhe ekspozimeve joperformuese).

Kolaterali i mbajtur dhe lehtësimet tjera kreditore

Vlera e drejtë e kolateralit vlerësohet nga Banka mbi baza individuale. Vlera e përcaktuar paraqet vlerën e shpërndarë të ekzekutimit. Të ardhurat e pritshme nga likuidimi i kolateralit janë marrë gjithashtu parasys në llogaritjen e zhvlerësimit individual dhe kolektiv. Më poshtë është shpalosur një analizë e kolateralit dhe kredive gjatë viteve:

31 dhjetor 2017	Kreditë dhe paradhëniet për klientët			Vlera e drejtë e kolateralit		
	Individuale	Korporata	Gjithsej	Individuale	Korporata	Gjithsej
Pasuri të patundshme komerciale	522	6,135	6,657	277	7,779	8,056
Pasuri të patundshme residenciale	27,183	-	27,183	15,697	-	15,697
Pasuri të luajtshme	247,860	272,269	520,129	30,570	283,335	313,905
Gjithsej	275,565	278,404	553,969	46,544	291,114	337,658

31 dhjetor 2016	Kreditë dhe paradhëniet për klientët			Vlera e drejtë e kolateralit		
	Retail	Korporatë	Totali	Retail	Korporatë	Totali
Pasuri të patundshme komerciale	576	5,433	6,009	456	1,765	2,221
Pasuri të patundshme residenciale	21,320	-	21,320	17,727	-	17,727
Pasuri të luajtshme	229,072	257,972	487,044	176,801	78,460	255,261
Gjithsej	250,968	263,405	514,373	194,984	80,225	275,209

Më poshtë është paraqitur një analizë e pasurive financiare të vonuara por jo të rëna në vlerë, dhe pasuritë e rëna në vlerë:

2017						
	Gjithsej shuma e bartur bruto	Pasuritë në vonesë por jo të rëna në vlerë	Pasuritë e rëna në vlerë individualisht (gjithsej shuma e bartur)	Provizionet individuale të humbjeve nga kreditë	Provizionet grupore të humbjeve nga kreditë	Vlera e drejtë e kolateralit
Klientët korporata	278,404	21,073	23,903	(13,919)	(305)	291,114
Klientët individualë	275,565	15,180	4,545	(3,220)	(4,049)	46,544
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	553,969	36,253	28,448	(17,139)	(4,354)	337,658
2016						
	Gjithsej shuma e bartur bruto	Pasuritë në vonesë por jo të rëna në vlerë	Pasuritë e rëna në vlerë individualisht (gjithsej shuma e bartur)	Provizionet individuale të humbjeve nga kreditë	Provizionet grupore të humbjeve nga kreditë	Vlera e drejtë e kolateralit
Klientët korporata	263,405	16,147	27,357	(11,700)	(629)	80,225
Klientët individualë	250,968	11,064	4,508	(3,077)	(3,276)	194,984
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	514,373	27,211	31,865	(14,777)	(3,905)	275,209

2017	Më kërkesë dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri 3 muaj	Nga 3 deri 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Gjithsej
Kreditë dhe paradhëniet për klientët me vonesa, por jo të rëna në vlerë	1,849	725	6,094	27,585	36,253
Kreditë dhe paradhëniet për klientët me vonesa, dhe të rëna në vlerë	18,621	198	2,684	6,945	28,448
2016	Më kërkesë dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri 3 muaj	Nga 3 deri 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Gjithsej
Kreditë dhe paradhëniet për klientët me vonesa, por jo të rëna në vlerë	292	2,053	3,311	21,555	27,211
Kreditë dhe paradhëniet për klientët me vonesa, dhe të rëna në vlerë	24,099	696	2,226	4,844	31,865

Banka monitoron përqendrimin e riskut kreditor sipas sektorit. Analiza e përqendrimit të riskut kreditor më 31 dhjetor 2017 dhe 31 dhjetor 2016 për kreditë dhe paradhëniet për klientët me vonesa dhe të rëna në vlerë është dhënë më poshtë:

2017	Më kërkesë dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri 3 muaj	Nga 3 deri 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Gjithsej
Klientët korporata	17,967	80	2,065	3,791	23,903
Klientët individual	654	118	619	3,154	4,545
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët to customers impaired	18,621	198	2,684	6,945	28,448

2016	Më kërkesë dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri 3 muaj	Nga 3 deri 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Gjithsej
Klientët korporata	23,338	484	1,413	2,122	27,357
Klientët individual	761	212	813	2,722	4,508
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët	24,099	696	2,226	4,844	31,865

Tabela më poshtë tregon lëvizjet në provizionet për humbjet nga kreditë gjatë vitit financiar.

2017	Më 1/1/2017	Shpërndarja	Përdorimi (shlyerja)	Më 31/12/2017
Klientët korporata	12,329	3,078	(1,183)	14,224
Klientët individualë	6,353	2,577	(1,661)	7,269
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet e rëna në vlerë për klientët	18,682	5,655	(2,844)	21,493

2016	Më 1/1/2016	Shpërndarja	Përdorimi (shlyerja)	Më 31/12/2016
Klientët korporata	16,665	1,969	(6,305)	12,329
Klientët individualë	4,977	2,924	(1,548)	6,353
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet e rëna në vlerë për klientët	21,642	4,893	(7,853)	18,682

Kreditë dhe paradhëniet për bankat

Ekspozimet ndërbankare monitorohen nga afër për çdo ditë nga Menaxhmenti i Riskut dhe Departamenti i Thesarit. Banka kufizon depozitat e saj dhe transaksionet e tjera bankare vetëm në bankat lokale apo ndërkombëtare të sigurta. Para se të iniciohet një marrëdhënie afariste me një bankë të caktuar, menaxhmenti dhe departamenti i riskut kryejnë një analizë të gjendjes financiare të institucionit. Performanca financiare e palëve monitorohet vazhdimisht. Për më tepër, të gjitha bankat korrespondente, si dhe emetuesit e obligacioneve në të cilat Banka ka ekspozime të investimeve monitorohen vazhdimisht për vlerësimet e tyre nga agjencitë ndërkombëtare të vlerësimit si: Moody, Standard & Poor's (S&P) dhe Fitch. Një funksion i pavarur nga departamenti i thesarit, zakonisht menaxhimi i riskut, duhet të monitorojë që ekspozimi ndaj të gjitha bankave nuk i kalon limitet rregullative ose limitet e brendshme të vendosura nga menaxhmenti i Bankës. Në përputhje me rregulloren e re mbi ekspozimet e mëdha të Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës, bankat nuk duhet të kenë ekspozim total të riskut kreditor ndaj palëve të lidhura që tejkalon 15 për qind të kapitalit rregullativ të Klasit I. Kreditë dhe paradhëniet për bankat jepen pa kolateral. Tabela e mëposhtme paraqet llogaritë rrjedhëse të Bankës dhe depozitat e afatizuara në bankat korrespondente sipas rankimit kreditor:

Më 31 dhjetor	2017	2016
AA+ to AA-	30,260	30,815
BBB+ to B-	24,242	20,401
	54,502	51,216

Investimet në letra me vlerë

Investimet në letrat me vlerë kryesisht janë në bono qeveritare me vendet e OECD, T-Bills të Republikës së Kosovës dhe bono të korporatave. Investimet janë kryesisht për menaxhimin e likuiditetit të bankës dhe sigurojnë diversifikim të mjaftueshëm të riskut në drejtim të ekspozimit të kredisë me një sovran duke marrë në konsideratë edhe mjedisin rregullator lokal dhe kufizimin e ekspozimeve të mëdha. Tabela e mëposhtme paraqet ekspozimin e letrave me vlerë në bazë të vlerësimit S & P publike ose korporative:

	2017	2016
AAA	72,611	120,264
AA+ to AA-	30,942	9,344
A+ to A-	27,977	-
BBB+ to B-	29,440	10,008
Pa Raiting	33,585	68,133
	194,555	207,749

Ekspozimi i raportuar si i pavlerësuar pasqyron ekspozimin bankar në Republikën e Kosovës.

Tabela më poshtë paraqet ekspozimin ndaj riskut bazuar në riskun e palës së kundërt të ekspozimit.

	2017	2016
T-Bills dhe T-Bonds të Republikës së Kosovës	33,585	41,981
Bonot qeveritare dhe bono qeveritare me vendet e OECD-së	87,586	165,768
Bonot e korporatave	73,384	-
Total investimi në letra me vlerë	194,555	207,749

4.3 Risku i likuiditetit

Risku i likuiditetit është risku që Banka do të hasë vështirësi në përbushjen e detyrimeve financiare. Banka ekspozohet ndaj kërkesave të përditshme mbi burimet e saj të parave të gatshme në dispozicion nga llogaritë rrjedhëse, depozitat që u afrohet afati i maturimit, kreditë e tërhequra dhe garancionet. Risku i likuiditetit menaxhohet nga Menaxhmenti i Bankës. Banka mban pasuri afatmesme dhe afatgjata dhe për shkak të kushteve të tregut, financon pjesën më të madhe të portofolios të saj me borxh afatshkurtër. Në këtë proces, Banka trashëgon riskun e likuiditetit që lidhet me mospërputhjet e maturimit. Risqet nëse menaxhohen në mënyrë korrekte janë risqe të pranueshme. Banka lëshon pasuri afatgjata, siç janë kreditë PI dhe residenciale, dhe këto portfolio financohen kryesisht nga depozitat pa afat dhe depozitat me afat deri në 1 vit. Menaxhmenti merr në baza ditore informacionin e raportit të likuiditetit të Bankës, dhe gjithashtu në baza javore pranon raportin e likuiditetit të renditur sipas segmentit të biznesit. Pasi që banka lëshon pasuri afatmesme dhe afatgjata, dhe i financon ato me borxh afatshkurtër dhe afatmesëm, ajo është e ekspozuar edhe ndaj riskut të normës së interesit. Rezerva e likuiditetit rregullativ llogaritet si 10 për qind e detyrimeve mesatare që kanë afat maturimi brenda një viti, rezervë e cila mbahet si depozita në bankën qendrore dhe 50 për qind në para të gatshme. Më 31 dhjetor 2017, teprica e rezervës së likuiditetit është 8,508 mijë euro (2016: 22,695 mijë euro). Tabela e mëposhtme tregon pasuritë dhe detyrimet si më 31 dhjetor 2017 dhe 2016 sipas maturitetit të mbetur kontraktual. Disa nga pasuritë megjithatë, mund të jenë të natyrës më afatgjatë; për shembull kreditë vazhdojnë shpesh dhe prandaj kreditë afatshkurtra mund të ketë kohëzgjatje më të madhe.

	Me kërkesë dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri 3 muaj	Nga 3 deri 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Jo - specifike	Gjithsej
Pasuritë						
Paraja dhe ekuivalentët e parasë dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	16,090	-	-	-	103,519	119,609
Kreditë dhe paradhëniet për bankat	39,551	-	-	-	-	39,551
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	33,002	31,979	167,965	299,530	-	532,476
Investimet në letra me vlerë	21,454	14,242	38,480	120,379	-	194,555
Pasuritë tjera	-	-	1,954	-	-	1,954
Gjithsej pasuritë financiare	110,097	46,221	208,399	419,909	103,519	888,145
Detyrimet						
Depozitat nga klientët	723,182	1,916	10,211	481	-	735,790
Depozitat dhe huamarrjet nga bankat	9,174	-	-	-	-	9,174
Borxhi i varur	325	-	-	19,000	-	19,325
Detyrime të tjera	-	-	9,848	-	-	9,848
Gjithsej detyrimet financiare	732,681	1,916	20,059	19,481	-	774,137
Pozicioni neto i diferencës më 31 dhjetor 2017	(622,584)	44,305	188,340	400,428	103,519	114,008

	Me kërkesë dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri 3 muaj	Nga 3 deri 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Jo - specifike	Gjithsej
Pasuritë						
Paraja dhe ekuivalentët e parasë dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	11,476	-	-	-	109,995	121,471
Kreditë dhe paradhëniet për bankat	40,564	-	-	-	-	40,564
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	26,522	51,774	157,541	259,854	-	495,691
Investimet në letra me vlerë	22,109	49,354	80,924	55,362	-	207,749
Pasuritë tjera	-	-	678	-	-	678
Gjithsej pasuritë financiare	100,671	101,128	239,143	315,216	109,995	866,153
Detyrimet						
Depozitat nga klientët	707,955	1,615	4,169	11,230	-	724,969
Depozitat dhe huamarrjet nga bankat	511	-	-	-	-	511
Borxhi i varur	336	-	-	19,000	-	19,336
Detyrime të tjera	-	-	10,007	-	-	10,007
Gjithsej detyrimet financiare	708,802	1,615	14,176	30,230	-	754,823
Pozicioni neto i diferencës më 31 dhjetor 2016	(608,131)	99,513	224,967	284,986	109,995	111,330

Analiza e maturimit të kredive për klientë bazohet në datat e mbetura të maturimit të marrëveshjeve të kredisë, që do të thotë duke marrë parasysh këstet në baza mujore. Raportimi i likuiditetit në baza javore në nivel të segmentit të biznesit, monitorimi i raportit të pandryshueshmërisë ndaras për të gjitha segmentet e biznesit, limitet në librin bankar dhe raportet të cilat matin riskun e interesit dhe diferencat, janë aktualisht mjetet e zbatuara për të menaxhuar dhe kufizuar riskun themelor për kryerjen e biznesit.

Rezervat e detyrueshme të likuiditetit janë të përfshira në kuadër të kategorisë “me kërkesë dhe më pak se një muaj”, sepse shumica e detyrimeve me të cilat lidhet kjo gjendje janë gjithashtu të përfshira në këtë kategori.

Analiza e maturitetit për detyrimet financiare analizohet si në vijim:

- Në bazë të datës më të hershme kontraktuale të maturitetit– varianti i rastit më të keq;
- Në bazë të rrjedhave kontraktuale të parasë pa u skontuar;
- Përcaktimin e brezave kohorë;
- Rrjedhat e pritura të parasë përdoren si informata plotësuese.

Përputhja dhe/ose mospërputhja e kontrolluar e afateve të maturimit dhe normave të interesit të pasurive dhe detyrimeve është themelore për menaxhimin e Bankës. Është e pazakontë për bankat që të përputhen plotësisht pasi biznesi i kryer është shpesh me afat të pasigurt dhe i llojeve të ndryshme. Një pozicion i papërputhur potencialisht rrit profitabilitetin, por gjithashtu mund të rrisë riskun e humbjeve. Afati i maturimit të pasurive dhe detyrimeve dhe aftësia për të zëvendësuar detyrimet që bartin interes ndërsa ato maturojnë me një kosto të pranueshme janë faktorë të rëndësishëm në vlerësimin e likuiditetit të Bankës dhe ekspozimin e saj ndaj ndryshimeve në interes dhe kursin e këmbimit.

Banka ka një mospërputhje të konsiderueshme të afatit të maturitetit të pasurive dhe detyrimeve me afat maturimi një vit. Kjo mospërputhje e likuiditetit lind për shkak të faktit se burimi kryesor i financimit të Bankës si më 31 dhjetor 2017 ishin llogaritë e klientëve që janë pa afat dhe maturojnë brenda më pak se një muaji. Menaxhmenti beson se, përkundër asaj se një pjesë të madhe e llogarive të klientëve janë "pa afat", diversifikimi i këtyre depozitave sipas numrit dhe llojit të depozituesve do të tregonte se llogaritë e këtyre klientëve japin një burim afatgjatë dhe të qëndrueshëm të financimit për Bankën. Banka ka përmirësuar pozicionin neto përmes burimeve të tjera të financimit, të cilat ofrojnë financimin afatmesëm dhe ka për qëllim të vazhdojë përputhjen e maturitetit të pasurive me detyrimet në periudhat që do të vijin. Gjithashtu, Banka ka një marrëveshje të papërdorur të një mundësie për kredi, e cila do të ofrojë përkrahje në rast se ka nevojë për likuiditet.

Shuma totale kontraktuese e mbetur e zotimeve për të dhënë kredi nuk paraqet domosdo kërkesa të ardhshme për para, pasi shumë prej këtyre zotimeve do të skadojnë ose përfundojnë pa u financuar.

4.4 Risku i tregut

Risku i tregut është risku që vlera e një investimi do të bjerë për shkak të lëvizjeve në faktorët e tregut. Katër faktorët standardë të riskut të tregut janë: Risku i ekuitetit ose risku që çmimet e aksioneve do të ndryshojnë.

- Risku i normës së interesit ose risku që normat e interesit do të ndryshojnë.
- Risku valutor ose risku që normat e valutës së huaj do të ndryshojnë.
- Risku i mallrave ose risku që çmimet e mallrave (d.m.th., drithërat, metalet etj.) do të ndryshojnë.

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj riskut të tregut. Risku i tregut shfaqet nga pozicionet e hapura në normën e interesit dhe produktet valutore, të cilat të gjitha janë të ekspozuara ndaj lëvizjeve të përgjithshme dhe specifike të tregut. Menaxhmenti vendos limitet në vlerën e riskut që mund të pranohet, që monitorohet në baza ditore. Megjithatë, përdorimi i kësaj qasjeje nuk i ndalon humbjet jashtë këtyre kufijve në rast të lëvizjeve më të mëdha të tregut.

Risku gjeografik

Përqendrimi gjeografik i pasurive dhe detyrimeve financiare të Bankës më datën 31 dhjetor 2017 dhe 2016 është dhënë më poshtë:

	Kosovë	BE	Tjera	Gjithsej
Pasuritë				
Paraja dhe ekuivalentët e parasë dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	103,519	16,090	-	119,609
Kreditë dhe paradhëniet për bankat	-	39,551	-	39,551
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	532,476	-	-	532,476
Investimet në letra me vlerë	33,592	93,382	67,581	194,555
Pasuritë tjera	1,954	-	-	1,954
Gjithsej pasuritë financiare	671,541	149,023	67,581	888,145
Detyrimet				
Depozitat nga klientët	689,336	18,374	28,080	735,790
Depozitat nga bankat	696	8,478	-	9,174
Borxhi i varur	-	19,325	-	19,325
Detyrimet tjera	8,748	1,100	-	9,848
Gjithsej detyrimet financiare	698,780	47,277	28,080	774,137
Pozicioni neto i diferencës më 31 dhjetor 2017	(27,239)	101,746	39,501	114,008

	Kosovë	BE	Tjera	Gjithsej
Pasuritë				
Paraja dhe ekuivalentët e parasë dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	109,995	11,476	-	121,471
Kreditë dhe paradhëniet për bankat	-	40,564	-	40,564
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	495,691	-	-	495,691
Investimet në letra me vlerë	42,031	144,430	21,288	207,749
Pasuritë tjera	678	-	-	678
Gjithsej pasuritë financiare	648,395	196,470	21,288	866,153
Detyrimet				
Depozitat nga klientët	672,557	23,889	28,523	724,969
Depozitat nga bankat	256	255	-	511
Borxhi i varur	-	19,336	-	19,336
Detyrimet tjera	8,369	1,638	-	10,007
Gjithsej detyrimet financiare	681,182	45,118	28,523	754,823
Neto pozicioni i diferencës më 31 dhjetor 2016	(32,787)	151,352	(7,235)	111,330

Risku valutor

Kjo është një formë e riskut që vjen nga ndryshimi në çmimin e një valute kundër një tjetre. Risku valutor menaxhohet përmes monitorimit të pozicioneve të hapura të FX (valutës së huaj). Këto pozicione vendosen për pozicione ditore dhe gjithashtu veç e veç, për pozicionet brenda natës. Analiza e ndjeshmërisë i dorëzohet menaxhmentit në baza javore.

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj efekteve të luhatjeve në kurset mbizotëruese të këmbimit në valutë të huaj në pozicionin e saj financiar dhe në rrjedhat e parasë. Menaxhmenti vendos limitet mbi nivelin e ekspozimit sipas valutave dhe në total, të cilat monitorohen çdo ditë. Përdorimi i euros në Kosovë dhe ekspozimi i kufizuar ndaj valutave të tjera do të thotë që ka pak nevojë për të përdorur instrumentet derivative për menaxhimin e riskut valutor.

Raporti i riskut të tregut që përfshin raportin e riskut të normës së interesit dhe raportin e hapjes valutës së huaj dërgohet te menaxhmenti në baza javore. Raporti përkatës përgatitet nga menaxhimi i riskut në RBI bazuar në të dhënat që jepen nga burimet lokale të raportimit.

Tabela e mëposhtme jep përmbledhjen e ekspozimit të Bankës ndaj riskut të këmbimit valutor të huaj në datën 31 dhjetor 2017 dhe 2016. Përfshirë në tabelë janë pasuritë dhe detyrimet financiare të bankës në vlera të librit, të kategorizuara sipas valutës dhe të konvertuara në '000 euro.

	Euro	USD	Tjera	Gjithsej
Pasuritë				
Paraja dhe ekuivalentët e parasë dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	111,862	1,443	6,304	119,609
Kreditë dhe paradhëniet për bankat	16,238	10,513	12,800	39,551
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	532,476	-	-	532,476
Investimet në letra me vlerë	173,426	21,129	-	194,555
Pasuritë tjera	1,954	-	-	1,954
Gjithsej pasuritë financiare	835,956	33,085	19,104	888,145
Detyrimet				
Depozitat nga klientët	682,101	35,196	18,493	735,790
Depozitat nga bankat	9,174	-	-	9,174
Borxhi i varur	19,325	-	-	19,325
Detyrimet tjera	9,848	-	-	9,848
Gjithsej detyrimet financiare	720,448	35,196	18,493	774,137
Pozicioni neto i diferencës më 31 dhjetor 2017	115,508	(2,111)	611	114,008

	Euro	USD	Tjera	Gjithsej
Pasuritë				
Paraja dhe ekuivalentët e parasë dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	116,030	1,786	3,655	121,471
Kreditë dhe paradhëniet për bankat	21,811	1,081	17,672	40,564
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	495,691	-	-	495,691
Investimet në letra me vlerë	179,260	28,489	-	207,749
Pasuritë tjera	678	-	-	678
Gjithsej pasuritë financiare	813,470	31,356	21,327	866,153
Detyrimet				
Depozitat nga klientët	672,653	30,081	22,235	724,969
Depozitat nga bankat	511	-	-	511
Borxhi i varur	19,336	-	-	19,336
Detyrimet tjera	10,007	-	-	10,007
Gjithsej detyrimet financiare	702,507	30,081	22,235	754,823
Pozicioni neto i diferencës 31 dhjetor 2016	110,963	1,275	(908)	111,330

Analiza e ndjeshmërisë të valutës së huaj

Valutat e huaja ndaj të cilave Banka është e ekspozuar kryesisht janë Dollari amerikan (USD), Frangu zviceran (CHF) dhe Funta britanike (GBP). Tabela e mëposhtme jep në detaje ndjeshmërisë e Bankës ndaj rritjes përkatëse dhe rënies në vlerën e euros kundrejt valutave të huaja. Përqindja e përdorur është norma e ndjeshmërisë e përdorur kur raportohet risku i valutës së huaj për personelin menaxhues kryesor dhe përfaqëson vlerësimin e menaxhmentit për ndryshimin e mundshëm në normat e këmbimit të valutës së huaj. Analiza e ndjeshmërisë përfshin vetëm artikujt monetarë të hapur në valutë të huaj dhe korrigjon konvertimin e tyre në fund të periudhës për një ndryshim përkatës në normat valuto. Analiza e ndjeshmërisë përfshin plasmanët në bankat e tjera, paratë e gatshme në bankat korrespondente si dhe depozitat e klientëve, ku emërtimi i shumave është në valutë të ndryshme nga valuta e huadhënësit apo huamarrësit. Numri pozitiv më poshtë tregon rritje në fitim dhe kapital tjetër ku euro forcohet me përqindjet përkatëse kundrejt valutës përkatëse. Për dobësimin përkatës të euros ndaj valutës përkatëse, do të kishte ndikim përafërsisht të barabartë dhe të kundërt në fitim dhe kapital tjetër, dhe gjendjet më poshtë do të ishin negative.

Normat zyrtare aktuale të këmbimit të valutës për valutat kryesore të përdorura në konvertimin e zërave në datën e raportimit, të denominuara në valuta të huaja, ishin si në vijim (në euro):

Krahasuar me euro	31 dhjetor 2017	31 dhjetor 2016
1 USD	1.199	1.053
1 CHF	1.177	1.073
1 GBP	0.888	0.858

	Dollarë Amerikan (USD)		Franga Zvicerane (CHF)		Funta Britanike (GBP)	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Normat e ndjeshmërisë	10%	6%	6%	2%	4%	8%
Fitimi dhe humbja	2,744	(69)	(2,356)	(954)	957	(44)

Sipas mendimit të menaxhmentit, analiza e ndjeshmërisë nuk përfaqëson riskun e brendshëm të këmbimit valutor sepse viti dhe ekspozimi nuk pasqyrojnë ekspozimin gjatë vitit. Transaksionet e denominuara në Dollarë amerikan, Frang zviceran dhe Funta britanike nuk janë të shpeshta dhe janë vetëm për transaksionet dhe plasmanët në institucionet financiare jo të BE-së.

Risku i normës së interesit

Ky është rreziku që vlera relative e një pasurie që sjell interes do të humbasë në vlerë. Mjetet e Bankës janë kryesisht në kredi mesatare dhe afatgjata dhe detyrimet kryesisht janë depozita afatshkurtra, e ekspozon Bankën në një mospërputhje në normat e interesit dhe për pasojë boshllëqet përkatëse i ekspozuan Bankës lëvizjeve të normave të interesit në treg. Banka merr përsipër ekspozimin ndaj efekteve të luhatjeve në nivelet mbizotëruese të normave të interesit të tregut në bilancin e saj financiar dhe rrjedhat e parasë. Marzhat e interesit mund të rriten si rezultat i ndryshimeve të tilla, por mund të zvogëlohen ose të krijojnë humbje në rast se linden lëvizje të papritura. Banka është e ekspozuar ndaj riskut të normës së interesit, kryesisht si rezultat i kredi dhënies me norma fikse të interesit, me shuma dhe për periudha të cilat ndryshojnë nga ato të depozitave me afat me norma fikse të interesit. Në praktikë normat e interesit në përgjithësi janë fikse për kredi afatshkurtra. Menaxhmenti vendos limitet e nivelit të mospërputhjes së normës së interesit për ndryshim të çmimit që mund të ndërmerret.

Sipas kontratave të kundër këmbimit të normave të interesit, Banka pajtohet të këmbëjë dallimin ndërmjet shumëve fikse dhe asaj variabile të interesit të llogaritur mbi shumat konceptuale të kryegjës. Paraja në dorë dhe bilanci në BQK në të cilën nuk paguhet interes janë të përfshira në kolonën "pa interes" në tabelën e mëposhtme, si dhe depozitat pa interes të klientëve. Për t'u mbrojtur për diferencat ndërmjet kredive fikse afatmesme dhe afatgjata në krahasim me ato variabile afatshkurtra dhe afatmesme, përdoret instrumenti derivativ financiar i quajtur kundër këmbim (SWAP) i normës së interesit, ku Banka Raiffeisen në Kosovë është kryesisht paguese e anës së interesit të fiksuar, kurse pala tjetër është paguese e normës variabile, dhe ana variabile është indeksuar në EURIBOR 6 muaj, për të siguruar ndjeshmërisë optimale. Banka Raiffeisen në Kosovë zbaton menaxhimin aktiv të riskut për t'u mbrojtur kundër pozicioneve të riskut të tregut. Risku i normës së interesit është i mbrojtur pjesërisht nëpërmjet instrumenteve derivative financiare. Për të siguruar stabilitet afatgjatë në rrjedhën e parasë nga portfoliot ekzistuese të kredive, që matura në ndërmjet vitit 2018 deri në vitin 2029 këto pozicione janë të mbrojtura përmes kundër këmbimit të normës së interesit. Kundërkëmbimet e normës së interesit kontabilizohen si derivativë në librin bankar pa zbatuar kontabilitetin mbrojtës. Kundërkëmbimet e normës së interesit maten me vlerën e tregut në çdo datë raportimi dhe çdo ndryshim që rezulton nga kjo njihet në fitim dhe humbje të vitit. Pozicionet maten duke përdorur metodën e vlerës së pikëve bazë.

Tabela më poshtë jep përmbledhjen e ekspozimit të bankës ndaj riskut të normës së interesit. Të përfshira në tabelë janë pasuritë dhe detyrimet financiare të bankës në shumat e bartura, të kategorizuara sipas ndryshimit të çmimit ose datës së maturimit, cila është më e hershme.

	Me kërkesë dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri 3 muaj	Nga 3 deri 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Pa interes	Gjithsej
Pasuritë						
Paraja dhe ekuivalentët e parasë dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	16,091	-	-	-	103,518	119,609
Kreditë dhe paradhëniet për bankat	38,811	-	-	-	740	39,551
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	33,002	31,979	167,965	299,530	-	532,476
Investimet në letra me vlerë	21,453	14,243	38,480	120,379	-	194,555
Pasuritë tjera	-	-	-	-	1,954	1,954
Gjithsej pasuritë financiare	109,357	46,222	206,445	419,909	106,212	888,145
Detyrimet						
Depozitat nga klientët	136,559	1,998	10,131	534	586,568	735,790
Depozitat nga bankat	8,478	-	-	-	696	9,174
Borxhi i varur	325	-	-	19,000	-	19,325
Detyrimet tjera	-	-	-	-	9,848	9,848
Gjithsej detyrimet financiare	145,362	1,998	10,131	19,534	597,112	774,137
Pozicioni neto i diferencës më 31 dhjetor 2017	(36,005)	44,224	196,314	400,375	(490,900)	114,008

Depozitat me zero interes nga klientët në shumën prej 586.6 milionë euro janë kryesisht llogari rrjedhëse të bizneseve dhe individëve. Ato nuk kanë ndonjë ndryshim kontraktual të çmimit ose datës së maturimit, por normat e interesit do të përshtateshin në një periudhë të shkurtër kohore si përgjigje ndaj ndryshimeve në normat e interesit të tregut.

	Me kërkesë dhe më pak se 1 muaj	Nga 1 deri 3 muaj	Nga 3 deri 12 muaj	Më shumë se 12 muaj	Pa interes	Gjithsej
Pasuritë						
Paraja dhe ekuivalentët e parasë dhe rezerva e detyrueshme e likuiditetit	11,476	-	-	-	109,995	121,471
Kreditë dhe paradhëniet për bankat	39,739	-	-	-	825	40,564
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	26,522	51,774	157,541	259,854	-	495,691
Investimet në letra me vlerë	22,109	49,354	80,924	55,362	-	207,749
Pasuritë tjera	-	-	-	-	678	678
Gjithsej pasuritë financiare	99,846	101,128	238,465	315,216	111,498	866,153
Detyrimet						
Depozitat nga klientët	155,502	1,555	12,407	4,678	550,827	724,969
Depozitat nga bankat	255	-	-	-	256	511
Borxhi i varur	336	-	-	19,000	-	19,336
Detyrimet tjera	-	-	-	-	10,007	10,007
Gjithsej detyrimet financiare	156,093	1,555	12,407	23,678	561,090	754,823
Pozicioni neto i diferencës më 31 dhjetor 2016	(56,247)	99,573	226,058	291,538	(449,592)	111,330

Tabela më poshtë jep përmbledhjen e normave efektive të interesit sipas valutave kryesore për instrumentet financiare monetare kryesore. Analiza është përgatitur duke përdorur normat vjetore efektive.

Në përqindje	2017				2016			
	EUR	USD	CHF	GBP	EUR	USD	CHF	GBP
Pasuritë								
Plasmanët pa afat në banka të tjera	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Depozitat me afat në banka të tjera	(0.9)	1.0	(0.8)	0.2	(0.5)	0.4	(1.0)	0.3
Bonot qeveritare HTM	(0.4)	-	N/A	N/A	0.4	-	N/A	N/A
Bonot qeveritare AFV	0.2	2.7	N/A	N/A	0.2	0.5	N/A	N/A
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	7.5	N/A	N/A	N/A	7.6	N/A	N/A	N/A
Kreditë të tjera	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Detyrimet								
Llogaritë e klientëve	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	(0.0)	(0.0)
Depozitat me afat	1.6	0.0	0.0	0.0	2.0	0.0	0.0	0.0
Llogaritë e kursimit	0.0	0.0	0.2	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1

Nga perspektiva e menaxhimit të riskut dhe kontrollit, ka dy aspekte të riskut:

- Vlerësimi i riskut
- Kontrolli i riskut

Vlerësimi i riskut të normave të interesit

Ndjeshmëria e riskut të normave të interesit matet për të përcaktuar sasinë e varësisë së vlerës aktuale të një pozicioni në një faktor risku. Ndjeshmëria e normës së interesit, shpesh të referuara si vlera të pikëve bazë (VPB), japin ndryshimin e vlerës aktuale në njësi të monedhës referuese, nën supozimin se normat e interesit ndryshojnë nga 0.01 për qind (ose 1 PB). Risku i normës së interesit matet duke përdorur metodën VaR (Vlerën në risk). Kjo metodë nënkupton një skenar matjeje ku përdoret kohëzgjatja 10 ditë dhe intervali i besueshmërisë 99 për qind. VaR matet në stresin e 1bps ndryshim në lakoren e rendimentit (yield). Ky skenar supozon implikimin në fitim dhe humbje të Bankës, në rast se latorja e rendimentit lëviz në një drejtim apo tjetrin për një pikë bazë ose për 0.01 për qind. Më poshtë janë paraqitur të dhënat e VPB për 2017 dhe 2016:

2017	Gjithsej	2016	Gjithsej
CHF	20	CHF	6
EUR	29,366	EUR	(13,193)
GBP	(44)	GBP	(11)
USD	(804)	USD	(2,205)

Vlera në risk më 31 dhjetor 2017 është 207 mijë euro, për 31 dhjetor 2016 156 mijë euro.

Efeti i riskut të normës së interesit në ekuitet është i ngjashëm me atë në fitim dhe humbje.

Rezultatet e analizës së ndjeshmërisë i paraqiten menaxhmentit në baza javore, dhe rishikohen në mënyrë të pavarur nga menaxhimi i riskut RZB Vjenë.

Kontrolli i riskut të normës së interesit

Mekanizmi i kontrollit të riskut të normës së interesit shfrytëzohet përmes raporteve ditore të vlerës në pikë bazë (VPB). Banka aktualisht ka limitin e VPB prej 15 mijë euro. Për qëllim të matjes së VPB, produktet e normës së administruar janë modeluar duke përdorur portfolion e replikuar. Vlera e pikëve bazë matet për valutë dhe për brez kohor. Limitet vendosen edhe për çdo valutë dhe për periudha të ndryshme kohore.

4.5 Risku operacional

Përgjegjësia kryesore për zhvillimin dhe zbatimin e kontrolleve për të trajtuar riskun operacional i është dhënë menaxhmentit të lartë në çdo njësi biznesi. Kjo përgjegjësi përkrahet nga zhvillimi i standardeve të përgjithshme të Bankës për menaxhimin e riskut operacional në fushat e mëposhtme:

- kërkesat për ndarjen e duhur të detyrave, duke përfshirë edhe autorizimin e pavarur të transaksioneve
- kërkesat për barazimin dhe monitorimin e transaksioneve
- pajtueshmëria me kërkesat rregullative dhe ligjore
- dokumentimi i kontrolleve dhe procedurave
- kërkesat për vlerësimin periodik të riskut operacional dhe përshtatshmërisë së kontrolleve dhe procedurave për të trajtuar riskun e identifikuar

- kërkesat për raportimin e humbjeve operacionale dhe veprimet e propozuara korigjuese
- zhvillimi i planeve kontingjente
- trajnimi dhe zhvillimi profesional
- standardet etike dhe të biznesit
- minimizimi i riskut, duke përfshirë dhe sigurimin kur kjo është efektive.

Pajtueshmëria me standardet e Bankës përkrahet nga një program kontrollesh periodike të ndërmarra nga auditimi i brendshëm. Rezultatet e kontrolleve të auditimit të brendshëm diskutohen me menaxhmentin e njësisë së biznesit të cilës i përkasin, ku përmbledhja i dërgohet komitetit të auditimit dhe menaxhmentit të lartë të Bankës.

4.6 Menaxhimi i riskut të kapitalit

Kapitali rregullativ

Banka menaxhon kapitalin e saj për të siguruar se do të jetë në gjendje të vazhdojë afarizmin duke maksimizuar kthimin për aksionarët përmes optimalizimit të baraspeshës ndërmjet borxhit dhe kapitalit. Strategjia e përgjithshme e Bankës mbetet e pandryshuar nga viti i kaluar. Struktura e kapitalit të Bankës përbëhet nga borxhi, që përfshin huamarrjet dhe ekuiteti që u takon pronarëve të kapitalit, i cili përfshin kapitalin e lëshuar dhe fitimet e mbajtura.

Kërkesat e kapitalit për riskun operacional

Kërkesat e kapitalit për riskun operacional llogariten bazuar në rregulloren e BQK-së "për menaxhimin e riskut operacional", duke përdorur metodën e treguesit themelor. Sipas metodës së treguesit themelor, kërkesa për kapital për riskun operacional është e barabartë me 15 për qind (pesëmbëdhjetë për qind) të treguesit përkatës. Treguesi përkatës është mesatarja gjatë tre viteve të shumës së të ardhurave neto nga interesi dhe të ardhurave neto jo nga interesi.

Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit

Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit është proporcioni i kapitalit rregullator ndaj pasurive të ponderuara sipas riskut, zërat jashtë bilancit dhe risqeve të tjera, i shprehur në përqindje. Raporti minimal i kërkuar i mjaftueshmërisë së kapitalit është 8 për qind për kapitalin e Klasit I dhe 12 për qind për fondet vetanake totale. Banka ka përbushur këto kërkesa rregullative gjatë vitit.

Pasuritë e ponderuara sipas riskut (RWA-të)

Pasuritë ponderohen në përputhje me kategoritë e gjera të riskut kombëtar, që u caktohet një peshë e riskut në përputhje me shumën e kapitalit që konsiderohet të jetë e nevojshme për t'i përkrahur ato. Zbatohen gjashtë kategori të peshave të riskut (0%, 20%, 50%, 75%, 100%, 150%); për shembull paraqja dhe instrumentet e tregut të parasë kanë një peshë rrisht zero që do të thotë se nuk nevojitet kapital për mbajtjen e këtyre pasurive. Prona dhe pajisjet kanë një peshë 100 për qind të riskut, që do të thotë se duhet të përkrahen nga kapitali (Klasi I) i barabartë me 8 për qind të vlerës së bartur. Pasuritë e ponderuara sipas riskut llogariten në bazë të kërkesave rregullative lokale. Zotimet e kredive jashtë bilancit merren parasysh. Shumat ponderohen mandej sipas riskut duke përdorur të njëjtat përqindje si për pasuritë e bilancit të gjendjes.

	31 dhjetor 2017	31 dhjetor 2016
Gjithsej pasuritë e ponderuara sipas riskut	565,443	499,245
Gjithsej ekspozimet jashtë bilancit të ponderuara sipas riskut	19,874	22,686
Gjithsej pasuritë e ponderuara sipas riskut operacional	51,739	51,058
Gjithsej	637,056	572,989
Kapitali rregullativ (gjithsej kapitali)	130,351	117,545
Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit (gjithsej kapitali)	20.46%	20.51%

Politika e Bankës është që të mbajë një bazë të fortë kapitali në mënyrë që të ruajë besimin e investitorëve, kreditorëve dhe tregut dhe të përkrahë zhvillimin e ardhshëm të biznesit. Ndikimi i nivelit të kapitalit në kthimin e aksionarëve njihet gjithashtu dhe Banka pranon nevojën për të mbajtur një ekuilibër ndërmjet kthimeve më të larta që mund të jenë të mundshme me më shumë borxh dhe përparësisë dhe sigurisë së ofruar nga një pozicion i fortë i kapitalit. Nuk ka pasur ndryshime materiale në menaxhimin e kapitalit të Bankës gjatë periudhës.

Raporti borxh/ekuitet

Komiteti i menaxhimit të riskut i bankës rishikon strukturën e kapitalit në bazë të vazhdueshme. Si pjesë e këtij shqyrtimi, komiteti shqyrton koston e kapitalit dhe riskun e lidhur me secilën klasë të kapitalit. Raporti borxh/ekuitet në vitin e përfunduar ishte si më poshtë:

	2017	2016
Borxhi	27,803	19,591
Ekuiteti	125,316	122,822
Raporti borxh/ekuitet neto	22%	16%

5. Vlera e drejtë e instrumenteve financiare

Banka mat vlerën e drejtë duke përdorur hierarkinë e mëposhtme të vlerës së drejtë, e cila reflekton rëndësinë e të dhënave të përdorura në kryerjen e matjeve.

Niveli 1: të dhënat që janë çmimet e tregut të kuotuar (të parregulluara) në tregje aktive për instrumente identike.

Niveli 2: të dhënat tjera përveç çmimeve të kuotuar të përfshira në Nivelin 1 që janë të vëzhgueshme ose direkt (d.m.th. si çmime) ose tërthorazi (d.m.th. të përfuara nga çmimet). Kjo kategori përfshinë instrumente të vlerësuara duke përdorur: çmimet e kuotuar në tregjet aktive për instrumente të ngjashme; çmimet e kuotuar për instrumente identike ose të ngjashme në tregje që konsiderohen më pak se aktive; ose teknika tjera vlerësimi ku të gjitha të dhënat e rëndësishme janë direkt ose indirekt të vëzhgueshme nga të dhënat e tregut.

Niveli 3: të dhënat që nuk janë të vëzhgueshme. Kjo kategori përfshinë gjithë instrumentet për të cilat teknika e vlerësimit përfshinë të dhëna që nuk bazohen në të dhëna të vëzhgueshme dhe të dhënat jo të vëzhgueshme kanë efekt të konsiderueshëm në vlerësimin e instrumentit. Kjo kategori përfshinë instrumentet të cilat vlerësohen në bazë të çmimeve të kuotuar për instrumente të ngjashme për të cilat kërkohen korigjime të rëndësishme jo të vëzhgueshme ose supozime për të pasqyruar dallimet ndërmjet instrumenteve.

Teknikat e vlerësimit përfshijnë vlerën aktuale neto dhe modelet e skontuara të rrjedhave të parasë, krahasimin me instrumente të ngjashme për të cilat ekzistojnë çmime tregu të vëzhgueshme, dhe metoda të tjera vlerësimi. Supozimet dhe të dhënat e përdorura në teknikat e vlerësimit përfshijnë normat e interesit pa risk dhe ato si standard krahasimi, rendimentet e bonove (credit spread) dhe premiumet tjera të përdorura në llogaritjen e normave të skontuara, çmimet e bonove dhe kapitalit, normat e këmbimit në valutë të huaj, çmimet e aksioneve dhe çmimet e indeksit të kapitalit dhe luhatjet e pritshme të çmimeve dhe korrelacionet. Qëllimi i teknikave të vlerësimit është të arrijë matjen e vlerës së drejtë e cila pasqyron çmimin që do të merrej për të shitur pasurinë ose që do të paguhej për transferimin e detyrimit në një transaksion të rregullt ndërmjet pjesëmarrësve të tregut në datën e matjes.

5.1 Instrumentet financiare që nuk maten me vlerën e drejtë

Paraqja dhe ekuivalentët e parasë dhe rezerva e detyrueshme

Paraqja dhe ekuivalentët e saj përfshijnë depozitat ndërbankare dhe zërat në proces të arkëtimit. Pasi këto gjendje janë afatshkurtra dhe me norma të ndryshueshme vlera e tyre e drejtë konsiderohet e barabartë me vlerën e tyre bartëse.

Kreditë dhe paradhëniet për bankat

Kreditë dhe paradhëniet për bankat përbëhen nga depozitat me afat dhe garancionet nga bankat e tjera. Pasi këto gjendje janë afatshkurtra dhe me norma të ndryshueshme vlera e tyre e drejtë konsiderohet e barabartë me vlerën e tyre bartëse.

Kreditë e varura

Kredia e varur afatgjate, si detyrim ndaj Raiffeisen Bank International, ka një vlerë të drejtë të vlerësuar që përafërsisht është e barabartë me vlerën e saj të bartur për shkak të normës së ndryshueshme të interesit. Tabela e mëposhtme paraqet vlerën e drejtë të instrumenteve financiare që nuk maten në vlerë të drejtë dhe i analizon ato sipas niveleve të hierarkisë së vlerës së drejtë, ku është e kategorizuar çdo matje e vlerës së drejtë.

	Vlera bartëse 2017	Vlera e drejtë Niveli 3 2017	Vlera bartëse 2016	Vlera e Niveli 3 2016
Pasuritë				
Hua dhe paradhëniet për klientët	532,476	542,246	495,691	500,368
Detyrimet				
Depozitat nga klientët	735,790	735,806	724,969	725,057
Depozitat nga bankat	9,174	9,174	511	511

5.2 Instrumentet financiare të matura me vlerën e drejtë - hierarkia e vlerës së drejtë

Tabela e mëposhtme analizon instrumentet financiare të matura në vlerë të drejtë në datën e raportimit, sipas nivelit të hierarkisë së vlerës së drejtë, ku është e kategorizuar matja e vlerës së drejtë. Shumat janë të bazuara në vlerat e njohura në pasqyrën e pozicionit financiar.

31 dhjetor 2017				
Instrumentet jo-derivative	Vlera bartëse	Vlera e drejtë Niveli 1	Vlera e drejtë Niveli 2	Vlera e drejtë Niveli 3
Investimet në letra me vlerë	194,555	160,970	33,535	-
Investime financiare në vlerë të drejtë përmes fitimit ose humbjes	79,497	45,912	33,535	-
Investimet financiare në dispozicion për shitje	102,726	102,726	-	-
Investimet financiare të mbajtura deri në maturim	12,332	12,332	-	-
Derivatvët	1,100	-	1,100	-
Derivatvët e mbajtur për menaxhimin e riskut (Shënimi 16)	1,100	-	1,100	-

31 dhjetor 2016				
Instrumentet jo-derivative	Vlera bartëse	Vlera e drejtë Niveli 1	Vlera e drejtë Niveli 2	Vlera e drejtë Niveli 3
Investimet në letra me vlerë	207,749	165,768	41,981	-
Investime financiare në vlerë të drejtë përmes fitimit ose humbjes	132,717	90,736	41,981	-
Investimet financiare në dispozicion për shitje	46,138	46,138	-	-
Investimet financiare të mbajtura deri në maturim	28,894	28,894	-	-
Derivatvët	1,639	-	1,639	-
Derivatvët e mbajtur për menaxhimin e riskut (Shënimi 16)	1,639	-	1,639	-

6. Ndryshimet në detyrime që rrjedhin nga aktivitetet financiare

	1 janar 2017	Rrjedhat e parasë	Deklarimi i dividendëve	31 dhjetor 2017
Huamarrjet me interes (Shënimi 14)	255	8,223	-	8,478
Dividendët e pagueshëm	-	(15,400)	15,400	-
Gjithsej detyrimet nga aktivitetet financiare	255	(7,177)	15,400	8,478

7. Paraja dhe ekuivalentët e parasë dhe rezerva e detyrueshme

	2017	2016
Paraja në dorë	46,776	40,351
Gjendjet në BQK	56,743	69,644
Llogaritë korrespondente në banka tjera	16,090	11,476
Gjithsej	119,609	121,471

Paraja, ekuivalentet e saj dhe rezerva e detyrueshme përfshijnë një bilanc likuiditeti rezervë të detyrueshëm në BQK prej 71,623 mijë euro (31 dhjetor 2016: 67,125 mijë euro). Kërkesa e rezervës së likuiditetit llogaritet në bazë të një mesatare të thjeshtë mbi një javë dhe duhet të mbahet si 10 për qind e depozitave bankare të pagueshme brenda një viti. Ajo përbëhet nga bilancet në BQK dhe 50 për qind e parasë në dorë. Si e tillë gjendja mund të ndryshojë nga dita në ditë. Kjo gjendje përjashtohet nga paraja dhe ekuivalentët e parasë për qëllime të pasqyrës së rrjedhjes së parasë. Më 31 dhjetor 2017 dhe 2016 paraja dhe ekuivalentët e parasë së bankës për qëllim të pasqyrës së rrjedhjes së parasë ishin si në vijim:

	2017	2016
Gjithsej paraja dhe ekuivalentët e parasë dhe rezerva e detyrueshme	119,609	121,471
Minus: Rezerva e detyrueshme e likuiditetit	(71,623)	(67,124)
Paraja dhe ekuivalentët e parasë për qëllim të pasqyrës së rrjedhjes së parasë	47,986	54,347

BQK-ja paguan interes në pasuritë mesatare të Bankës në BQK mbi 5 për qind të bazës së depozitave të zbatueshme deri në shumën e kërkesës së rezervës minimale mesatare të likuiditetit. Më 31 dhjetor 2017 interesi është paguar në normën 0 % në vit (31 dhjetor 2016: 0 % në vit).

8. Kreditë dhe paradhëniet për bankat

Depozitat me afat dhe depozitat pa afat investohen në bankat që operojnë në vendet e OECD. Kreditë dhe paradhëniet për bankat përfshijnë të ardhurat nga interesi akruar në shumën prej 2 mijë euro (31 dhjetor 2016: 6 mijë euro).

Depozitat e garancioneve përfshijnë një shumë prej 740 mijë euro më 31 dhjetor 2017 (31 dhjetor 2016: 824 mijë euro) të cilat paraqesin depozita të kufizuara me bankën UOB si kolateral në para të gatshme për kartela. Banka nuk ka të drejtë të përdorë këto fonde për qëllime të financimit të aktiviteve të veta.

	2017	2016
Depozitat me afat	38,811	39,740
Depozitat e garancisë	740	824
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për bankat	39,551	40,564

9. Kreditë dhe paradhëniet për klientët

	2017	2016
Klientët korporata		
Kreditë aktuale dhe të ristrukturuara	225,308	184,902
Mbitërheqjet	53,096	78,503
	278,404	263,405
Klientët Individualë		
Kreditë aktuale dhe të ristrukturuara	259,810	235,397
Mbitërheqjet	15,755	15,571
	275,565	250,968
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	553,969	514,373
Minus: Provizioni për rënie në vlerë	(21,493)	(18,682)
Kreditë dhe paradhëniet për klientët, net	532,476	495,691

Kreditë dhe paradhëniet për klientët përfshijnë të ardhurat nga interesi akruar në shumë prej 1,959 mijë euro (31 dhjetor 2016: 1,818 mijë euro).

Lëvizjet në provizionin për rënie në vlerë janë si më poshtë:

	2017	2016
Provizioni për rënie në vlerë të kredive dhe paradhënive për klientët në fillim të vitit	18,682	21,642
Ngarkesa për rënie në vlerë të kredive dhe paradhënive për klientët gjatë vitit	6,158	5,169
Kthimi i rënies në vlerë gjatë vitit	(503)	(276)
Shlyerjet	(2,844)	(7,853)
Provizioni për rënie në vlerë të kredive dhe paradhënive për klientët në fund të vitit	21,493	18,682

Më 31 dhjetor 2017 Banka ka 305 huamarrës (31 dhjetor 2016: 231 huamarrës) me shumë totale të kredive prej mbi 100 mijë euro. Shuma e përgjithshme e këtyre kredive është 271,429 mijë euro, ose 48 për qind e portfolios bruto të kredive (31 dhjetor 2016: 242,389 mijë euro ose 47 për qind e portfolios bruto të kredive).

Banka menaxhon ekspozimet individuale ndaj palëve të tjera në mënyrë që të jenë në përputhje me rregullat e Bankës Qendrore që kërkojnë që ekspozimet individuale ndaj palës tjetër të mos kalojnë 15 për qind të të kapitalit të klasit 1 (Tier I) ose 16,193 mijë euro. Më 31 dhjetor 2017 ka 1 ekspozim ndaj palës tjetër (2016: 3 ekspozime ndaj palës tjetër) mbi 15 për qind të kufirit pas marrjes së miratimit rregullator. Përveç kësaj, ekspozimi kumulativ nga top 10 klientë të bankës është 126 milion euro, (2016: 118 milion euro). Barazimi për provizionet për rënie në vlerë nga kreditë dhe paradhëniet, sipas klasës, është, si më poshtë:

	2017			2016		
	Korporata	Individualë	Gjithsej	Korporata	Individualë	Gjithsej
Më 1 janar	12,329	6,353	18,682	16,665	4,977	21,642
Ngarkesa për vit	3,078	2,577	5,655	1,969	2,924	4,893
Shumat e shlyera	(1,183)	(1,661)	(2,844)	(6,305)	(1,548)	(7,853)
Më 31 dhjetor	14,224	7,269	21,493	12,329	6,353	18,682

Përqendrimit e riskut në sektorët ekonomik në portfolion e kredive për klientë është si në vijim:

	2017		2016	
	Amount	%	Amount	%
Tregtia	166,386	30%	172,609	34%
Individët	313,120	57%	263,727	51%
Prodhimi, kimike dhe përpunimi	42,100	8%	46,198	9%
Shërbimet	12,736	2%	11,609	2%
Ndërtimtaria dhe shërbimet e ndërtimtarisë	13,568	2%	13,534	3%
Industria ushqimore dhe bujqësia	6,032	1%	6,695	1%
Të tjera	27	0%	1	0%
Gjithsej kreditë dhe paradhëniet për klientët para provizionit për rënien në vlerë të kredive	553,969	100%	514,373	100%

10. Investimet në letra me vlerë

	2017	2016
Investimet financiare të mbajtura deri në maturim	12,332	28,894
Investimet financiare në vlerë të drejtë përmes fitimit ose humbjes	79,497	132,717
Letrat me vlerë të borxhit në dispozicion për shitje	102,726	46,138
Gjithsej investimet në letra me vlerë	194,555	207,749
	2017	2016
Bono thesari dhe obligacione të Qeverisë së Kosovës	33,585	41,981
Bono thesari dhe obligacione tjera qeveritare të OECD	160,970	165,768
Gjithsej investimet në letra me vlerë	194,555	207,749

Investimet financiare në vlerë të drejtë, Investimet financiare të mbajtura deri në maturim dhe Letrat me vlerë të borxhit në dispozicion për shitje më 31 dhjetor 2017 përfaqësojnë obligacione dhe bono thesarit me jetëgjatësi një muaj deri në 5 vjet të denominuara në euro dhe Dollarë amerikan të lëshuara nga Gjermania, Republika e Francës, Austria, Shtetet e Bashkuara të Amerikës, Holanda, Finlanda, Polonia, Sllovakia, Bullgaria, BEI, KFW, Luksemburg dhe Republika e Kosovës (bonot e thesarit të qeverisë).

11. Pasuritë tjera

	2017	2016
Parapagimet dhe paradhëniet për shërbime	244	391
Tarifat e arkëtueshme nga Visa dhe MasterCard	1,954	678
Prona e rimarrë në posedim	164	367
Gjithsej pasuritë tjera	2,362	1,436

12. Investimet në filiale

	2017	2016
Investimi në Raiffeisen Leasing Kosovo	2,227	2,227
Investimi në Raiffeisen Insurance Broker Kosovo	7	7
Gjithsej investimet në filiale	2,234	2,234

Tabela më poshtë jep detajet e filialeve kryesore të Bankës:

Filialet	Vendi kryesor i afarizmit	Interesi i pronësisë	
		2017	2016
Raiffeisen Leasing Kosovo	Kosovë	100%	100%
Raiffeisen Insurance Broker Kosovo	Kosovë	70%	70%

Banka nuk ka kufizime të mëdha në aftësinë e saj për të marrë ose përdorur pasuritë e saj dhe për të shlyer detyrimet e saj përveç atyre që rezultojnë nga kornizat mbikëqyrëse brenda të cilave veprojnë degët. Filialet e bankës duhet të jenë në përputhje me rregullat dhe rregulloret në fuqi për institucionet e tjera financiare dhe përveç kësaj në nivel të konsolidimit duhet të jenë edhe në përputhje me rregullat dhe rregulloret e bankës.

13. Prona, pajisjet dhe pasuritë e paprekshme

	Përmirësimet e pronës me qira	Bankomatet, pajisjet tjera të bankës dhe zyres	Pajisjet harduerike	Pasuritë e paprekshme	Total
Balanca hapëse më 1 janar 2016	5,141	12,732	3,133	11,701	32,707
Shtesat	596	1,273	455	2,551	4,875
Shlyerjet	(225)	(529)	(44)	-	(798)
Kostoja më 31 dhjetor 2016	5,512	13,476	3,544	14,252	36,784
Shtesat	370	977	104	1,665	3,116
Shlyerjet	(427)	(700)	(104)	-	(1,231)
Kostoja më 31 dhjetor 2017	5,455	13,753	3,544	15,917	38,669
Balanca hapëse e zhvlerësimit dhe amortizimit të akumuluar më 1 janar 2016	2,569	9,991	2,665	9,280	24,505
Ngarkesat e zhvlerësimit/amortizimit për vitin (Shënimi 23)	254	903	205	1,275	2,637
Të eliminuara në shlyerje	(218)	(504)	(35)	-	(757)
Zhvlerësimi dhe amortizimi i akumuluar më 31 dhjetor 2016	2,605	10,390	2,835	10,555	26,385
Ngarkesat e zhvlerësimit/amortizimit për vitin (Shënimi 23)	246	950	258	1,846	3,300
Të eliminuara në shlyerje	(424)	(643)	(81)	-	(1,148)
Zhvlerësimi dhe amortizimi i akumuluar më 31 dhjetor 2017	2,427	10,697	3,012	12,401	28,537
Vera net në libër më 31 dhjetor 2016	2,907	3,086	709	3,697	10,399
Vera net në libër më 31 dhjetor 2017	3,028	3,056	532	3,516	10,132

14 Depozitat dhe huamarrjet nga bankat

	2017	2016
Huamarrjet		
Institucionet supranacionale dhe bankat zhvillimore	8,478	255
Depozitat		
Bankat tjera komerciale – shtetet që nuk janë pjesë e OECD	696	256
Gjithsej depozitat dhe huamarrjet nga bankat	9,174	511

Interesi për huamarrjet është nga 0.6 deri në 6.5 për qind në vit.

15 Depozitat nga klientët

	2017	2016
Klientët korporata:		
Llogaritë rrjedhëse	159,924	133,904
Llogaritë e kursimit	5,297	7,085
Depozitat me afat dhe llogaritë e marzhës	300	1,413
	165,521	142,402
Klientët individualë:		
Llogaritë rrjedhëse	426,645	416,923
Llogaritë e kursimit	129,810	146,887
Depozitat me afat dhe llogaritë e marzhës	13,814	18,757
	570,269	582,567
Gjithsej llogaritë e klientëve	735,790	724,969

Më 31 dhjetor 2017, llogaritë e klientëve përfshijnë interesin aktual në shumën prej 576 mijë euro (31 dhjetor 2016: 638 mijë euro).

Më 31 dhjetor 2017, Banka ka 796 klientë me gjëndje mbi 100 mijë euro (31 dhjetor 2016: 793 klientë). Gjëndjet totale të këtyre klientëve janë 274,411 mijë euro, ose 37 për qind e totalit të llogarive të klientëve (31 dhjetor 2016: 256,670 mijë euro ose 35 për qind e totalit të llogarive të klientëve).

16 Provizioni dhe detyrimet tjera

	2017	2016
Depozitat kliring nga biznesi i transferit të pagesave	447	4,570
Të ardhurat e shtyra	20	633
Kostot e përlllogaritura të personelit	1,070	272
Të pagueshme	1,189	798
Të pagueshme ndaj BQK-së nga kliringu	4,506	-
Plani për stimulime me aksione	97	205
Shpenzime operative të përlllogaritura	401	691
Provizioni për çështje gjyqësore dhe ekspozime kreditore jashtëbilancore (shih më poshtë)	109	121
Tatime tjera të pagueshme	367	121
Detyrimet në pasuritë e marra me qira	25	46
Të tjera	517	911
	8,748	8,368
Interesi i pagueshëm për instrumentet SWAP	1,100	1,639
Gjithsej detyrimet tjera	9,848	10,007

Depozitat kliring përbëhen nga llogaritë kliring për karta debiti dhe krediti, pagesa dhe të tjera. Depozitat kliring nga biznesi i transferit të pagesave përbëjnë llogaritë pezull të bankës të cilat rezultojnë në gjëndje debiti në vlerë prej 447 mijë euro më 31 dhjetor 2017 (31 dhjetor 2016: 4,570 mijë euro). Të ardhurat e shtyra më 31 dhjetor 2017 përfaqësojnë shumën e tarifave të shtyra të mbiterheqjeve. Banka përdorë derivative të tjera, jo të përcaktuara si marrëdhënie mbrojtëse për menaxhimin e ekspozimit ndaj riskut të normave të interesit. Instrumentet e përdorura përfshijnë SVVAP-et e normave të interesit. Detajet e gjëndjeve të palëve të lidhura janë paraqitur në Shënimin 26. Lëvizjet në provizionin për çështjet gjyqësore dhe ekspozime kreditore jashtëbilancore janë si në vijim:

	2017	2016
Provizioni për çështje gjyqësore dhe ekspozime kreditore të bilancit në fillim të vitit	121	162
Provizioni/ (lirimi i provizionit) çështje gjyqësore dhe ekspozime kreditore jashtëbilancore	(10)	8
Shfrytëzimi i provizionit të vitit paraprak	(2)	(49)
Provizioni për çështje gjyqësore dhe ekspozime kreditore jashtëbilancore në fund të vitit	109	121

Më poshtë është ndarja e provizionit më 31 dhjetor:

	2017	2016
Provizioni për ekspozimet kreditore jashtëbilancore	20	32
Provizioni për çështje gjyqësore	89	89
Gjithsej Provizioni	109	121

For more details regarding off balance sheet credit commitments, refer to Note 25. Për më shumë informacione lidhur me zotimet kreditore jashtëbilancore, referohuni tek Shënimin 25

17 Kreditë e varura

Kreditë e varura përbëhen nga kreditë e lëshuara nga Raiffeisen Bank International, më poshtë janë gjëndjet për vitet 2017 dhe 2016:

	2017	2016
Kreditë e varura	19,325	19,336
Gjithsej	19,325	19,336

Kreditë e varura mbartin një normë vjetore të interesit prej 8.95 për qind (2016: 8.95 për qind). Kreditë e varura janë të pagueshme më 22 gusht 2022. Nuk ka kushte në lidhje me kreditë e varura.

18 Kapitali i aksionarëve

Kapitali aksionar

Kapitali aksionar i autorizuar dhe i regjistruar i Bankës përbëhet nga 100 aksione të zakonshme. Raiffeisen Bank International AG është prindi përfundimtar. Struktura e kapitalit aksionar të Bankës më 31 dhjetor 2017 dhe 2016 është si vijon:

Aksionari	Numri i aksioneve	Shuma në mijë Euro	2017 Pjesa e votimit	Numri i aksioneve	Shuma në mijë Euro	2016 Pjesa e votimit
Raiffeisen SEE Region Holding GmbH	100	63,000	100%	100	63,000	100%

Të gjitha aksionet kanë të drejta të barabarta për dividendë dhe bartin të drejta të barabarta vote.

Rezerva e vlerës së drejtë

Rezerva e vlerës së drejtë përfshinë ndryshimin neto kumulativ në vlerën e drejtë të pasurive financiare në dispozicion për shitje, derisa pasuritë të çregjistrohen ose zhvlerësohen.

19 Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi

	2017	2016
Të ardhurat nga interesi		
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	38,576	38,964
Investimet financiare	514	715
Gjithsej të ardhurat nga interesi	39,090	39,679
Shpenzimet nga interesi		
Depozitat nga klientët	(292)	(568)
Depozitat nga bankat	(2)	(69)
Kreditë dhe paradhëniet për bankat	(85)	(241)
Instrumentet financiare derivative (jo-tregtuese)	(190)	(438)
Kreditë e varura	(1,918)	(1,923)
Shpenzime tjera të interesit	(7)	(2)
Gjithsej shpenzimet e interesit	(2,494)	(3,241)
Të ardhurat net nga interesi	36,596	36,438

20 Të ardhurat dhe shpenzimet nga tarifat dhe komisionet

	2017	2016
Afarizmi nga transferimi i pagesave	16,678	13,367
Afarizmi nga administrimi i kredive dhe garancitë	664	929
Afarizmi i këmbimit valutor	1,585	1,637
Shërbime tjera bankare	49	53
Gjithsej të ardhurat nga tarifatat dhe komisionet	18,976	15,986
Afarizmi nga transferimi i pagesave	(4,949)	(5,843)
Shërbime të tjera bankare	(539)	(551)
Gjithsej shpenzimet e tarifave dhe komisioneve	(5,488)	(6,394)

21 Të ardhurat tjera operative

	2017	2016
Fitimi nga shitja e pasurive fikse	35	22
Fitimi nga shitja e pasurive të rimarra në posedim	512	947
Të ardhurat të tjera operative	540	506
Gjithsej të ardhura tjera operative	1,087	1,475

22 Shpenzimet e personelit

	2017	2016
Pagat dhe mëditjet	10,695	10,469
Kontributet e pensionit	544	532
Shpenzime tjera sociale vullnetare	1,209	415
Stimulimet me aksione	24	21
Gjithsej shpenzimet e personelit	12,472	11,437

Shpërblimi i drejtorëve dhe ekzekutivëve kryesorë përcaktohet nga menaxhmenti i Raiffeisen Bank International duke pasur parasysh performancën individuale dhe trendet e tregut. Shpenzimet e lidhura me Bordin Menaxhues për vitin 2017 arritën në 761 mijë euro (2016: 736 mijë euro).

23 Shpenzimet tjera operative

	2017	2016
Shpenzimet e zyrës (qiraja, mirëmbajtja, tjera)	2,801	2,872
Zhvlerësimi i pronave dhe pajisjeve	1,455	1,362
Shpenzimet për TI	1,979	1,923
Shpenzimet e marketingut, MP dhe reklamave	1,132	1,115
Shpenzimet për siguri	998	774
Amortizimi i pasurive të paprekshme	1,845	1,275
Shpenzime të tjera administrative	362	481
Shpenzimet e komunikimit	253	292
Furnizime për zyrë	241	296
Shpenzimet ligjore, këshilluese dhe konsultuese	1,903	2,231
Shpenzimet e trajnimit për personelin	389	317
Tarifat e sigurimit të depozitave	1,012	968
Shpenzimet për automjete	272	280
Shpenzimet e udhëtimit	214	158
Gjithsej shpenzimet tjera operative	14,856	14,344

24 Shpenzimet e tatimit

	2017	2016
Ngarkesa aktuale e tatimit	3,390	2,990
Tatimi i shtyrë	(1,102)	(665)
Shpenzimi i tatimit në të ardhura për vitin	2,288	2,325

Norma e tatimit në të ardhura e zbatueshme për bankën është 10 për qind (31 dhjetor 2016: 10 për qind). Barazimi ndërmjet ngarkesës së pritur dhe aktuale të tatimit është dhënë më poshtë.

		2017		2016
Fitimi para tatimit		19,867		19,317
Ngarkesa e tatimit për vitin në normën e zbatueshme ligjore	10%	1,987	10%	1,932
Efekt i tatimor i zërave që nuk zbriten për qëllim tatimi dhe dallimet tjera rregullative	7%	1,403	5.5%	1,058
Ngarkesa aktuale tatimore	17%	3,390	15.5%	2,990

Dallimet ndërmjet pasqyrave financiare sipas SNRF dhe rregulloreve tatimore ligjore të Kosovës shkaktojnë disa dallime të përkohshme ndërmjet vlerës së bartur të pasurive dhe detyrimeve të caktuara, për qëllime të raportimit financiar dhe për qëllime të tatimit në fitim. Efekt i tatimor i lëvizjes në këto dallime të përkohshme regjistrohet me normën prej 10 për qind. Diferencat e përkohshme në provizionet për humbjet në vlerë llogariten si ndryshimi midis provizioneve për humbjet në vlerë sipas SNRF dhe provizioneve për humbjet në vlerë sipas rregulloreve të Bankës Qendrore të Kosovës, të cilat po ashtu janë të zbritshme për qëllime tatimore. Këto dallime janë të paraqitura në tabelën e mëposhtme.

	2016	Lëvizja gjatë 2017	2017
Efekt i tatimor i dallimeve të përkohshme të zbritshme			
Përmirësimi i pronës me qira, pajisjet dhe pasuritë e paprekshme	(63)	(27)	(36)
Depozitat me afat – interesi i përlogaritur	61	10	51
Bonuset e personelit	27	27	-
Pasuria / (detyrimi) bruto i tatimit të shtyrë	25	10	15
Efekt i tatimor i dallimeve të përkohshme të tatueshme			
Provizioni për rënien në vlerë të kredisë	(1,526)	(1,160)	(366)
Provizioni për ekspozime kreditore jashtëbilancore	(83)	48	(131)
Gjithsej pasuria/ (detyrimi) net i tatimit të shtyrë	(1,584)	(1,102)	(482)

25 Kontingjencat dhe zotimet

Procedurat ligjore. Herë pas here dhe në rrjedhën normale të biznesit, pranohen padi kundër Bankës. Më 31 dhjetor 2017, Banka ka pasur një numër të rasteve ligjore në pritje në gjykatë. Në bazë të gjykimit të brendshëm bazuar në vendimet e mëparshme të gjykatës dhe vendimin e menaxhmentit, Banka ka bërë një provizion prej 89 mijë euro (2016: 89 mijë euro) si vlerësimi më i afërt i daljeve të mundshme të fondeve nga vendimet e mundshme gjyqësore.

Zotimet kapitale. Më 31 dhjetor 2017 Banka nuk ka zotime kapitale në lidhje me blerjen e pajisjeve dhe softuerit (31 dhjetor 2016: nuk ka).

Zotimet e qirasë operative. Pagesat e ardhshme minimale të qirasë nën qiranë operative të pa anulueshme, ku Banka është qiramarrësi, janë si më poshtë:

	2017	2016
Jo më shumë se 1 vit	307	356
Më shumë se 1 vit dhe jo më shumë se 5 vjet	-	-
Gjithsej zotimet e qirasë operative	307	356

Zotimet e kredive. Qëllimi kryesor i këtyre instrumenteve është për të siguruar që fondet janë në dispozicion për një klient kur kërkohet. Garancitë dhe letërkreditë "stand by", të cilat paraqesin siguri të pakthyeshme se Banka do të bëjë pagesat në rast se një klient nuk mund të përmbushë detyrimet e tij ndaj palës së tretë, kanë të njëjtin risk kreditor si kreditë. Letërkreditë dokumentare dhe komerciale, të cilat janë zotime me shkrim nga Banka në emër të një klienti që autorizon një palë të tretë për të tërhequr para në Bankë deri në një shumë të përcaktuar sipas termave dhe kushteve specifike, janë të mbuluar me kolateral nga dërgesat përkatëse të mallrave me të cilat këto lidhen ose depozita të parave dhe prandaj kanë më pak risk sesa huamarrja e drejtpërdrejtë.

Zotimet për të dhënë kredi me një normë specifike të interesit gjatë një periudhe të caktuar kohore regjistrohen si instrumente derivative. Përveç nëse këto zotime nuk zgjaten përtej periudhës që pritet të jetë e nevojshme për të kryer regjistrimin e duhur, ato konsiderohen si transaksione "të rregullta".

Zotimet e hapura të kredive janë si në vijim:

	2017	2016
Zotimet për të dhënë kredi	38,245	39,003
Garancitë (kredi)	27,795	27,139
Garancitë (të siguruara me para)	2,368	1,184
Letërkreditë (kredi)	876	808
Letërkreditë (të siguruara me para)	260	-
Linja kreditore e tregut financiar	4,944	7,569
Letërkredia në pritje "Stand by"	76	1,204
Gjithsej zotimet e lidhura me kreditë	74,564	76,907

Zotimet për të dhënë kredi paraqesin shumat e kredisë në të cilat dokumentacioni i kredisë është nënshkruar por paratë nuk janë disbursuar ende dhe shumat e papërdorura të limiteve të mbitërheqjes në llogaritë e klientëve. Përkitazi me riskun kreditor në zotimet për të dhënë kredi, Banka është potencialisht e ekspozuar ndaj humbjeve në shumën e barabartë me totalin e zotimeve të papërdorura. Megjithatë, shumat e mundshme të humbjes është më pak se totali i zotimeve të papërdorura sepse shumica e zotimeve për të dhënë kredi varen nga ajo nëse klientët mbajnë standardet specifike për kredi. Banka monitoron afatin e maturimit të zotimeve për kredi, sepse zotimet afatgjata në përgjithësi kanë një shkallë më të madhe të riskut kreditor se zotimet më afatshkurtra.

Shuma totale kontraktuale e hapur e zotimeve për të dhënë kredi dhe garanci nuk paraqet domosdoshmërisht kërkesa të ardhshme për para, sepse këto instrumente financiare mund të përfundojnë ose të ndërpriten pa u financuar.

Zotimet tatimore

Gjatë vitit 2017 banka nuk iu nënshtrua asnjë inspektimi tatimor. Sidoqoftë, inspektimi për vitin 2009 (ri-kontroll), i nisur në vitin 2016 është ende i hapur.

Raporti fillestar për 2009 rezultoi në detyrime tatimore shtesë për Bankën në vlerë prej 991 mijë euro. Megjithatë, Banka ka paraqitur një ankesë ndaj këtij raporti tek departamenti për ankesa në administratën tatimore, e cila e miratoi ankesën dhe e shpalli raportin si të pavlefshëm. Aktualisht është duke u bërë një inspektim i ri tatimor për të ardhurat e korporatave për vitin financiar 2009 dhe nuk është hartuar ende ndonjë raport si draft i versionit përfundimtar që nga data e përgatitjes së pasqyrave.

Banka nuk ka ndarë asnjë provizion për këtë taksë të mundshme shtesë pasi ne konsiderojmë se kontrolli i ri i inspektimit do të marrë parasysh rezultatin e departamentit të ankesave.

Kundërkëmbimet (SWAP) e normave të interesit

Qëllimi kryesor i këtyre instrumenteve është për të minimizuar riskun e normës së interesit që lidhet me kredi dhënien me normë fikse. Më 31 dhjetor 2017, Banka ka 14 kontrata SWAP të normave të interesit me një shumë konceptuale prej 36,330 mijë euro (2016: 37,190 mijë euro). Banka paguan norma fikse dhe pranon norma variabile të interesit.

Rezultati neto i vlerësimit të këtyre kontratave për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2017 ishte një fitim prej 334 mijë euro (2016: humbje 6 mijë euro). Vlera e drejtë e kontratave SWAP në datën 31 dhjetor 2017 ishte humbje prej 900 mijë euro (2016: humbje prej 1,234 mijë euro).

26 Transaksionet me palët e lidhura

Për qëllimet e këtyre pasqyrave financiare të veçanta, palët konsiderohen të lidhura kur njëra palë ka aftësinë për të kontrolluar palën tjetër ose për të ushtruar ndikim të rëndësishëm mbi palën tjetër në marrjen e vendimeve financiare apo operacionale siç është përcaktuar nga SNK 24 "Shpalosjet e palëve të lidhura". Kur merret parasysh çdo marrëdhënie e mundshme ndërmjet palëve, vëmendje i kushtohet substancës së marrëdhënies dhe jo thjeshtë formës ligjore.

Transaksionet bankare kryhen në rrjedhën normale të biznesit me aksionarët e rëndësishëm, drejtorët, kompanitë me të cilat Banka ka aksionarë të mëdhenj të përbashkët dhe palë të tjera të lidhura. Këto transaksione përfshijnë pagesat, depozitat pa afat, marrjen e depozitave dhe transaksionet në valutë të huaj. Këto transaksione kryhen me çmim e tregut. Bilancet e mbetura në fund të vitit dhe të ardhurat dhe shpenzimet përkatëse gjatë vitit me palët e ndërlidhura janë si më poshtë:

	Kompania amë	2017 Palë tjetër e lidhur	Kompania amë	2016 Palë tjetër e lidhur
Pasuritë	7,113	4,321	274	6,160
Paraja dhe ekuivalentët e parasë dhe rezerva e detyrueshme	7,102	-	274	-
Kreditë dhe paradhëniet për bankat	-	-	-	-
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	-	2,002	-	3,923
Kredi tjera	-	-	-	-
Pasuri tjera	11	85	-	3
Investimet në filiale	-	2,234	-	2,234
Detyrimet	29,588	1,907	21,725	763
Llogaritë e klientëve	-	1,766	-	287
Depozitat dhe huamarrjet nga bankat s	8,478	116	-	370
Borxhi i varur	19,325	-	19,336	-
Detyrimet tjera	1,785	25	2,389	106
Pasqyra e fitimit dhe humbjes dhe të ardhurave tjera gjithëpërfshirëse	(5,796)	842	(3,721)	(149)
Të ardhurat nga interesi	(3)	50	1	62
Shpenzimet nga interesi	(2,109)	(1)	(2,372)	(71)
Neto tarifat dhe komisionet	(926)	-	(224)	(875)
Neto vlerësimi i instrumenteve financiare të bartura në vlerë të drejtë	382	-	(33)	(33)
Të ardhurat/Shpenzimet tjera operative	(1,333)	-	(1,191)	(16)
Prona, pajisjet dhe pasuritë e paprekshme, vlera në libra	(1,807)	-	98	-
Kompensimi i menaxhmentit	-	793	-	784
Jashtëbilancore	-	-	-	-
Garancitë	-	-	-	-
Letërkreditë	-	-	-	-

27 Ngjarjet pas datës së bilancit

Pas datës së raportimit nuk ka ndonjë ngjarje me rëndësi që mund të kërkojë korrigjim ose shpalosje në pasqyrat financiare të veçanta.

Adresat dhe të dhënat kontaktuese

Banka Raiffeisen në Kosovë sh.a.

Raiffeisen Bank Kosovo sh.a.

Zyra qendrore

Ruga Migjeni, nr. 72
10000 Prishtinë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 142
Fax: +383 (0)38 20 30 11 25
SWIFT Code: RBKOKKPR
IBAN Code: XK05
E-mail: info@raiffeisen-kosovo.com

Zyra për korporata

Ruga Edmond Hoxha, nr. 27
10000 Prishtinë
Tel: +383 (0)38 222 222 lok. 412

Zyra për klientë premium

Ruga Agim Ramadani, nr. 227
10000 Prishtinë
Tel: +383 38 222 222, lok. 405

Dega rajonale në Prishtinë

Ruga Mark Sopi, nr. 10
10000 Prishtina
Tel: +383 38 222 222, lok. 482

Dega në Prishtinë

Ruga Gazmend Zajmi, p.n., Bregu i Diellit
10000 Prishtinë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 420

Dega në Prishtinë

Ruga Vëllezërit Fazliu, Kodra e Trimave
10000 Prishtinë
Tel: +383 38 222 222, lok. 465

Dega në Prishtinë

Bulevardi Dadania, b 5/7 Dardani
10000 Prishtinë
Tel: +383 38 222 222, lok. 455

Dega në Fushë Kosovë

Nena Tereze Street, nr. 80
12000 Fushë Kosova
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 470

Dega në Obiliq

Ruga Hasan Prishtina, p.n.
12000 Obiliq
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 467
Fax: +383 (0)38 20 30 14 70

Dega në Drenas

Ruga Skenderbeu, p.n.
13000 Gillogovc
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 460

Dega në Gracanicë

Ruga kryesore, p.n.
Tel: +383(0) 222 222, lok 450

Dega në Lipjan

Ruga Shqipëria, p.n.
14000 Lipjan
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 441

Dega në Podujevë

Ruga Zahir Pajazitli, p.n.
11000 Podujeva
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 430

Dega rajonale në Ferizaj

Ruga Dëshmorët e Kombit, nr. 39
70000 Ferizaj
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 655

Dega në Ferizaj

Ruga Rexhep Bislimi, nr. 28
70000 Ferizaj
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 667

Dega në Ferizaj

Ruga Aradha e Sharrit, p.n.
Maxhistrallja Ferizaj - Prishtinë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 665

Dega në Han të Elezit

Ruga Agim Jashari
71510 Hani i Elezit
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 486

Dega në Kaçanik

Ruga Agim Bajrami, p.n.
71000 Kaçanik
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 670

Dega në Shtime

Ruga Prishtina, p.n.
72000 Shtime
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 680

Dega në Shtërpce

Ruga kryesore, p.n.
73000 Shtërpce
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 690

Dega rajonale në Gjakovë

Ruga Nena Tereze, nr. 328
50000 Gjakovë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 701

Dega në Gjakovë

Ruga Ylli Morina, p.n.
50000 Gjakovë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 715

Dega në Rahovec

Ruga Avdullah Bugari, p.n.
21010 Rahovec
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 730

Dega në Malishevë

Ruga Rilindja Kombëtare, p.n.
24000 Malisheva
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 530

Dega rajonale në Gjilan

Adem Jashari, nr. 110
60000 Gjilan
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 750

Dega në Gjilan

Mulla Idrizi
60000 Gjilan
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 765

Dega në Kamenica

Ruga Tringë Ismajli, nr.12/a
62000 Kamenicë
Tel: +383 (0) 38 222 222, lok. 770

Dega në Viti

Ruga Adem Jashari, p.n.
61000 Viti
Tel: +383 (0) 38 222 222, lok. 780

Dega rajonale në Mitrovicë

Ruga Ali Pashe Tepelena, p.n.
40000 Mitrovicë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 555

Dega në Mitrovicë

Ruga Mbreteresha Teuta
40000 Mitrovicë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 585

Dega në Vushtrri

Ruga Dëshmorët e Kombit, p.n.
42000 Vushtrri
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 560

Dega në Skenderaj

Sheshi Adem Jashari
41000 Skenderaj
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 570

Dega rajonale në Mitrovicën e veriut
Rruga Kralja Petra I, p.n.
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 581

Dega në Brnjak
Kufiri me Serbinë
Pika doganore 1 në Brnjak
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 584

Dega në Jarinje
Kufiri me Serbinë
Pika doganore 31 në Jarinje
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 588

Dega rajonale në Pejë
Sheshi Haxhi Zeka
30000 Pejë
Tel: +383 (0) 38 222 222, lok. 607

Dega në Pejë
Rruga Bill Clinton, p.n.
30000 Pejë
Tel: +383 38 222 222, lok. 615

Dega në Pejë
Rruga Beteja e Koshares, nr. 81
30000, Pejë
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 610

Dega në Deçan
Rruga Luan Haradinaj, p.n.
51000 Deçan
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 620

Dega në Istog
Qendra Tregtare, nr. 61
31000 Istog
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 640

Dega në Klinë
Sheshi Mujë Krasniqi, p.n.
32000 Klinë
Tel: +383 (0) (0)38 222 222, lok. 630

Dega rajonale në Prizren
Rruga Nëna Terezë, Bazhdarhane, nr. 7
20000 Prizren
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 507

Dega në Prizren
Shadervani Square, nr. 38
20000 Prizren
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 520

Dega në Prizren
Rruga De Rada, p.n.
20000, Prizren
Tel: +383 (0) 38 222 222, lok. 525

Dega në Suharekë
Rruga Brigada 123, p.n.
23000 Suhareka
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 540

Dega në Dragash
Sheshi i Dëshmorëve, no.22
22000 Dragash
Tel: +383 (0)38 222 222, lok. 535

Raiffeisen Bank International AG

Austri

Am Stadtpark 9
1030 Vienna
Tel: +43-1-71 707-0
Fax: +43-1-71 707-1715
SWIFT/ BIC: RZBATWWW
www.rbinternational.com
ir@rbinternational.com
communications@rbinternational.com

Rrjeti bankar

Shqipëri

Raiffeisen Bank Sh.A
"European Trade Center"
Bulevardi "Bajram Curri"
Tirana
Tel: +355-4-23 8 100
Fax: +355-4-22 755 99
SWIFT/BIC: SGSBALTX
www.raiffeisen.al

Bellorusi

Priorbank JSC
V. Khoruzhey str. 31-A
220002 Minsk
Tel: +375-17-28 9-9090
Fax: +375-17-28 9-9191
SWIFT/BIC: PJCBBY2X
www.priorbank.by

Bosnë dhe Hercegovinë

Raiffeisen Bank d.d.
Bosna i Hercegovina
Zmajca od Bosne bb
71000 Sarajevo
Tel: +387-33-287 100
Fax: +387-33-21 385 1
SWIFT/BIC: RZBABA2S
www.raiffeisenbank.ba

Bullgari

Raiffeisenbank (Bulgaria) EAD
Nikola I. Vapzarov Blvd.
Business Center EXPO 200 PHAZE III, floor 5
1407 Sofia
Tel: +359-2-91 985 101
Fax: +359-2-94 345 28
SWIFT/BIC: RZBBGSGF
www.rbb.bg

Kroaci

Raiffeisenbank Austria d.d.
Magazinska cesta 69
10000 Zagreb
Tel: +385-1-45 664 66
Fax: +385-1-48 116 24
SWIFT/BIC: RZBHHR2X
www.rba.hr

Republika Çeke

Raiffeisenbank a.s.
Hvezdova 1716/2b
14078 Prague 4
Tel: + 420-412 446 400
Fax: +420-234-402-111
SWIFT/BIC: RZBCCZPP
www.rb.cz

Hungari

Raiffeisen Bank Zrt.
Akadémia utca 6
1054 Budapest
Tel: +36-1-48 444-00
Fax: +36-1-48 444-44
SWIFT/BIC: UBRTHUHB
www.raiffeisen.hu

Kosovë

Banka Raiffeisen në Kosovë
Ruga UÇK, No. 191
10000 Pristina
Tel: +383-38-22 222 2
Fax: +383-38-20 301 130
SWIFT/BIC: RBKOKKPR
www.raiffeisen-kosovo.com

Poloni

Raiffeisen Bank Polska S.A.
Ul. Grzybowska 78
00-844 Warsaw
Tel: +48-22-347 7000
Fax: +48-22-347 7001
SWIFT/BIC: RCBWPLPW
www.raiffeisen.pl

Rumani

Raiffeisen Bank S.A.
Calea Floreasca 246C
014476 Bucharest
Tel: +40-21-30 610 00
Fax: +40-21-23 007 00
SWIFT/BIC: RZBRROBU
www.raiffeisen.ro

Rusi

AO Raiffeisenbank
17/1 St. Troitskaya
129090 Moscow
Tel: +7-495-72 1-9900
Fax: +7-495-72 1-9901
SWIFT/BIC: RZBRMUMM
www.raiffeisen.ru

Serbi

Raiffeisen banka a.d.
Djordja Stanojevicca 16
11070 Novi Beograd
Tel: +381-11-32 021 00
Fax: +381-11-22 070 80
SWIFT/BIC: RZBSRSBG
www.raiffeisenbank.rs

Slovakia

Tatra banka, a.s.
Hodžovo námestie 3
81106 Bratislava 1
Tel: +421-2-59 19-1000
SWIFT/BIC: TATRKBX
www.tatrabanka.sk

Ukrainë

Raiffeisen Bank Aval JSC
9, vul Laskova
01011 Kiev
Tel: +38-044-49 088 88
Fax: +38-044-285-32 31
SWIFT/BIC: AVALUAUK
www.aval.ua

Kompanitë Lizing

Austri

Raiffeisen-Leasing
International GmbH
Am Stadtpark 3
1030 Vienna
Tel: +43-1-71 707-2071
Fax: +43-1-71 707-76 2966
www.rli.co.at

Shqipëri

Raiffeisen Leasing Sh.a.
"European Trade Center"
Bulevardi "Bajram Curri"
Tirana
Tel: +355-4-22 749 20
Fax: +355-4-22 325 24
www.raiffeisen-leasing.al

Bellorusi

"Raiffeisen-Leasing" JLLC
V. Khoruzhey 31-A
220002 Minsk
Tel: +375-17-28 9-9394
Fax: +375-17-28 9-9974
www.rl.by

Bosnia and Herzegovina

Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo
Zmajca od Bosne bb.
71000 Sarajevo
Tel: +387-33-254 354
Fax: +387-33-212 273
www.rlbh.ba

Bullgari

Raiffeisen Leasing Bulgaria OOD
32A Cherni Vrah Blvd. Fl.6
1407 Sofia
Tel: +359-2-49 191 91
Fax: +359-2-97 420 57
www.rlb.bg

Kroaci

Raiffeisen Leasing d.o.o.
Radnicka cesta 43
10000 Zagreb
Tel: +385-1-65 9-5000
Fax: +385-1-65 9-5050
www.rl.hr

Republika Çeke

Raiffeisen-Leasing s.r.o.
Hvezdova 1716/2b
14078 Prague 4
Tel: +420-2-215 116 11
Fax: +420-2-215 116 66
www.rl.cz

Hungari

Raiffeisen Corporate Lizing Zrt.
Akadémia utca 6
Tel: +36-1-477 8709
Fax: +36-1-477 8702
www.raiffeisenlizing.hu

Kazakistan

Raiffeisen Leasing Kazakhstan LLP
Shevchenko Str. 146, flat 1
050008 Almaty
Tel: +7-727-378 54 30
Fax: +7-727-378 54 31
www.rlkz.at

Kosovë

Raiffeisen Leasing Kosovo LLC
Rr. UCK p.n.
10000 Pristina
Tel: +38-1-222 222 340
www.raiffeisenleasing-kosovo.com

Moldavi

I.C.S. Raiffeisen Leasing S.R.L.
Alexandru cel Bun 51
2012 Chisinau
Tel: +373-22-27 931 3
Fax: +373-22-22 838 1
www.raiffeisen-leasing.md

Rumani

Raiffeisen Leasing IFN S.A.
Calea Floreasca 246 D
014476 Bucharest
Tel: +40-21-36 532 96
Fax: +40-37-28 799 88
www.raiffeisen-leasing.ro

Rusi

OOO Raiffeisen-Leasing
Smolenskaya-Sennaya 28
119121 Moscow
Tel: +7-495-72 1-9980
Fax: +7-495-72 1-9901
www.raiffeisen-leasing.ru

Serbi

Raiffeisen Leasing d.o.o.
Djordja Stanojevic 16
11070 Novi Beograd
Tel: +381-11-220 7400
Fax: +381-11-228 9007
www.raiffeisen-leasing.rs

Slovaki

Tatra-Leasing s.r.o.
Cernyševského 50
85101 Bratislava
Tel: +421-2-59 19-3053
www.tatraleasing.sk

Sloveni

Raiffeisen Leasing d.o.o.
Letališka cesta 29a
1000 Ljubljana
Tel: +386-1-241-6250
Fax: +386-1-241-6268
www.rl-sl.si

Ukrainë

LLC Raiffeisen Leasing Aval
9, Stepan Bandera av.
Build. 6 Office 6-201
04073 Kiev
Tel: +380-44-590 24 90
Fax: +380-44-200 04 08
www.rla.com.ua

Degët dhe zyrat përfaqësuese – Europë**Francë**

RBI Representative Office Paris
9-11 Avenue Franklin D. Roosevelt
75008 Paris
Tel: +33-1-45 612 700
Fax: +33-1-45 611 606

Gjermani

RBI Frankfurt Branch
Wiesenhüttenplatz 26
60 329 Frankfurt
Tel: +49-69-29 921 924
Fax: +49-69-29 921 922

Suedi

RBI Representative Office Nordic Countries
Drottninggatan 89, 14th floor
11360 Stockholm
Tel: +46-8-440 5086

Mretëri e Bashkuar

RBI London Branch
Tower 42, Leaf C, 9th Floor
25 Old Broad Street
London EC2N 1HQ
Tel: +44-20-79 33-8000
Fax: +44-20-79 33-8009

Degët dhe zyrat përfaqësuese – Azi dhe Amerikë

Kinë

RBI Beijing Branch

Beijing International Club Suite 200
2nd floor
Jianguomenwai Dajie 21
100020 Beijing
Tel: +86-10-65 32-3388
Fax: +86-10-65 32-5926

Zyra përfaqësuese e RBI në Zhuhai

Room 2404, Yue Cai Building
No. 188, Jingshan Road, Jida,
Zhuhai, Guangdong Province
519015, P.R. China
Tel: +86-756-32 3-3500
Fax: +86-756-32 3-3321

Indi

Zyra përfaqësuese e RBI në Mumbai

501, Kamla Hub, Gulmohar Road, Juhu
Mumbai – 400049
Tel: +91-22-26 230 657
Fax: +91-22-26 244 529

Kore

Zyra përfaqësuese e RBI në Kore

#1809 Le Meilleur Jongno Town
24 Jongno 1ga
Seoul 110-888
Republic of Korea
Tel: +82-2-72 5-7951
Fax: +82-2-72 5-7988

Singapor

Dega e RBI në Singapor

50 Raffles Place
#31-03 Singapore Land Tower
Singapore 048623
Tel: +65-63 05-6000
Fax: +65-63 05-6001

USA

RB International Finance (USA) LLC

1177 Avenue of the Americas,
5th Floor
10036 New York
Tel: +1-929-432-1846

Vjetnam

Zyra përfaqësuese e RBI

Ho-Chi-Minh-City
35 Nguyen Hue Str.,
Harbour View Tower
Room 601A, 6th Floor, Dist 1
Ho-Chi-Minh-City
Tel: +84-8-38 214 718,
+84-8-38 214 719
Fax: +84-8-38 215 256

Raiffeisen Zentralbank AG

Austria

Am Stadtpark 9

1030 Vienna
Tel: +43-1-26 216-0
Fax: +43-1-26 216-1715
www.rzb.at

Editor, Publisher

Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C.
 Migjeni Street, no. 72
 10000 Prishtina
 Phone: +383-38-22 222 2
 SWIFT/BIC: RBKOKKPR
 IBAN code: XK05
www.raiffeisen-kosovo.com

Editorial team:

Marketing and PR Department and Finance Department

Pre-press:

New Moment New Ideas sh.p.k.

The online version of the annual report is available in English and Albanian at: www.raiffeisen-kosovo.com

This annual report has been prepared and the data checked with the greatest possible care. However, rounding, transmission, typesetting and printing errors cannot be ruled out. This annual report was prepared in English. The annual report in Albanian version is a translation of the original English version. The English version supersedes the Albanian version.
